

د الحاج محمد حسن حسام
Ketabton.com
منظوم کلیات

تارینا لوشه

اوچپنی

اما ببي بایوی او شراوړې وطن افغانستان کوچه ثور دمدیې انقلابس کامیابی
او کبولوالا رکمېدی تیس نونگا او شره پولېگالا پړاو دې پت وري ارزشوالي
لَمېلایه دې اوړتا وطنس تکالي لېوني ملیتبلايه کویه پشه یی ملیتس جب او
فرهنگستا وړلېک، پورا نېک، وشلېک او وړې آنتې پېنوپکس بکار زمینا، که
پورا ظالم او مستبد حاکم رژیمبلايه کوچه مي آنتې هیچ پام نه بایک، برابر
بیک او مه ونټې کوچه نیادارکالي لَمېلا شره پولیچ او نتیجا کوچه نه کبولا
پشه یی جبېس شعر او ادب آسمنس لوش او جلیکالی تارا شامیک ابلي لېنای
نیچ، بلکی شعر او ادبس وشوا او پراخ آسمان کوچه انخول نونگي تجوړا (تارا)
به جلگیچ که تانک وار پلا مه آسمنس لا سدوره تاني او دولستا بوگري کوچه
وانت گور بکن.

(تاراینا لوشه) نامېدی اېلو پشه یی شعرنا چاپی مجموعا اما پشه یی ادب
آسمنس اي انخول نونگي جلککالي تجوړکس لوشه شی که ثور انقلابس
جلککالا لوشی اودای استفادا پلا امه واکه جبویی شی.

مه اثرس پرکېدی امه نه کبولا منجه اچکالستا (محمد حسن ابد نورگلی)
اړستا اېرکه او احساسه اودای که تانک خلکه، وطن او انقلاب پلا کومرا مینا

دارگا، خبر بیاگمان بلکی کپتا باگمان پشه یی جبېس لیهان (لیکان یا نوشتا)
او لغته شره به پرجمان او ادای ادبی تنستن مورمان.

محترم (محمد حسن ابد نورگلی) اېسه کو که تانک مه ادبی ټوټاينا جوپېک
کوچه رعایت او تي آنتې پام کېوی شی، اېلو سی که تانک شعر بلیی پشه یی
جبېس کوتي مشخص او محدود لهجا آنتې منحصر کېو یا نشن او وري یو که
تانک شعر کوچه غیر پشه یی لغتنا یتېک اودای بو اندازا جا جان رشویی شی،
که یو لّام تانک وار پلا جبېس ادبی بیک، سوچي بیک او معیاري بیک کوچه
گني او خاص رول شره پولېگا او بو قدس وړي شی.

مم تانک وار پلا تانک گوند او انقلابی دولت اودای امي نېک لّمي خاطری که
پشه یی جبېس تانکواک اثر قومېلا او قبایلنا نشرات ریاست گرای چاپ
کېچان بو منیک کاگم او شاعرس وري به کامیابیا اېړیاگم، امید شی ثور
انقلابس بهرستا کوچه وري به انخول پینچه ټېپورا بوگن او بکار کندهستا
اودای خلکنا اړه وري به تازی بن.

محمد زمان «کلمانی»

افغانستان

وطن اما افغانستان امه شره گران شي گران
ميرا ټايدي دروا شرين شريي پوان شي پوان

دروا شي که پوړا، چپووا يا دږه وا
اما شي اما وپرین او جانين، شريی دیوان شي دیوان
وپرین که جانين شي، شیرين که مالين شي
ميڅي وطن، ميڅي ختن، پوره نیک کو، دوان شي دوان
پوه شي سود وار، آسيا منجه چندوا
خوشبختي مي کچه، اړ جمعی مي کوچه، لېوان شي لېوان
وطن شي ام ازاد مستقل او شورو ډلی
کيمان ننگا، شهامت افغانی دی وعدان شي وعدان

خلگه گوند پند لړويک دی امه
جو پيس ای نظام تادوی، بت جیوان شي جیوان

۲۶/۱۱/۱۳۶۱ - کابل

خلگنې

بجدا بجدا گه سهار بېوا شې
وردا وردا گه بهار ايوا شې
قلمی گوردا تربکني اوړا دا
توپک استه خدمت وطنس کار هنوا شې
ای پشه يي ملیتس خلگي
ای بلوچ ملیتس خلگي
بجدا بجدا، انچيلايه لوسدا
تاردا سهار بېوا شې البه بئار اپوا شې
انچيلا يي چالدا انقلاب بېوا شې
تیس نونگا تگاملستا کاوپړاوا يواشي
شهید اشیدي کفن سود راشي
ایمه کوچه اي تحول ايوا شې
ای نورستانی ملیتس خلگي
ای پشه يي ملیتس خلگي
بجدا بجدا، انچيلاي لوسدا
تاردا سهار بيوا شې البه بهار ايوا شې

کیکه ویر یچو کیکه بېلیچو
تانک منجه جنگیدې و یچو
خیمی دشمن البه پینچو
افغانستان ودای ډکیچو
ای ترکمن ملیتس خلگي
ای ازبک ملیتس خلگي
بجدا بجدا، انچیلای لوسدا
تاردا سهار بیوا شي البه بهار ایواشي
ایمني گار هنیم قلم جبيدي
شاردا انقلاب لوشېدي
وطني جو پیدا تانک استيدي
پوي ننکا کدا اشه زور يدي
ای تاجک ملیتس خلگي
ای هزاره ملیتس خلگي
بجدا بجدا، انچیلای لوسدا
تاردا سهار ببوا شي البه بهار اوا شي

۱۶/۴/۱۳۶۱ - کابل

جوان آنتې

كانتې ورچوا آی مي عصرس جوني در ترقيس بت چالوا شې
كارونې شاپړيا سهار بيوا شې سوريس انچه به الوا شې
اندارا گينچ تارا الينچ تينا مزلي بيرو مټا شې
وري وري وخت ويتگا
لهجواتي ويتوا گېر نه ايگا
قانون شي طبيعتس نه تستگا
پټاي تاريخس اي گوزار لسه کوچي كو ليكوا شې
تيسي پنډې گوره شري شاپړې هدف كو پو لواشې
خوشبختي اير تانك وطن كو كه شري تينا پوا شې
افغانستان حق دارگا
تينه لهميدي پورا بگا
قانون شي طبيعتس نه تستگا
کيمي گه مو چتينچ تينا نفی استای ديوا شې
هدف وري اسلام بانا يدي جنگ اوړوا شې
کينستې ټنگا وسلستې گورا وطن تينا شې
دشمن تينا منجای پگا
تروريزم شاميك تگا
قانون شي طبيعتس ته تستگا

۱۳۶۱/۴/۱۲ - کابل

امه بجوي آيس

استبدد متن جنگ کایس، استثمارې نه اوړیسي
ترور اما دشمنن، استعمرې نه اوړیسي
وطني جو پیسي جو وطنې جو پیسي
دشمنې نه اوړیسي دشمنې نه اوړیسي
ایله اما شعارن، ایلو اما شعارن
وطن ام وطن امه میس ولهیلی آیس
پشتون، تاجک ازبک، نورستاني که پشه یی آیس
ای وریس قربان بیوي آیس
ای وریس دوان بیوي آیس
ایله اما شعارن، اېله اما شعارن
بس شی گه بیلچن انگرېزنو می او تي دې
ست و یا سال آ اوته ننګا کچن او تي دې
وری نه بیلیتان بیدن
وری نه اوړیتان بیدن
ایله اما شعارن، ایلو اما شعارن
حق مبارزا شی اومه کامیاب کیسي
حق مبارزا شی اومه کامیاب کیسي
ملي وحرث کوچه، شرې دې پولیسي

جهنې بوجلیسي جهنې بوجلیسي
قسم شې نه اوږه یسي قسم شې نه اوږه یسي
ایله اما شعارن، ایله اما شعارن
افغان وطن سوره خول لوړوا شي
لړوانشی لوشې کو شاړوا شې
جانین شری پیوا شې
پندین لوړوا شي
ایله اما شعارن ایله اما شعارن

۱۴/۲/۱۳۶۱ - کابل

وطنس مینی

وطنس مینی شی ارام میس ترقی خاطرې
وړیم مالیم شی قربان میس سوکالي خاطرې
تاکه زندا تما آ، میس ایگری خاطرې
گین ټنگوا توپک استه، میس ارامی خاطرې
دشمنستا منډی می، وطن اودای ډیکې می
استستا نه اوړی می، وطن ودای کتیمی
مینستا آ داری می مینستا آ داری می
ایله مینا وطنم، بو شرام گران شی
وطن گران شی شرام، داین دروام شی شرام
تاکه دشمني تی ورچ حرام شی شرام
کای می خدمتستا آ، حقی مدام شی شرام
میننه منستم یو پینوام شی شرام
پوه ختن شی ختن، دریئ عدن شن عدن
مندوی یدی جا بر نا زور گرنا، پلتن

شر لاوني دارينا، شر هنوا مې متن
ايله مينا وطنم، بو شرام گران شې
آمي وطنس آيما، وطن مينا شې مينا
آمي ختنس آيما ختن مينا شې مينا
آمي عدنس آيما عدن مينا شې مينا
آمي اتن ايما اتن مينا شې مينا
قربان شريم شې شري
وپريم ماليم شې شري
پو جانيم شې شري
ايله مينا وطنم بوشرام گران شې.

۱۳۶۱/۱۱/۲۷ - کابل

ای وطنم

ای مینی گران وطنم ته پوای شیرمردنا
الیني شر او باري تي ګه چادر آی باتورنا
مرچل آی اړودینا او زانګو آی سربازنا
تیني نامه ودای قربان بیم میني سودري وطنم
میني ګوشنګم میني ګورم میني تنم
تینه کچه کچه وطنم نهضت بت بجوي شن
اړین که ودان کندي قوت بت بجوي شن
تیني ګله داره کچه غیرت بت بجوي شن
کونر کارهنگا، نونکي نغما اولس انتې مګا
اباسین کچه سېلاب شې امو شاباس دیګا
ننګرهر ودای انشیتان، تا هرات او بدخشن جا
هلمند وادي ویتتان، تخار او تاجوزجن جا
کابل، زابل، فاریاب، پکتیا او تا لغمن جا
جم وطن نغما نغما شن ارګرای ترانا شن
انقلابي زندی کیچین او نونګي کوئ ولولاشن
مایم گران وطنم ازادیبي مبارک تیان

ظالمنه ودای خلاص ای چو ټیښې مبارک تیان
ته جغا ای اساس اورني یې مبارک تیان
ابلی گینج ټیني ودای سود ري سورشې الوي
اندر اوږل ویتوي شې سود ري سور شې الوي
انقلب لوشه کوچه ای وطن، پوراپیې ودان بیې
اویای بت بجوي ان ختن کوی ابادان بیې
وري خوار او فقیر نه ټي ته بوجل بوستان بیې
ټیني پراخ فضا کوچه طمعا داریس بیېې زندگیس
بکار کاروان شاپړکن ډمټاکټیکن بند گیس
ای مینې سود وري وطنم مینا افغانستم
ټیني پوه ودای دوان بیم ای مینې ختنم
اگه شریم ټیني در کرې توې دیمې ای وطنم
افتخار شرای آکیم، خول گه اړستم آی ارمني
شریم توې دیوام شې او جانستم آی ارمني

کابل ۲۰/۵/۱۳۶۲

ترانا

وطن مینې لیلام اس آ مجنونې
تاگه زنداتم میس مدیونې
صداقت پلاخدمتستا آکیمې
شن ار دار دریئ ممې کانونې

امیس مینا او دای پیدا آییم
کیمې ننگا بو اړودا آییم
دیوا ممې سبق شې داریلای
نرم آییم مگر نرمې کوچه شخړا آییم

یاو مینه شره گران شې یو وطنم
ای پالي کوچه جهان وري سوتنم
ممې ترازا کوچه گران شې
شمی ای لامیم که خه پتنم

وه وطن تينه نامه ودای قربان بیم
انو نامینستی ګه اړیمي بو شادان بیم
بېهه وخت مینا ارمڼم بې پورا
ګه، تينه ترقي خاطري آدوان بیم

زندا آییم دروا تیني کچه کوچه
ګڼ بیوا آییم تیني اړه کوچه
نعمتیلای مڼم بو ایویم شن
آنشام تانک بخچه کوچه

آ پولهي آم وه وطن، ته میني ایام ای
اوړتان نه بیمې دشمن کوګه حیام آی
غیرت زانګو کوچه آتو لپیکم
از نا کوچه مریکې ګه اویم ای

۱۳۶۲/۵/۱۳ - کابل

شیمیس سنگري

صفا فضا شي، بکار هوا شي
سودورا میناس شیرین دنیا شي
انسان ازاد اس پیریک نوک
متنی فکر بت ارتقا شي
پرډا چرینچ شامیک او چاس
ویشین بیک لوش سور الو شي
پلان بینچ شنډ بېلیکا لاس
صفا اړیس پاک عقیدا شي
هر کي اړه کوچه میناس انگري
هر کي دوره کوچه، شیمیس سنگري
یو باغ جو پیک، شونیک گلنا
سودوری نغما شن شامیک بلبنا
چراغ شچیک عشق او میناس
جو تینچ وزر شلیک پتگنا
نه خفتاني شي نه چرت و فکر
شیرین دنیا شی بت انساننا
نه بت تخریب شن نه مچ تهمت

تانک منجه واقعي دوستنا
وطن جوييک کو، لهمايس انسري
هر کي دوره کوچه شيميس سنگري
ليونگري برابري او عطوفت منجيکه ايک
انسان او عدالت منجيکه ايکه
اړتپوی شن انگر مينای دې
لاړ شره گڼ قضاوت منجيکه ايک
که گه صادق اينچ امه وطن کو
خلگه پلا څه قهرمان منجيکه ايک
خلک بت اي آن جهان اما شې
فکر پر جکس او معرفت منجيکه ايک
اما خلکنا يو شی شوعري
هر کي دوره کوچه شيميس سنگري

کابل ۲/۸/۱۳۶۲

نونگا بهار

نونگا نونگا لشییم، دو کنا بړین بدل لړین
نن ارایي موجود کوچه، تازه ګي او جل و بل لړین
نه لشییم او تاریم، دو کونارنگ یدې
نونګي نونګي ایوي شن، کوناس وري اجل لړین
وخت نونگا موسم نونگا نونگا بهار شي
طبیعتي نونګي کیچین، سانګ شې او که دار شې
نونگا موخانا، او نونگا سقي یدې ایوا شې
وټا تازا شراب نونگا بت خو ټکیوا شي
نونگا مطربي جیکین، کوټا شره رباب
نونگا سازو غزل، ارګي دوره ودای نیوا شي
نونگا ناټ نونګي چوړي، نونگا نگار شي
طبیعتي سودوري کیچین سانګ شې او که دار شې
وخت نونګه ایوا شې خلکه ایردانونګا چار
نونګي تقاضاشن نونګي بین نن لهام و بار
نونګي پشکین ګریس او کوني نه شن درکار
نونګا اما مقصدن او نونګي اما افکار
نونګا اما مزلمن، نونګا ګوشینګ او ګار شې
طبیعتي سودوري کچین سانګ شې او که دار شې

۵/۱/۱۳۶۲ - کابل

پشه يي مليتس حدي

انشیتان گلېهار شتل ودای
سر آلک جاپیچ درا کنای
کابل کونړ نندي منجای
هندوکش جنوبی دمن ودای
چند واپشه يي ملیت
کوچه شپته اي وحدت
کنیا وطن شره غیرت
دارین ککړا شهامت
تاریخ لگي کوچه اخیل وای ثابت بیوي این می وطنس
لیونی ملیتیلای کوچه عاجز آن بت توجو مینې بیوا شې
درنا ماشې که اسکین، تگاو شې که اوزبین
الیشنک او یا پوشکین، الینگار شې که تتین
ان پشه يي ملیتس قومیلی
ای جبیس لایلی
افغانستانس پولهمیلی
وطن شره د یوي شن جانیلی
تاریخ لگي کوچه اخیل وای ثابت بیوي ان مه وطنس
لیونی ملیتیلایه کوچه عاجز آن توجو مینې بیوا شې

آریت شلت او واماگل، شماش چلس یا کنه گل
دره نور شې که نور گل، کیل کورییک یاد یوه گل
سواد ودای دورنگا بیوي آن
پوره کونی رواجیلای دې تستوي آن
عنعنای دې پوروي آن
لیونگری دې تربیوي آن
تاریخ لگی کوچه اصیل وای ثابت بیوي آن می وطنس
لیوي ملیتیلا کوچه عاجز آن توجو مینی بیوا شې.

۱۷/۱۲/۱۳۶۱ - کابل

میس نو منگلی

کامیابیس مبارکيه می نومنگلس لهماه گار ننی دیم
چوی مترقي دنيااس دهقاننی دیم

چوی امپريا لیستی وطنیلافاشیزم رهبری دی
مینا منډیکستا افرینه شورا گنن دیم
چماری گوزار گه اکیین فاشیستو بو ناکار
تی پتای شیمس پیغمی چوی مظلومنی دیم
ویریس مالیس قربانیه گه دیوا شي مه جنگه
افرینی ویست ملیون شورویس اتلننی دیم
ای اسسته توپک وری اسسته گوریکنا قلم
گوشنگ ودانی شور ویس گن قهرماننی دیم
شیم او ترقیس وعدابی دیکین دنيااس لهماه گارننی

می وعداس شابسیه واقعی پر لټر ننی دیم
ایرینچ فاشستان که سوسیالیزمی منجای ناندی
تو لعنت می ناروا هنچاليس وایکا لنی دیم
نن می چنتی وطنیلا که دروی شنا ازاد
مینا افتخري گن شور ویس اولسننی دیم

زنا تیانا زندا تیانا، شورا گننا گن وطنی
می تلنس گرانیه چوی دنیاس زحمتکشنی دیم

۸/۲/۱۳۶۲ - کابل

شونیک بوستر

کوشې ګه هوسس چپۍ انجه لګا
ساقې نيسا او هـرو تـاپورن بـګا

سنگې ګر سيني چالچان الينې شۍ
خوۍ اسمن شره وطن پورن بګا
محنت وري باغونس منجای نيکين
شونیک بوستر پلا هر گل چالن بګا
تنسليک پتای لينه ازین گلـه خـاطـری
الينا بخمل کوچه شونیک گل لشن بګا
چلیک دور اوشونیک چیرا غاتولس
بلبلس ميني باغه شره مندن بګا
هر طرفیکه تاریم گل و بلبل آين از نايدي
طبیعت کوچه محبتس بقي پرن بګا

شونیک که نن چمنس شي دوره هر جای کوچه
شهيدا شيس شي رنگي جلکن بګا

محمد حسن حسام

۵/۲/۱۳۶۲ - کابل

مبارکي ديم

نونگا کالیس مبارکیا چوی قومنی دیم
شیمس پیغمي می وطن گن اولسني دیم

استیلا دیچوای وری کومحبتس شاباس شاباس
ایگریس مبارکیه افغانستنس هر کوتی جننی دیم
وطن شره گه دیچین جانیلی روحی ارام تیان
کاو وار درود، درود درود، تی شهید ننی دیم
ډونگي شره گه جیچین ما شیندار وطن خاطری
جای انچه شره اړه انده تیخول جوانننی دیم
خوشحال ماشین پشکن گه لهماه گار این تستوی
ونتیک سانگو ورگیس چوی دهقانننی دیم

ثور انقلابی مساوی حقوق دیوی شنا ایمنی
مژدا ملی مسئلا حلس چوی ملیتننی دیم

۹/۱/۱۳۶۲

شاعر آیم

انواو شاعر آیم
اېروا شاعر آیم
آوېروا شاعر آیم
خو بجوا شاعر آیم
مینا مرمم، مینا مطلبم
مینا هدفم، مینا مقصدم
تانک وطن کو، تانک ختن کو
خدمت کریک شې
زحمت کشنې کومې مریک شې
آپشه ییس شاعري
آآریاییس شاعري
آ دیگا نیس شاعري
آیم کار گریس شاعري
تانک جبیدې تانک اړیدې
تانک مغزیدې تانک استیدې
افغانستان کو، تانک وطن کو
خدمت کریک شې
لهمه گارنې کومې مریک شې
آخو شاعر آیم جبیس

نه ګه شاعر آيم خاليس
وخت و پتوا شي خطيس
وچستې اوړا بجيس
جور او جفا اوړي کم مجنون ليلا اوړي کم
خوشحال خفا اوړي کم وير ازنا اوړي کم
افغانستان کو تانک وطن کو
خدمت کړيک شې
دهکانني کومې مړيک شې

محمد حسن حسام

۵/۲/۱۳۶۲

آ اوتیس پوله ایم

آ اوتیس پوله آم ګه انګرېز کو شکست دیکین
چنگ مرچل کوچه جانه اشې دې شنه لیکین
تانک وطني ننګا کییکین
تانک وطني ننګا کییکین
آ اوتیس وای ایم ګه استعمار متن جنگ کییکین
ظلم او استبداد تې زمانه کوچه منډیکین
تانک جانه ماریکین
تانک جانه ماریکین
امه تینا او لدی اوتیس پند یا شاپړیکن
وطن متن ابله عهد او قول کیکن
که تو کامیاب کیکن
که تو کامیاب کیکن
خواري هنکالیو می دوسس ارمان کیکېن
شړه شې که ماله شې که جانه شې قربان کیکېن
وطنس بیرغي کویې دې سود وراکییکېن!
اشیدې سود راکیییکېن
آ اوتیس پوله آیم ګه انګرېز کو شکست دیکېن

کابل - ۵/۲/۱۳۶۱

داین

وطنس داینی قربانی شی، قربانی گن افتخار
آسان لهام نه شی، میس گتکی شی درکار

هر اوغنس وظیفی شی ګه می داینی ادا کندي
قربانېدي ازادي استه ایګا اي ګوزار تار
ایله رسم شي اما ګه درواشي پوره کنې دې
ګوراګنا پایه مندیچن بونا کار
انخول قدرت جهنه نه شی ګه ممي مجیدی تارن
امه داین ودای بین ګن ګن استعمار
وطنس داینی امه شـره پولیکن
مر امن انسانی شي، هدفیکه پولیسي بوبکار

مسـتبد ناکوړی کنـوی القـه ودای
ارتجاسـعس لـروا، خفـاس اسـتثـمار

کابل ۱۳۶۱/۱۱/۲۸ - کابل

اما مبارزان

کودن گه گوندس موسس کنگری جویگن
حق او عدالتس مبارزی پوره شاپرک

شاپرک مبارزان طبقاتي او بورو ندى
فیوډالي نظام شره آر شچه لیکن
خواری هنکالی نمایند گیدی گوند پورا بچ
چدی منگل کاله دموکراتیک نظام جو پیکن
تحولات منجیکو اینچ اجتماعی اقتصادی
حق مبارزان چوی دنیا خلکنی لروپیکن
نونگای، کوناس جایه انشیکین چوی ونته
تبعیض نژاد، تبعیض جیس بوجل نویکن

عدالت دی تستوا مبارزان شی اصولی
می پنده کوچه، اصولنا پیرو یا امه کیکن

۱۳۶۱/۱۱/۲۷ - کابل

پوین

پوین اما بو مساعد، هر خټنا کو جنگلي اليني شن
دور پټ درای کوچه، خزاننا تخول چندوي شن

کوچی نندی شن، اوکتا شلیک چیریس
تستوي گن داریلا، ایمی ډي نووې شن
شلیک شې که شونیک، المونیم شې او که مس
مې پویس محصلول، باتور نې دورې شن
اما وظیفان شی که مه پویس داریلايه گلا کمان
سنگستن هرونټه، بوزخیرای ډې پوروي شن
شاباس ای جواننه، مي زخیرای لهمیدې و ایمان
شام ویتوا، مریخس تاریی بت الوي شن

ساینس تکنالوجي علمه شره جانستې مولیا
پوستې جوپیا انجیلای بت چالوي شن

کابل ۵/۱۲/۱۳۶۱

وطنس کارهنکي

اصيل ويام، دهکان او لهماگارا پښ
اکثريت مېسې جو پښ مېنه کوچه

ابادي شي مينا حقم آيا پريم
شي ازادي د نه هونا مېنه کوچه
دروي امير اثارای دی، افغانانني
دارين حق لیوني ملیتيلا مېنه کوچه
آپت کوچه نیوي آم افتخردې
انقلابس گن بیوي قهرمانان مېنه کوچه
انتظريدي نیوي آییم جوانانني
اي سودورا نظام جو پښ مېنه کوچه
د منم شي بوپاک اوريشام تاریخي
نهضتيلاشن بوجوي، مېنه کوچه

اچیکين پرتیني خواري هنکاليو
ايواشي تحول، او جنبش مېنه کوچه

کابل ۱۷/۸/۱۳۶۱

نامېدی مسلمان

کې آين ارتجاع پلاگې اېکتوبيوي آبن
تينا موقف طبقاتي استای دیوا شي مه وطنه

خواري هنکالينا اشه پیکېن صدويا کال
البه دشمن کچې کوپنا نیکېن تيسي جنه
کارهين سرچندک کوگې امه مجاهدین آيس
اسلام شی چند و اخطر کوچه افغانسته
هنچالی طبقاتي شی اسلمې بانا کیندي
کوتي جنايتستا لوړيمي مې اسلام شره مينه

جومات شي که مکتب، شفاخانا او که گوشينگ
انگر ودای کنچېن مې نامسلمان داړه مارنه

کابل ۵/۵/۱۳۶۱

اما وطن

اما شونیک اشيدي گتوی وطنن
اور تان نه بیسي گرده مارننې

مالین شیرین شرای پیوا شي
دري دهکان او زحمتکش لهماه گارننې
تېنه اړه کوچه میناشن لکه آیس
کچستې نه اور یسي شو کمار ننې
خدمتستې اکیمي گه اما اي
اي دیلستې به نه دیمي مکار ننې
مکار نه بیلوي آی ست و یا سال
خلگه جواب دیکین جبار ننې
استبددس کنجا گتي چوتوي تېنه کوچه
چماري گوزار دیوا شي عدار ننې

ازادي توي دیوا شي طبعتي
شرې ننگوي نه شي انگرېز ننې

۱۵ / ۹ / ۱۳۶۱ کابل

ناتو آنتی

امپرياليزم ډډای امه وطنه
نا اعلان بيو شډال جنگ شاپرو شي

فيودالنه کلدار، پوندې او ډالردی
ريگن شره جانيوا لکنوا شي
دمن هنين مرتجعين انگر انتي
وخت و کامينا جتکستا ايوا شي
ناتو کمپ آنتي اممिम گه امه اوږدان
افغانستان ودای ويتنام بت جو پوا شي
قهرمان مبارزه پوره شاپړ يکن
کيوبا کوی کاميابي بر خان بيو شي

سوسياليزم کمپی شي امه پلا
گه راس کوچه شورا گننا وطن تستوا شي

کابل - ۲۰/۹/۱۳۶۱

کیس استه اشیدی شونیک شن

ورچستی ډکیا و تسستی شرسستی ټکیا
وری ویست منگل قرنس اخر بیوا شی

انچیلای لوسیا کړ نسستی چالا
جانستی مولویا احوال بدل بیوا شی
لش سور الک تاسور جنډک جا
چنده کوی امپریالیزمی جب کنوا شی
چدی گه جنگ شی امریکا لهدی حاضر آس
ماریک مینا هدفی چوی دنیا کو لشوا شی
کمپوچیا، که فلسطین ویتنام کوچه
میڅي انچ انیکي دی شدال جنگ اوړوا شی
سلوادور، نامیبیا، کیوبا، چلی کوچه
کیس استی زحمتکشنا اشیدی شونیک بیوا شی

نیکارا گوا و افغانستن کوچه لشیس
ناروا آست جنگیس لگا کیوا شی
اتومی انچالی کو تالاش کین
دنیا چوی ابو خطر کوچه ویوا شی
مجرمان می جنایتنا پینیدا
هژمونیزم وشوئونیزم شری به امریکاشی

کابل - ۱۳۶۱/۱۰/۹

انقلابس بار و انتی

سـیلابي چپاينـا آيـي اس شـاړوۍ
سرچشميـي بـو سرشـار او د مـوۍ شـن

کوشش کين غلیمان گي ټنگېدی می سوئیدی
خبر نه آن گي میس چپي انقلابي شن
میس جلبستا کیمي انشیتان نه بیندي هیلای دی
هیله مارنا چلو تی منجای نیوي شی
ډیل اووړ، خس او خاشاک ئس وایکالی
طوفانی چپـت دروۍ دی انـوۍ شـن
تاریخ لگا کوچه افتخر دی یـآده کیـسي
سـکندر سـ پلـتنی یـدي منـدوۍ شـن

تسـته نه بـین جـباران تـیني پـوړي کـو
ټکی ورگسـتي طوفـاني کـوۍ شـاړوۍ شـن

کابل ۲۰/۱۰/۱۳۶۱

مینا احسسم

احسس دوزخ کوچه
ارممان کیمیا ای جننت کو

مساوات جل بر ملایی
پولي هر انسان تانک غزت کو
ای رنگی سسیرو او تساس
می پندی دی شاپروی آس عدالت کو
قدرت جالهام ارزون شیی
مزد احتیاج آنتی پولتکو
ای وری شره بادار جهنه مه تیان
پولن لهماه گار سیاسی قدرت کو

عدالت اجتماعی که برقرار بیک
تی پشکن مبارزان شی طبیعت کو

۱۳۶۱/۱۱/۱ - کابل

پشه يي جب

داردي گــروپ منجــه
جای پشه يي جب دارگا

ریشی پوره کوني او تاریخي شن
هندوکش دمن کوچه مرین بگا
آیسی داردي جبیس اس
لېنه تاثیر وري جنبانه اېگا
صداقت پلا خدمتي بوا نشي
البه جا حروف الفانه دارگا
جبیس گوني مي کوچه نه شي
باقدرت رژيمنه گوني تگا
رتوي آی ډيکيوي آی داريلاینه
وري تینه کلتور فرهنگي ننگه پلا

حق توي دیوا شي وري جبه پلا
اولادای تینه خدمت کگا

کابل - ۲۰/۱۱/۱۳۶۱

جېس خدمتي

گین تنگوا جانہ پلا عہد کیوام شي
زندې کایمي ثورانقلب لوشه کوچه

تانک جب خدمت کوچه که لم اه لوانه آم
تینا پورا پیکسټي ارمني مینه اړه کوچه
لهه دی قلمی کاغذی دوره ودای دور کمی
که تستلیمی لیونی ملیتیلایه لینه کوچه
پیم دگا، انتیم گلا، انچیم اندي بن
شن محبتس ولولیی پشه یې جیس مینه کوچه

افتخار شری داریم مینا جیم شی
نه وتیم ویلو دواس مه لهماه کوچه

کابل ۲۲/۱۱/۱۳۶۱

شریم او وطن

دیووا وطن شره شریم شي ازادي بدل کوچه
ملتیلایه کوچه شروری جهنه یاده بیوا آییم

انگریزي امپراطوري کی کوچی سورنه چنده گاچ
شیلپه پلا منډیچم قهرماني مډ گتوا آییم
تاریخ لگي کوچه استبداد آنتی شریم ننگوا نشي
مبارزا استعمار ضد دیدي کیوا آییم
کتیچم استعمار گرنا استلی بنده کوچه
دشمنی ارتجاعس پورا دی پر جو آییم

جیس تعبیز منجای نیکم می گنې وطنه
نور انقلاب کوچه ملتیلاینی مساوي حقوق دیوا آییم

کابل ۲۲/۱۱/۱۳۶۱

اما دوستین

ازادي اما اول وار پینوا شی شور ا گنه
مینا دوستیاتي پتای امله متن

بی شایا کومکیلا امله پلا کیوي شن
اقتصادی، که تخنیکي او نظامي امله متن
امه مظلوم ولسس دفاع کیا هر میدنو
احساس بشر دوستتاشی معلوم امله متن
ای وری احترام پلا دوستین شاپواشی
قربان کیوي شن جانیلی او وپر یلی امله متن
دشمنان وار امله دوستي کوچه کوتین
ار تجاع وایواشی نا اعلان بیوا انچالي امله متن

ورگ کی کوتکیدي جدا کیکن زور یدی
ورگه کوی پاک دوستیامیناشی امله متن

کابل ۲۵/۱۱/۱۳۶۱

وطن

اي مشت پويستې شونيك زريدي نه ديمي
درواممي تاتي دې گني ميراث شي مي وطنس

ممي زيات شي گل بوټي ختن مشك وعنبر دې
هر درا سويزر لين دې بوسودرا شي مي وطنس

هر جنگلي افريقا كوي گني موتي دي پوروي شن
هر نديا اباسين چا چايدې شاپوي شن مي وطنس

هماليي هر دارستا كوشير جيكي بن طابيعتس
هر ورونتي لعل و جوهر و داي بي زيات شن مي وطنس

اي جوهرې چوي دنيا پلا بدل كريتان نه بيم
پوشيكي شري آش هر كوتي جوه نې مي وطنس

چيكه ميوي قند او نبات وداي شيرين شن
ورگو هوپي بو مساعد هر ختنا كومي وطنس

شونیک گل که مږم لشم شهید نا خاطری لهدې یاده کیم
هر گل بوتالېنه جیوا شونیک کفن شې مې وطنس

ایله وطن جنټ پلاسیالی کگا بهارو
هر کتالیا جنتي حورې غلمان اېن مې وطنس

جو انني اړودي مرچل کوپاین وطن خاطري
کتا لیواسته بیرغ شن ملالی کوئ مه وطنس

لهمگار بې استعداد دارین عالي تانک مسلکه
وطن جو پیک کو، هر دیکان گین تنگواس مې وطنس

روشنفکرنی، کارگری ایډیالوژي شره مولین
ای سود ورا نظام جو پین که خوشبختي تي مې وطنس

که وطن صفته ویلو دواس (حسن) لگیا تي
پورانہ کریتان بېدي اي حقہ به مې وطنس

کابل ۱۶/۳/۱۳۶۱

پشه يي ملیت

هندوکش دمن کوچه به گن بیوي آن معلوم چیکه دنیا کو
نژادن آریایي شي افتخار داریس پشه يي دی

ملیتن شی معلوم او نفوسن ملیون دی بوشي
تاریخ نظر پلاگنوی آیس وطن اصلیل وایی دی

اصلیل فرهنگ کلتورس خاوندنی مه پویس آس
مرجع نظا میلا یه بیلوی آس می اوتی دی

وونان پوره کوني شن، رواجیلان بو عالی
جبین شی دمووی سانسکرتسی الفبی دی

وطنن ننگا کیکس وټنډام وری ملیته پلاسېم شی
چووی ودای پوړا دشمن هنيکا شیلېهیدی

غرام طبیعي شی، فطرتي ممي ديکين گه اه کیم
چوا نن اړودی آن کیمي نه موندیتان بي دی

حقوق شن مساوي ویراو ازوېشه يي ملیتس
ایکتو لهما ککین خټني او چاروايي دی

ملیتن بو عاجز اس شهامت او غیرتي بو عالي شن
یایس اووی لیتان نه بین اړ گد کوچیدي

۱۳۶۱/۴/۱۲ - کابل

بوجوي جب

نووی ای کاو ویاسال، ای مینی ایی او تا تیس جیبیم
کړوی آی، زقوی ای هندوکش گن داریلا یه کوچه

جانه شره ویتیکي بو زحمت جانی ننگا کیکي
نووی نه آی، ډیکيوي مرتجع نظا میلایه کوچه

ثور انقلاب جاوړ چی تینا پورا بیک
البه حقوق توی دیوا شی لیونی ملیتیلایه کوچه

وری شاباس پایستی جیا پورا پیک کو
پولهیلاي بو اړودی ان وطن خذ متیلایه کوچه

دموا فرهنگ کلتور او وونای پوره هوني شن
جانستی بت معلوم شر وړی قومیلایه کوچه

کابل ۲۱/۱۱/۱۳۶۱

شهید

وطنس حقى ادا کيکي وټاپيکي شهاده تس
خاطر اى بو تپوى شن که مرچل کوچه لوا اى

بابه گلو وصيب پلاجاني قربان کيوا شي
وطن ننگا کيک پنډه کوچه شهيد بيوا اى

تاريخ کوچه نامي ثبت بيوا شي شونیک خطه پلا
ياده نه کنتان بيسي قرباني دي کنوا اى

ارزو گني ارگړى بينچ، افتخار گتکى دیکاننى
خلگننى اوړکى واقعيت، سور خول لړوا اى

تيني شونیک اشي دي قسم کيس وفادار لهماه گارني
ته ثور انقلاب کو، وفادار قيامت دوس جادروا اى

اچين کيتالى تيني قبريکو شونیک جنا مينا يدي
سوا لنستا قبول کيا شونیک کفن قبره جيوا اى

کابل ۶/۶/۱۳۶۱

ارمنم

که ای گوزر لشمې
ارمنم نیوا شې
اړیم نشوا شې
گر ارمنم نیوا شې
که ای گوزار لشمې
تینا لگا چالې
تینا اورا نستې
مم گه لشوام شې
مم گه لشوام شې
گر ارمنم نیوا شې
که ای گوزار لشمې
انچیلای سودوري شن
ایرک دې پوروي شن
سورما انواشې
سورما انوا شې

گر ارمنم نیوا شې
که ای گوزار لشمې
چوبل شاپروي ای
کینا پروي آی
اړې خول نیوا شې
اړې خول نیوا شې
گر ارمنم نیوا شې
که ای گوزار لشمې
تینا خوي او خصلتي
بوبيي تینا صورتې
سوره خول لشواشې
سوره خول لشواشې
گر ارمنم نیوا شې
که ای گوزار لشمې

۱۳۶۱/۲/۱۲ - کابل

ویی آیام

ویی آیام وی اه دوجته چم
شونیک لنی کوچه لامه ودای شار چم

انشه نی بیکم شمیله جا املچم
کیلله ودای ویتتان املانتی اه گیچم
شونیک انگریدی جته چم
اسو لنی کوچه شار چم
وی آیام وی آیام لیچم
ستن برکوت کوچه نویچم
لیتان نه بیکم سرور انتی الچم
شونیک لنی کوچه شار چم

وی اله وی دوگه بو لشکم
می دنیا کوچه مم جانیم نویکم
دوی استیدی شلیک دوریم انکم
جانیم لکي دي گن کم
خولگی نونگا یاریم لشکم
مم خیال دنیا کوچه لپکم
ای ی ناخپای اواز دوره ودای کنکم
مندسستم لیاری لکنکم

خلکه پوره گودر کوچه منکم
یاریم دیگر کوچه لشکم

کابل - ۱۳۶۱/۱۲/۴

تومتیدي اوږه چې

ته ګه شاړه چې بې پنده ګر به چار ګل کیچي نسته
شامیک سورما دیکي انچه استوري کیچي استه

یار ستي کو شاړه چې

وعدا جای کوپر لچي

اندارا کوچه نوه چې

د پرا انتي الچي

مای پنچو منګلس لاهه خلکه لشچي

تومتیدي اوږه چې تومتیدي اوږه چې

ریبر یدی اړه چې تومتیدي اوږه چې

ریبر پلاوعدا کیکی دیگره نیچي کتالي پلاګودره

ګانا منداي اینچ دوه سهره یاري لشکي توبازره

ګانای دي پوروي آی

نونګي مین بیوي ای

نخرای دي شاوړی آی

مای کوی تو سودوري آی

اریکم که لاهه رسوا بیوي آی تومتی گوریوي آی، تومتی گوریوي

نن رسوا بیوي آی تومتی گوریوی آی

۶/۱۲/۱۳۶۱ - کابل

ويې ويام

ويې ويام اولی کوچه اوړچي
دوریم کیځي شامیک لامه کوچه نو چی
نه پرجه چم کي پلا شاړچي
اریکم گه شیمله چا او برچي
بی بی بچي گه لچي
پاییدی گه شاړچی
درا آنتي الچي
انگري دی جته چي
بي بي بچي که لچي ويام بي بي بچي گه لچي
جانیکو، اه درچم ته مچه چي، بي بي بچي گه لچي
ويام بي بي بچي گه لچي
تو ممي مریکي گه یاریم بو سو دورا آس
صادق آس صداقت دی شاړوا آس
لامه کوچه مینه شره رسوا آس
اوړه تانه بیگیم مینه شره لوا آس
مینا اولي کوچه اوړچي
څه شاړیک اوته درچي
توپک گولي شره شچچي
بي بي بچي گه لچي

۵/۱۲/۱۳۶۱ - کابل

اړ شجوى

نسته شره جیوا شي شونیک زراى چارگل
چاله کوچک کیوا شي شاروى اس نن چوبل
شک پلا تاریم گه، نن وعدی شي دو منگل
یارستا اه پینیمي گه نامه شامیک بلبل
یوینکال پو لوی اس
نونگي مین بیوي اس
آی خبر بیوي اس
لامه رسوا بیوي اس
عاشقیدی ایلوي اس
لپو تایدي لپوی اس
نونگي اړشچوی اس اه شر یی مولیم
یوینکال پولوی اس اه شر یی مولیم
گودر شره نیوي اس
گودر شره نیوي اس
شمند روسس پرانکي خو میدی هنوی شي
درزي شره سویچان دیگره منجوي شي

کو شړا پای کیوي شن پکړ کي اليني شي
تستوی لهو نده شره، بیی سوربه چندوي شي
انتظر دی تستوی
اس ریبر یدی ایوي اس
سورما انوی اس
کړ یدی هنوی اس
اړی دی جتوی اس
گانا یدی پوروي اس
بلی دي تستوی اس، اه شریي مولیم

نونگي اړشچوی اس، اه شریی مولیم

بلی دی تستوی اس

بلی دی تستوی اس

۶/۱۲/۱۳۶۱

کابل

اړیم

نن ممی لری ته بو خفا اړیم
کی مینا یدی بکي رسوا اړیم؟

پتي مرحمس گه ته ببي بي شري
مري گه کی ودای گورم دوا اړیم؟
يار ستي جدایي کوچه خوبو ويريکي
اوپه کی دنيا کوچه مینا اړیم؟
پوپا خوشحال ايکي تومت پلاته
البه تومتیدي لری، خول وار خطا اړیم؟
شري استه کوچه انشیا کی تا مینا یدی
بت خول بیوا آی بي پروا اړیم؟

مینا یو قانونی شی خفا مه به هیچ کون
خفگن کوچه کوفایدانه شي منډوا اړیم

۱۸/۳/۱۳۶۲

کابل

ورچېس لشکي

سياه انشيوا تينه درگاه انتي ايووا آم
مينستي دنيا کوچه مدام اه نووا آم
تينا خيالي دنيا ممي لپو ناشي
مه لپونا کوچه بيدريخ اه لپووا آم

کمگوي نزديک په کاو جتيک توي ديم
انچيلاي چالا کاو ويريک توي ديم
اړستم شره جیاد اشنا استستي
غه تپي تننا استي کمگوي تپيک توي ديم

اړه کوچه سادی آی دوره کوچه بونرم
دوستي يی شي شدال مينا کوچه بوگرم
جانستي درکيا هميشا مينه ودای

لړوی نه بیا مینستی، داري انچیلایه کوچه بوشرم

ورچه کوچه لشمی ته درخوای اه آم
مري ممي مري گه ته کیس ای جواب دم
جواب نه مایي اوازي ازنا کوچه ویری
ما یي گه میتان نه بیم ايله راست شی کوکدم

۲۱/۶/۱۳۶۲

خول نه اوږيان

ای نونگا استعمرس تاتیا، خول نه اوږيان!

امه ولسي گڼ دندیدي خول موږيان

اوږدان گه امه جهان چوپیس

کور کم جهان؟

څه جهان؟

گه تی کوچه عدالت اجتماعي تی

ترقي تی

ای وریکو کومکي تی

تفاوت منجای نیوا

سودوري تی یا ادوري تی

ای جهان بی انساني تی

احترام ارکوتی جن کو

اسیای یا افریقای تی

لهمه گار استه قدرت تی
دیکتاتورې پرولتاری تی
دهقان او لهمه گار منجه یاري تی
شیم گری تی
خول نه اوریان؟
شیمه سوره لینه
که تپین انتین اما گینه لینه
خول داویان جنگه پنډه
اوه جنگ ویکالا، زحمت کشنایي ایکالا!
امه اشه شره ای سیر بکالا
نونگا استعمرس تاتیا!
ممی دیوانا کوی لری
دور کودن یه دی و یی او کودن لهه دی ویی
کودن میی که افغانی پنا گوزینه پلا
مییی انسانی کومک کیم
مییی مالی او هم جانی کومک کیم
گرینادا کوچه تانک خلکني پنادیم
سلوادور، نامیبیا اوچلی
کمپوچیا، فلسطین اولبنی خول مور یان
ای دیوانا سرما یا!
ای شرو یکالا سرما یا!
زحمتکشنه تینه پشکن جبه کنیچان

لهمه گار نه تینه پشکن جبه کنیچان
دور ویتان نه بیی وری
خلکه بیلیتان نه بیی وری
چنتی موړیتان نه بیی وری
می پندیدی شاپیتان نه بیی وری
خوی بیوا مسکه ودای
نپا گوریتان نه بیی وری
لهمه گار نه گن قدرت دی
سرما یا جوپیتان نه بیی وری
بو دروغ مریکی
دروغ مریتان نه بیی وری
زحمتکشنه پلا بت کمپ سوسیالستی شاپیان
نونگا استعمرس تاتیا امه خول وړیان
۱۳/۱/۱۳۶۳

اورا

اورا جلوه گر بی، اسمان شیمس سوړیدی
که تپي ايله جهان سوړي انچیدي

اورا پرنگی هوای چنچا پیغام اچدو
تخرایدی او مستیدي، گونگوشتو شیمس چرخېدي

اورا که تپي کراس چیکه ساحی
اورا که لوس بن انداراس چیکه ساحی

اورا که فضا کوچه ار گرای انجلی
پاک علم شیمس

زندگي لینی کرن او ته اولس!

که هنوی جنگیس افت دی

اېرین کیمی که فارغ بن

اندارا ودای لوشی کو

اورا، اورا!

که پولی ايله ارمان اما شریکو

۱۲/۱/۱۳۶۳

ای بوجوی جبیس شاعري کو ایرگا

کو ایر کا ای بوجوی جبیس شاعري
پشه یی جبیس شاعري، دموۍ جبیس شاعري
افغانستانس گن ولسني اوچهن گن ولسني؟
عدالت اجتماعي
ایله شی میس ایرکي، شیم او ایکري
پورا پیک او ترقي، لیونگري برابرې
نن تی یا سبا
ایرگا انخول نظام
پشه یی جبیس شاعري، یو داردي جبیس شاعري
دموۍ جبیس شاعري

ایرگا ایله شاعر گه دنیا س خلگي
چیکه سیرتن او تي نه تن
تمري نه تن
تني نه تن، لوی نه تن
ای وری تانک منجه اوړوي نه تن
جنگ انگر شره جوتوی نه تن

داړه مار گڼ دندیدي
مظلومان مندوي نه تن
مه جهنس گوراو یا که څه صلح شی
جنگ شيله پلا ویروي نه تن
ترقي کارون ودای کیمي دروی نه تن
میگا یو خوشبختي شي
پشه یي جبیس شاعري، یو داردي جبیس شاعري
دموي جبیس شاعري

ددا، ددا ای وری کوا!
افغاننه
استیلا لیونگریسي، ټنگدا کینستو ایگریس
شاباس اوږدا ورچستو اوږدا
قلمی گوردا، کتبي چالدامه وطنس
گڼ ولسنه!
وخت ویتگا، یو قانون شی طبیعتس
ویتوا گر نه ایکا
شعر جییدی کار هنگا
پشه یي جبیس شاعري، بو جوی جبیس شاعري
دموی جبیس شاعري.

کو گوناوه شی تو مړی نه تن، چوی پټ تن

بۍ چيلاى دى
لام بدل بن شهر يلايدي
مى گمبيري، مى گمبيري
كه گورا كوچى او بريكيدي وتين
پر تن باغيلا يدي
سنگين ختن بي
عصري قلبا يدي
بجليا بجليا مه اولسي بجليا
ايله وخت بت ورچيس نه شي
يو وظيفاى شي
پشه يي جبيس شاعري، بجوى جبيس شاعري
دموى جبيس شاعري
اندارا ويله كوچه گه
كانى شچه ليسې
دوميدى دورستن شاميك كيسې
استستن جتليسي
انگر لوشه پلايايي اووستن ايسي
نه مو ليس گه كوشن مادي نعمتيلا
كومويس گه كوشن معنوي نعمتيلا
ثور انقلاب لوشه كوچه!
ما مادي او معنوي نعمتيلا يه تانك خلكنى لرويسي
مه كانى انگري

برقیدي پر تيسي، جهن انتي لړويسي
واقعیتس میکی گوناو نه شي گوناو نه شي
پشه یې جبیس شاعري، بجوی جبیس شاعري
دموی جبیس شاعري
مه کنډر او کنډولا په گه لشیمي
مه دوړوي گوشنگیلا په گه لشیمي
سواد ودای دورنگا بیوي پولهیلا په گه لشیمي
بي ډاکتر شفاخانا په گه لشیمي
مي بوزیات مرضیلا په گه لشیمي
اړکیدي پوړوي انچیلایه که لشیمي
یو گناه شي، یو گناه شي
لشه نه بیگا
جته گا اسک بگا
پشه یې جبیس شاعري، یو داردي جبیس شاعري جبیس
شاعري
دموي جبیس شاعري
می گناينا خاوندنه و مری پیندا
می فقر و عاجزیس دشمننه وری پیندا
ساینس ټکنالوجي ودای گه مچ استفاده کین
ته انگار وایکالنه وری پیندا
اتومي انچالي کو، گه دمن انین مدام
ته جنگ وایکالنه وری پیندا

پیندا وری پیندا، تانک دوست و دشمن وری پیندا

او! اوږ او او! کوږ ولسیلايه!

بدبختي او خوشبختیښ خاوندنه وری پیندا

میگا پیندا وری پیندا

پشه یې جبیښ شاعري، یو داردي جبیښ شاعري

دموی جبیښ شاعري

۲۴/۲/۱۳۶۲

سرباز آم

دشمن پلانیچال آم
مدافع ننگ او ناموسس
قوت کوچه گني دارام
تستوا ام پرگنادي، پرگنا میناهمram.
خدای شره قسم که ککرای دی ضمه وار آم
مه سودوري وطنس

که نامه افغانستان شي
طاقت کوچه گني دار آم، همت کوچه انکار آم
خولگه پولپه آم مه وطنس
سرباز آم اه سرباز آم
ثور انقلبس

ارظالم ممی چنگیز آس
کتکستا چریمي
لهه وخت جانہ اوپیمي

وطن ودای ډکیمي، جانستم اماریمي
ایله عهدمم کیو ام شي
گه وطني ننګا کیمي
شریم استام انشیکم دشمني مند یمي
استستانه اور یمي

خوشحال کوی گن ناتار ام احمد
کوی سزاوار آم
نامیم ثبت بیوا شي، تاریخ پتایه کوچه
سرباز آم اه سرباز ام
ثور انقلبس

ایله وطن اما کوشنگن افتخار شری داریس
خولگه اشین شری پوשיکن
اعتبار شری داریس
اوغان اولس خاطري بهترین سودوري مرچل شي
نازو نخرا کوچی داریس
اوغانی همتس آیس
قهرمانان دمن کوچه گن کییچین
کوچک خاطری؟
دیموکراتیک نظام خاطري
کیمی اه ننګا، مه گوشینگ اومه نظامی

سرباز آم اه سرباز آم

ثور انقلبس

وطن اما ايان اس

شير امنی ديبکين

حق شران دارا

محبت امنی ديبکين، شرافت امنی ديبکين

حقستاپينيسی شری انتی پوليسی

گينين تنگوی شن، شهامت دی ننگا کیسی

دشمن گو، نه اوړیسی، دشمن کونه اوړیسی

مولیوی آس، پرجوی آس، گه پواما ناموسن

زانگو کوچه دیوا ايله سبق شي

امه باتور ویتا ینی

گه گن بداگن بد چل دی گن بدا

ممی خدمت کدا، ممی جوانی ددا

بوار جمعی ددا، بو خوشالي ددا

ایله شي حق مینا، ايله شي حق مینا

خولگه سرباز آی ته سرباز ای

ثور انقلبس

۱۸/۳/۱۳۶۲

پولګا

نن ننګ او غیرت مرچل شره
بیرغ اما کامیا بیس لپګا
کارو نستن جلبی شي استان
تانک مرم کوشاړو اشي پولګا

تارا

نویک مارنيس شامیک اوچی
لش دیکالا تارا دوویل الیک
تندر شره چتوی انچیلایه
کیکین تاریک، کیکین تاریک

تپوامینا

وطن آیی زخمی چچو کوچه
تپوامیناس دارویه لیکین
وطن هرای پولهستا کوچه
قهرمان لیکین ګن ارمان لیکین

ازنا

دهقن دورستا سسوی بوسـتـري
گنـ ازنا شـره چـالن بـيـنـج
لهمـه گـار نا ازاد ستا گـه
زندا تيان شـره پـرن بـيـنـج
۱۰/۲/۱۳۶۲

اکاډوميک

کينستو تنگدا پشه يي جبيس جواننه
اکاډوميک کډامه دار دیی جبي
مه لهمي علميت پلاشـره پولـيتـان بـيـدا
لکيک پرل دی پورا نادامه تاتي جبي

اکتوبر

عدالت دی تستوا مبارزان شی اصولي
مه پنډه کوچه اصولنا پيرويـا مه کيکين
اکتوبر انقلاب لوشه کوچه آس شاپړوی
امپرياليزم آنتي تانک زورين لروويکين

ثور انقلاب

مستبد ناکه وړی کنووی حلقه ودای
ارتجاع آس لوړوا خفا آس استعمار
نپیی استای دیو یا شن مه وطنه
ثور انقلاب کوچه لوا آس استثمار

شوری

پشه یی جیس شعر نا شور یا جیچم
ادبی نظم پندی یو شار یچم
دمووی وزن سیلی یو جیچم
ثور انقلاب لوشه کوچه یو جب بو آلیچم

ایر مېو

زور او زور دار کا لینا، گین مند کستا ایر یمي
خول گه مینه پلا کیواشي ظلم بو
ایچین مادي او معنوي نعمتिलाچوي مه وطنس
مینه شره ونټچین چنټي کوی ایر مېو

دوخلگه

مه دو خلکه امه پلاظلم کيوا شي
که ای زر او وریـز ورس خاوندنه
ظالمان امه کنده شره نیوی آینچ
اشین اما پواشی ست و یا سال فیوډالنه

درییکیم

ترقي او پورا پیک کاروان ودای که اه درییکیم
سه زور او زور دار کالي اینچ مه وطنه
نه ایرین که خواری هنگالي استه قدرت تی
مچ تارین نهضتیلای کو چوی جهنه

تاریخ لگا کوچه

امپریالیزم ضد دیدي شاپوا مبارزان شي
تاریخ لگا کوچه امه دشمن آس استعمرس
ارتجاع شران تاپا کفرس انیکین
مند یی شيله پگلا کتیکن استثمرس

کاران

افغانستنس مظلوم غریب ولس شره
جنگ وایو امپریالیزمي زور او زرس
خواري هنکالینا، دشمنیا کور یواشي
کار نستا گوریسي اړودا دی مه ضررس

استثمار

مه وطن اوړ او اکوړ واسیلا یه
استبداد، ظلمس انگری وړوا شي
شی خواري هنکالي اسسته قدرت
جنس استثماري، جن شره منجای نیوا شي

حق

ارظالم أنتي مظلوم منجه ایوا آس
مین چو دی که فرعون لهه دی موسی آس
حق باطل شره مدام کامیاب بوا شي
ابراهیم خکه آذر گوشنگ پیدا آس

لهمه گارس شيله

اړســتا زوره ورگ بيا غميدى
لهمه گار شيله پلانن بيان مه منديدي
زرس خاوندني شاړوى آن جنگ پنديدي
ظالمان بوجل تباه بيان مه منديدي

۱۷/۱۲/۱۳۶۱

کابل

اوپرا پر فکری

پشه يي ژبه د افغانستان د وروڼو قومونو او ملتونو ډېرو پخوانيو ژبو څخه ده، زموږ د هېواد په ختيزو ولايتونو او د هغه په شاوخوا کې خلك پرې خبرې كوي. د ځينو واقعيتونو او عيني شواهدو څخه راپه ډاگه كېږي چې پخوا دغه ژبه په دغه ځای کې له دېنه په زياته پيمانه موجوده او د سيمې د واکمنو او ادبي ژبو څخه وه. كه د هخامنشيانو د زمانې د بغستان د ډبرليك (نه اريكه آهم، نه دروجنه آهم، زوره كره آهم) درې مسرو ته وگورو راته جوته كېږي چې دا د يوه پخواني اريايي ژبې بېلگه ده چې تراوسه پورې زموږ په پشه يي ژبه کې همدغه كليمي په همدې توگه كارول كېږي او شته دی يا په بل عبارت دا د پشه يي شعر پخوانۍ نمونه ده.

په همدې ډول له دې نه پرته ليكوالو او خپرونكو څرگنده كړې ده چې يو ډېر لرغونی او پخوانی كتاب چې د (ملندا پېنه) په نامه دی او په سيلون کې پيداشوی دی، په پشايي ژبه ليكل شوی او ډېر پخوانيو زمانو کې زموږ له همدې هېواد څخه هلته وړل شوی دی.

ددې لپاره چې خبره اوږده نه شي اصلي مطلب ته راحم او هغه د «اوراپرنگې» يانې پرېږده والوزي په هکله ده چې ښاغلي محمد انور شمسه خيلي ورور ماته وړاندې کړ او ويې ويل:

ددې لپاره چې د سرحدونو او قبایلو د وزارت د نشراتو او فرهنگي چارو ریاست په پام کې لري چې دا چاپ کړي، تاسو ددې په هکله خپل نظر وليکئ ښه به شي. خدای (ج) شاهد دی ما چې دغه خبره واورېده او دا اثر مې وليد چې نوم يې دی اوراپرنگې (پرېږده والوزي) باور وکړئ ماته دومره احساس او خوښي راپه برخه شوه، لکه چې وزرونه مې کړې وي او الوتې اوسم لومړی خو زه مخکې له مخکې ددغه محترم وزارت فرهنگپالو مسولینو څخه ددغه ښکې اقدام له کبله مننه کوم او بیا ددغه ادبي اثر په هکله چې د پشه يي شعر په گلبڼ کې یو نوی گڼل دی دده د خوشبويي څخه مې دومره خوند واخیست چې فکر مې تازه او احساس مې ژوندی شو.

ځکه چې ددغه پشه يي اثر مینځته راوړونکی او لیکوال او شاعر محمد حسن حسام ورور دغه هېوادني، ټولنیز، علمي او حماسي شعرونه دل وستونکي پر وړاندې د یو روښان او ځلاند راتلونکي خواته د حسد او بدبینۍ دېوالونه ړنگوي او هغې ورورۍ، پرمختګ او د هېواد بیا رغونې ته بولي.

هرڅوك شاعر کېدی نه شي، په رښتیا هم تر کومه اندازې پورې چې زړه د انسان په وجود کې قدر او عزت لري په همدې ډول یو لیکوال او شاعر هم په ټولنه کې همدومره ارزښت لري. د ښاعر شعر د یوه ملت مړه او ویده احساسات او جذبي راویښوي، همدا شعر او ادب دی چې د خلکو ژبه او کلتور ساتي.

ښاغلی محمد حسن حسام ورور هم له همداسې شاعرانو څخه دی او همداسې شعرونه لري.

زه له یوې خوا محترم حسام صاحب ته ددغه اثر د منځته راوړو او چاپېدو له کبله مبارکي وایم او غواړم چې دا محترم نور هم د خپل قلم په کار اچولو سره لاندې نور او ډېر خپلو خلکو، ژبي او ادب ته خدمت وکړي او له بلې خوا خپل ځان او ټولو پشه یي خلکو ته هم چې زموږ د هېواد د مطبوعاتو په اسمان کې د یوه بل ژبي الوتونکی د الوتنې له کبله دغه زموږه فضا لارښکلی شوه.

والسلام

محمد زمان کلمانی

۱۳۸۱/۳/۱

کابل

پشه یی جب افغانستنس لیونی ملیتېلا او قومېلانیایي بودن
هونی جبه او دائی شې ګه ایت به اماوطنس سورالك تلنې،
ولایتیلایه کوچه او تیس کنه سنیی خلك سیری اغت کاکن ایلاي
واقعیتېلا او عینی شواهدده اودای تارابګا که پورا یوجب یه ټونک
میدې بوپیمانایدی موجود آچ او منطقاس حاکم او ادبی جبه او
دای آچ.

اګه امه هخامنشینه دنای بغستان وارلکنه او دای دنه اریکه اهم، نه
دروجنه اهم، نه زوره کره اهم، لمبه مسرایه انتینې پری کمان یو
تارابګا که یوای دنه هونی آریایی جبېس نمونینی شې ګه ایت جابه
اما پشه یی جبی کوچه میمه کلیما میمه رکمیدی یتین ګوریا او
موجود شن یاوری عبارتېدی یوتانکې پشه یی شعرس ونه
هونانمونیی شې.

امزات میدې اوړ تاللكالې او وارې کالې تاراکیوی شې ګه ای بو
پورانا او دنه هونا کتاب که (ملنداپینه) نامېدی سی اوسیلون کوچه

پیدابواسی، پشایې جبيدې لکن بوا اوبو د نه زمانا يه کوچه ميمه
اما وطنی لهه جايپکه نبواسی.

امي خاطری که اغت لگی نه بي اصلی مطلب آنتی اياگم او
(اوپرنګی) بابتہ سې که محترم محمد انور شمسہ خیلې لایستم
مینہ انتې پوراکيھن او کدھن: امي خاطری که سرحدات او قبایل
وزارتس نشرات او فرهنگي لھمیلانیا ریاست نظر کوچہ داراگہ می
چاپ او نشر کدن. اگہ مي تاییا او يہ بارا نظری لکيیابی سې.
خدای (ج) شاهد آس مم کہ یو اغت اریچم او یو اثر لشحجم کہ نامہ
سی ((اوپرنګی)) باور کی ایلواز احساس او خوشالي مینہ انتی
پیداییک کہ اخولې ډونگی هنویم تن پرانگہ انوام تې. اول خو مم
پورادی پورامہ محترم وزارتس فرهنگ يی بایکالی مسولینہ او
دای مہ نیک اقدامې گرای نیک کاکم او یان مہ ادبی اثر بابتہ کہ
پشہ یی شعرس گلېناکوچہ ای اوپارا او نونگاپینجا شی گندھتا او
دای ایلوار مزا گوريکم کہ فکرم تازا او احسم زنداییکہ. خو لگہ مہ
پشہ یی اثرس منجہ اچکالا او لککالا اما وطنس اي بوبا احساس
وطن او اولس سرہ مین لککالا او شاعر محمد حسن حسام لایستن
مہ وطني، اجتماعي، علمی او حماسی شعر یلا پرکالا پورا اي لوش
او جلککالا اکالابل امیدس او ینیک چالا خلکہ آنتی بکار پیغام
دارا، خلکہ منجہ نفرت، کینا، حسد او بدسپنيس دیولہ دورگهي
او تې لېونگری، پوراپېنی او وطنس جویلینی انتی ایر هر کہ شاعر

بتانه بیا. شتېدی کو اندازا جاکه اړانسان وپړی کوچه قدر او عزت دارا، مندور کمیدی، ای لککا او شاعر به جامعاً کوچه ایلوار ارزش دارا، شاعرس شعري ای ملتس لوی او اورچوی احساس او جذبه بویلې. یومه شعر او ادب سی خلکتا جب او کلتور ستارسی. محترم محمد حسن حسام لایام به مندو شاعر نه اودای آس او مندو شعر دارا.

مم اي تلن محترم حسام صاحب آنتی مه اثرس منجه چیک او چاپ بیک خاطرې مبارکي ماکم او اړیاکم که یو محترم تانکه قلمتاوری به لهما ویک گرای لاوری او بوتانک جب، ادب او خلکه انتی خدمت کې اووړي تلن تانک جان او چیه پشه یی خلکه انتی به که اما وطنس مطبوعاتلی کوچه ای وری امه باش پرنګګالاس پرانګ انکه گرای یورندين وری به سد ورايیک.

وسلام

محمد زمان کلماڼی

۱۳۸۱/۳/۱

کابل

افغانستان

وطن اما افغانستان

امه شره گېران شې

گيران

میراثايدې دروا

شیرین شری دیوان شی

دیوان

درواشې که پورا

جپوا، یادروا

سود رایاادرا

اما شې

اما

ویرین او جانین شپره

دیوان شی

دیوان

وېړین که جانین شې
مالین که شرین شی
مېڅي وطن
میڅی ختن

پوره نیک کو!

دوان شی

دوان

پاوه شې سودرا

اسیا منجه چندوا

خوشبختی می کوچه

ارجمعی می کچه

لیوان شې

وطن اماشې ازاد

مستقل او شروې

کیمان ننګا

شهامت افغانیدې

وعدان شې

وعدان

صلح وا ونينا

نه جنگ سالارنا

تې شرویکالنا

نه ناداننا

خو عالمنه

پند لوریک دې

امه.

وه حسن حسام

جو پېس ای

نظام

تادوې بت جیوان شې

جیوان

کابل، افغانستان لهننگل پروان

اوسه پي

بجدا

بجدا، که سهار

بيواشي

اوردآ

اوردآ که بهار

ايواشي

ظلم او تادا پواشي

لېونگري

ايواشي

تربگنی اوږدا

قلمې گوردا

کتبې چالدا

خدمت و طنس

کارهنواشي

لېونگري

ايواشي

ای دشتا ليام

پښتون

اوچنتاليام

بلوچ

تار داسهار

بيواشي

ظلم او تادا

پواشي

لېونگرئي

ايواشي

آنچه‌لا چالدا

ای گذارتاردا

شهیداشیدی

کفن سود راشی

می منطقا کوچه

تحول ابواشی

ظلم او تادا

پواشی

لېونگري

ابواشی

پشه یی، نورستانی

الینا لیام آن

هزاره گی او وری

مینی لیام آن

چوښنې کارهینم

قلم جیبډې

وطنې جوپیدا

تانک استیدې

لهدې خوشال بی

حسن حسام

ایمه و دیدې

که چپکه جمع بدا

ای بیرغ اوچیدې

کابل افغانستان لهننگل پروان

نه مریکی ممي!

که؟

کوټي جېس!

ميني

آي او

تاتي جېس

استه نامېدي

تستوي

آن

ممي

چوئ لفظېلا

آمي

داردي جېس

شن بوسيلبي

سودري

مي

پشه يې جېبس

قافيه او

وزنی بوشن

می

دموي جېبس

مم لیتان بیچم

مي

نویوي جېبس

داره گله کوچه

لعل چندوي

هر اې دراکوچه

می ډکوي جېبس

کابل افغانستان-لهمنگل پروان

ماخول انداتې

تیس

د شتی او شاتې

دوسو

نویوا

ویلہ پیداتې

نستستا

بویه تیز

پای دې مویاتې

آیک

یواندینا

جوتیکالا

ایک

وطنبنا

شرمبکلا

ایک

اېله چوینا

اچیاکین

نامېدې

شریعت

ایک چوی

ازیت

ازیت

کیس پای

کچین موټي

کیس استیا

شن کټوي

کې دورایدې

هنوی

کاوبو سنگهسار بوي

لهمنگل پروان

مارا یوپلا

چوی ریزای پلا

یو بتیل ایوپلا

هر

لهمیلا ایوپلا

می

دشمنی

کگینچ

هر کوتی

جن پلا

می

بینی

کیگینچ

کاو

بی فرهنگ

اوبی کلتور

لادا

آینچ

می

انو

نامیدی

مسلمان

او

بی باتور

اینچ

می

لهمنگل پروان

وریو

ګړیوي

آما

نه آينچ

او

وري اينچ

مې

چوئ

کمزور شره

زور

منډوي

خو!

آينچ مې

نامولوي اينچ مې

اوپا

اوپا ای آزاد

اوپا!

فکر

مازاد اوپا

ودنی گورا

خوشبختیس گوراوی

خه شې

سمیش گوراوی

اوپا آزاد!

آوپا

چنچای

ازاد اورا

که آچی امنی

امن

خه چلیک

چنچا

کابل افغانستان

لهمنگل پروان

انشیتان

گلبهار شتل ودایې

سُرالک جا

پیچ دراکنایې

کابل کنر

نندی منجایې

هندوکش جنوبی

دمن ودایې

چندوا پشه یې

ملیت

کوچئ شې بکار

وحدت

کینا وطن شره

غیرت

دارېن ککړا

شهامت

تاریخ لگي کوچه

اصل وایي

ثابت بیوي آن

می وطنس

لیونی ملیتیلا یه کوچه

عجزآن

نظام

انتی

کار

هیم

توجه مېنی درکار

شی. دُرناماشې که اسکین

تگاوشې که اوزبین

الیشنګ اويا پوشکین

الینگار شی که تی تین

آن پشه یې ملتس

قومیلئ

ای جیس

لیلئ

افغانستان

پولهلئ

وطن شره دیوی شن

جانیلئ

اریت، شلت او

واما گل

شماس، چلسن یا

کنه گل

دره نور شې که

نور گل

کیل، گوریک یا

دیوه گل

سیود ود ای دور

ننگاه

بیوي آن

عنعناده

پوروي آن

پورکوني رواجیلایدي

تستوي آن

تاریخ لگې کوچه اصیل وای

ثابت بیوي آن

می وطنس

کابل افغانستان

لهمنگل پروان

محمد حسن حسام

وطن ميني ليلا ماس

امجنوني.

تاگه زنداتم

آيم: مديوني

صداقت پلا خدمتستا اكيمي

شن اردراممي

كانوني

كاومينه شره گران شي يو

وطنم:

اي پالي كوچه جهان وري

سوتنم:

ممي ترازا كوچه گران شي

اي لاميم

ګه:

څې پټنم.

زندا ايم تېنه کچه کوچه

ګني بوا ايم آتېنه اړه

کوچه

انشام تانک بخچه کوچه

تيني حقې ميني

خدمتم

شیر او باري تي ميني

عزتم

کابل افغانستان

لهمنگل پروان

نونگا کلیس مبارکیه

چوئ اولسنې

دیم

چارویا وای کلیس پیغمي

گه خې ټیم شې

مې وطن گنې اولسنې

اوچوئ قومیلنې

دیم.

استیل ای دده

محتبس ای. وریکو

شاباس، شاباس

ای گیریس مبارکیه

افغانستان هرکوتې

جن نې

دیم

وطن شره که دیجین جا نېلئ

روح آرام تیان

کاووار

درود

درود

تې

شهیدنې

دیم

کابل افغانستان

لهمنگل پروان

پرنګې

اوراګه ازاد

پرنګې

چنچا

ازاد

پرنګې

آچې امنټې

صلح ترقي

ليونګري

اېګيری

اورا

چنچای

آزاد اورپا

میس

بندیکیکی

نقصان دارگاه

ایله ارمان دارگا

کابل افغانستان

لهمنگل پروان

نویک مارینس

شامیک

اوچی

لوش دیکالا

تارادوویل

الیک

تندر شره

ککین+ چتوي اپخیل ای

تاریک+ ککین+ تاریک

شامیک اوچا ایک

دی سال

اوچالا جای

دې اورا

شامک اوشا ایک

دې سال

اما ذهنن کند

ایک

انچېن اندی کیاچین

البه لشیك کره بیس

البه لشیك کره بیس

کابل افغانستان

لهمنگل پروان

هندوکش دمن کوچه

اگني بيوا

ايم

معلوم چېکه دنيا کو

نژادم اريايي

شي

افتخار داريم

پشه يي

دې

مليتم شي معلوم

اوگنوي

اي ميلون

او يا ميلون وداى

کم بوشيې

تاريخ لگي کوچه

گنوي آيس

مى وطن

اصيل

ويې

دې

اصيل فرهنگ

کلتورس

خاوندني

مى پويس

آيس

مرتجع نظامبلايه

بيلوي

آيس

مي

اوتي

دې

وونان پورکني

شن

رواجيلان بو

عالی شن

جبېن شې د موي

سانسيگيرت

الف

او

بې

دې

وطن ننگا ککيس

ونتنام

وري ولسه پلا

سم شن

چوئ وداى

پورادشمن

انيکما

شهېلي

دې

کابل، لهننگل پروان

شي
فطرتي
ممي
ديکېن
که
عزيم طبيبي
جواننن
اکيم +
اړودي آن
کېمي نه مونډيتان
بې
دي
حقوق شن مساوي
ويراوازو
پشه يې مليتس

ایکو ټولها م

کینا

ختنی

اوچار وړایې

دې

ملیتن بوعاجز انس

غیرت او شهامت

یې بوعالی شې

یایس راوي لبتان نه بیس

آرگړا

کوچې

دې

کابل، لهننگل پروان

ای مینې گیران

وطنم!

ته پوه اي شیرمردنا

الیني شیراوباري تي

گه چادرآی

باتورنا

مرچل آی

اړودېنا

اوزانگواي

سربازنا

تنه نامه ودایې

قربان بیم

مینی سودري

وطنم

مینی گوشنگم

مینی کورم

مېنې

تنم

تنه کوچه وطنم

نهضت بت

بجویی شن

اېړېن گه

ودان کندی

قوت بت

بجوي شن

تیني گله

داره کوچه

غیرت بت

بجوي شن

کونر کارهنگا

نونگی نغما

اولس آنتی

مگا

اباسین کوچه سیلاب

شی

آموشا باش

(دیگھا)

ننگرهار و دآی

انیشتان

تاهرات او

بدخشن جا

هلمند و د آی

و یتان

تخار اوتا

جوزجن جا

کابل، زبل

فاریاب پکتیا

اوتالغمن جا

جم وطن

نغما، نغما

شن.

آرگبر آی

ترانشن

خلگه زندی کیچین

او نونگي کوی

ولولاشن

مایم گیران وطنم

ازادی مبارک

تیاں

ظالمنه ود آی

خلاص آی

چوتیني مبارک

تيان

ته جغاآی

اسیاس

اورني مبارک

تيان

ابلي گينچ

تني ودآی

سودري سورشي

الوي

انداراويل ويتوي

شن

سودري سورشي

الوي

ای کوټه بيبي

وطن پوراپای

ودان

بيبي

ویای بت بجوي

آن:

ختن کوی ته

ودآن بيبي

وري خواراو

فقير نه تي

ته بوجل

بوستان

بيبي

تيني پراخ فضا کوچه

طمعادا رئيس بيبي

زندگيس

بکار کاروان

شارپکن

ډمټاکتيکن

بندگیس

ای:

مینی سودري وطنم

مینا افغانستم

تینی پوه وډای

دوان بیم

ای مېڼی ختم

اځه شیریم ټیني

درکړې

توې دیمې

ای وطنم

افتخارشرای +

آکیم

خول ځه اړستم

ای ارمني

شیریم توې دیوام

شې

اوجانستم

ای ارمني

کابل افغانستان

لهمنگل پروان

محمد حسن حسام

آمیس مینا

ود آی

پیدا

آیم

کییمې ننگا

بو

اړودا

ایم

دیواممی

سبق شې

داریلایه

نرم ایم

مگر نرمی

کوچه

شخرا

آیم

وطن

تپنه نامه ودائی

قربان

بیم

انونا مہستی

گہ:

آدیمی

بو

شادان

بیم

لهه وقت

مېنا ارمنم

بې

پورا

گه:

تېنه

ترقی

اوپوراپیک

کو

آدوان

بیم

آپولهي ايم

وه وطن!

ته ميني

ايم اي

ورټان

نه بيمې

دشمن کو

گه:

حيام آيې.

غيرت

زانگو

کوچه

آ

تو

لپیکیم

ازنا

کوچه

مړيکي

ګه:

ويام

آيي

کابل افغانستان

لهمنگل پروان

سپینې وینې

نوی انداز، نوې خبرې

((منځپانگه))

او

((بڼه))

د شعر دوه ارزښتونه دي

که دا دواړه ارزښتونه

د پخوانو په پېښو ولاړ وي

((روایتی شاعري یې بولي))

خو که

((منځپانگه))

او

((بڼه))

((نوبت ولري))

او د نوبت ارزښت پرې ورزیات شي

نو بیا دا شاعري

د ((جدت))

او ((ابداع))

پر واکت گامونه کنېږدي

او د ادبي انقلاب لاره هواره کړي

بناغلی حسام زموږ د عصر یو سپین ږیری شاعر او

لیکوال دی ((نثر)) هم لیکي.

((نظم)) هم لیکي.

خو دا ځل یې د دواړو په ګډون څه لیکلي

چې ادب پېژندونکي

((نثري نظم))

ورته وایي،

((نثري نظم))

په پښتو ادب کې نوی ((صنف)) دی

دا ژانر

له ((اردو)) نه

((پښتو)) ته راغلی

او په پېښور کې

((هاشم بابړ))

دوه کتابونه

((د مېلې هلك))

او

((ورك موندلی))

په همدې نثري نظم كېنلې

او د ادب په ډگر كې يې هنگامه را ولاړه كړې ده.

زموږ شاعر او ليكوال

بناغلي حسام

نه اردو نثري نظمونه كتلي

او نه يې د هاشم بابر

((ورك موندلی))

او

((د مېلې هلك)) ليدلي

ده ته خپل مبتكر مغز

او شاعرانه احساس

حكم كړی چې داسې يو څه وليكي

او پښتني ټولنې ته يې وړاندې كړي

نو ځکه ماته په یوه لیک کې لیکي:
(ستاسو د گڼ شمېر بوختیاوو سره سره
زړه نا زړه
د یو څو ماتو ګوډو او ناقصو شعرونو
یوه ټولګه
چې نه یې ازاد شعر د شعر په څېر دی
او نه یې مقفا
نه یې په شکل پوهېږم
او نه یې په محتوا
خو په هر حال موږ ټول په دې عقیده او اند یو
چې هر څیز په اول کې خام وي
او په قراره ترېنه د پخلي تمه کېږي
نو ددې اصل په رڼا کې
په زړورتیا او په خلاص مټ مې
د ځان سره وپټېله
چې ټولګه
په قلمي شکل کې

ستاسې حضور ته

د یوې لنډې سريزې لپاره

وړاندې کړم

که ټولګه په سريزې ارزېدله

هيله من يم چې هيله مې تر سره کړي

او ټولګې ته به په خپله نوم غوره کړي

او که....))

د مصريو نامتو نقاد

ډاکتر مندور وايي:

((شاعر خپل شعر ووايي

خو کله يې چې کره کتونکي وگوري

نو دومره خبرې په کې راپيدا کړي

چې د شاعر اروا هم ترې خبره نه وي))

همدا سبب دی

چې شاعران، هنرمندان او تخليق کاران

د الهام په نوراني نړۍ کې

ډېر څه وايي

او ډېر څه په خوله ورځي
په خپله نه پرې پوهېږي چې دا څه دي؟
خو نقاد هغه ته
سبک ټاکي
شکل او فورم ورته ټاکي،
ادبي څېره ورته ټاکي،
قاعدې او قالب ورته ټاکي
او بیا حکم کوي چې دا څه ډول پارچه ده
او نوم ورته ټاکي
ادبیات ټول لومړی ویل شوي
بیا قالب بندي شوي
او نومونه پرې ایښودل شوي
ځکه شاعر او هنرمند ازاد دی
هغه د ټولو قیدونو نه دباندي خپل هنر خلقي
او خپل اثر رامنځته کوي
همدا ازادي ده چې
قالب شکنی کوي

نوي فورمونه رامنځته کوي
او نوي ژانرونه او صنفونه پنځوي
حسام صاحب هم دا کار کړی
خپل د زړه غږ يې د قلم غږ يې ته سپارلی
او له هغې نه دا نوی فورم او شکل جوړ شوی
او د پښتو ادب په ورشو کې يې يو نوی گام ايښی دی
او له دې سببه دده دا ليکنه
د ښې له پلوه په نوبت ولاړه ده
او زه يې يو نوی ادبي گام او انداز بولم!
تر دې وروسته
دده ددې وينا
منځپانگه ده
ده د خپلې ټولنې
پېښو او بهيرونو ته
په غور او دقت کتلي
د سياست د لوبغاړو
تر زرزي جامو

او پوډري مخونو لاندې يې
د دوی اصلي خبرې ليدلې
(د ديموکراسۍ د کوکړيو پرځای)
(سمسېرې) (تمساوې)
(روي)

(گورگتۍ)
او ((خپسۍ)) ورته ښکاره شوې
او د نورو ويرندو کو کسانو په شان يې
سترگې نه دي پرې پټې کړې
او پر دې يې نه دي پرې اچولې
په واز کومي يې
د هغه رښتينې ماشوم غوندې
چې غږ يې وکړ:
(پاچا لوڅ دی!)

د ټولو هغو لویو لویو کسانو
د ریا او منافقت پردې خبرې کړې
چې په لوڅ پاچا پسې روان وو

خو ددې جرائت يې نه درلود،

ووايي چې:

((پاچا لوڅ دی!))

حسام صاحب په جرائت ويلي:

چې ((پاچا لوڅ دی!))

اوس نو د چاپلوسو

((پرده پوښانو)) خونبه ده

چې دا غږ ورسره غبرگوي

که بيا هم له منافقت او چاپلوسۍ نه کار اخلي!

او له دې رسوايي سره سره حال نه وای.

زه خو له حسام صاحب سره دا حقيقت او واقعيت غبرگوم.

((چې پاچا برينډ دی!))

او د حسام صاحب د ليک هغه خبرې

چې ماته يې کړي

دده شکسته نفسي بولم!

او په پوره ډاډ وايم چې

د حسام صاحب

((دا نثري نظمونه))

هم د ښې له پلوه نوښت لري

او هم د منځپانگې له لوري
نو ځکه یې
زه ((نوی انداز
او
نوی خبرې)) بولم
مبارکي ورکوم
او وایم:
چې قلم یې چلاند
قدم یې تپاند
فکر یې ځلاند
او شعری یې تاند
اوسه!

په درنښت
حبیب الله رفیع
د افغانستان د علومو اکاډمۍ مشاور
کابل - ۲۷/۱۰/۱۳۸۵ ل کال

په کوم ویاړ؟!

د قهرمانیو او اتلولیو، لږو، پر لورو غرونو قسمونو او پرتوري او
مېړانې ویاړونو، له پېړیو، پېړیو راهیسې، لکه د بنگو نشه او لکه
د چرسو دود، زموږ عامه ذهنیت تخدیر کړی دی.

یوه ورځ تنکي نسل وپوښتل، پلاره! بابا! زما په کتابونو کې توره
شته، اتلان شته، وینې شته خو ډوډۍ نه شته دا ولې؟

کوچني نسل بیا وپوښتل، پلاره! بابا! دا وران وطن ولې پر تا گران
دی؟ او که گران دی نو ولې وران دی؟

هیچا ځواب ور نه کړ، له کوم ځایه غږ راته:

دا مو د بابا وطن...

... توره لرم، زغړې لرم

... سترگې به دې وباسم

او...

زما تخلیقي ادب، زما هنري ادب هم د همداسې افراط او تفریط
ترمنځ سرگردانه و، کله به چې له التزام او تعهد څخه تښتېده، نو
می، هیڅانه ساقی، بادامي سترگو او... ته یې پنا وړه، صوفیانه او

عرفاني سولیدلي اصطلاحات يې د تېببستي فکري دروازه وه، خو کله به چې تعهد او التزام ته راوگرځېد، نو داسې به د تورو په وهلو بوخت شو چې سترگې به يې د وینو په ډنډ بدلې شوې او یا به د وطن د لوړو غرونو په ستاینه کې داسې وړک شو چې خبره به يې جغرافیه ته ورسېده.

هیچا ددې وطن د وږي ماشوم له اوبنکې څخه غمی جوړ نه کړ او پر دغه الماس يې کونډې ته د ډوډۍ گانیه وانه خيسته، د قهرمانیو نظمونو همداسې دورې بادولې چې سترگورو ویناوالو حقیقتونه وموندل او هغو ته يې د ویلو لارې ولټولې چا په کیسه، چا په شعر، چا په تحلیل او چا هم په شاعرانه طرحو کې یوه نیمه سپرغۍ وموندله، چې زموږ حاجي صاحب حسام هم له همداسې ویناوالو څخه دی له هغې ورځې څخه يې چې په یوه نوي قالب کې ددغو طرحو لیکل پیل کړل یو شمېر يې ماته لوستې او دادی اوس يې بشپړ کتاب زما تر مخ پروت دی چې ده ته او درنو لوستونکو ته دې مبارک وي. ښاغلی حسام صیب هغو ترڅو حقایقو ته متوجه شوی چې زموږ ډېرو هنرمندو ویناوالو لاتراوسه پرې څه نه دي لیکلي، وگورئ:

موږ هغه ولس یو

چې سوله په

سوال غواړو

جنگ خټو په ژبه

بیا له جنگه

وبال غواړو

هسې تش ځانونه

ستا یو

په تېرو ځان تېرباسو...

ترپایه

یا:

موږ هغه ولس یو

چې د بنمن نه دوستي غواړو

بیا هم د اوبو پرځای

د وینو لښتي غواړو

ښه ځانونه کاندو سترې

شیروار وشاربو له شگو

ترپایه

د ښاغلي حسام په وینا کې د شاعرانه تصویر جوړونې هڅې شته،
استعاره، سمبولونه، تشبیحات او د بلاغت یو شمېر فنون لري، خو

تر هر څه مهم د پیغام له اړخه زموږ د پېړیو پېړیو معتادو
وټنپرستو (!) ناظمانو ته هغه د استاد شپون خبره غاښ ماتوونکې
ځواب له ځانه سره لري، ځکه خو زه دده وینا ته د پیغام وینا وایم او
دا ارزښت یې د قدر وړ ګڼم.

د ښاغلي حسام په وینا کې هغه تریخ اجتماعي درد تر سترگو کېږي
چې په حقایقو رنگ تمثیلوي له ځانه سره لري په لیکنو کې ولسي
متلونه، اصطلاحات او ترکیبونه د وینا واول له خپلو ترکیبو او
تشبیهاتو سره په یوه ساده او ټولو ته د پوهاوي وړ ژبه داسې ښکلې
طرحې رامنځته کوي چې هر لوستونکي ته ددغې ټولنې د
بدمرغۍ، ځانځانۍ او وروسته پاتې والي عوامل او ځانګړتیاوې
معرفي کولای شي، زه د خپلو دغو ګډو وډو کرښو په پای کې خپل
د رانه دوست حاجي صاحب حسام ته وایم، چې راځه په یوه خندا او
څو اوښکو د ټول تاریخ د ویارونو لاپې ومینځو او خپل سوځېدلی
مکتب، خپل کنډر ښار او خپل وران ویجاړ ژوند ټولو افغانانو ته
وروښیو او بیا د ماشوم نسل په شان ورڅخه وپوښتو چې:

پلاره! بابا!

په کم ویار؟!!

عبدالغفور لېوال

کابل - میریس میدان

۸ لیندۍ، ۱۳۸۵ ل کال

تقریظ:

سپینې وینې په سپینو ټکو کې

هر شاعر او اديب د شعر او ادب بېله دنیاګۍ لري. خوږ ژبی شاعر او نثار لیکوال ښاغلي الحاج محمد حسن حسام بیا تکل کړی دی چې څه د نثر او څه د ازاد نظم په ژبه د خپل فکر مرغلرې د خپل شعر او ادب په مینه والو باندې وښیندي.

دا مرغلرې په (مناجات) پیل کېږي او ورپسې نور نظمونه یو په بل پسې راځي. که موږ دغه اثر له شکلي او موضوعي پلوه وتلو، نو کېدی شي چې د اوزانو او قافیو تول یې په پخه نه، بلکې په کچه تیرې د تللو وړ وي. ان کله نا کله بېخي سپرې د سوچه هنري نثر گومان پرې کوي، مگر په یو شمېر دغو نظمونو کې یو تن شاته اهنګ شته. دا اثر له موضوعي پلوه د حاجي صاحب د جوړوونکي فکر خزانه په غېږ کې لري. په دغه کتاب کې د سپینو وینو انځور په سپینو ټکو باندې کښل شوی دی او د هېواد او ولس په درد ډېر ساره اسويلي ایستل شوي دي.

ددې په څنگ کې کم څه چې د ډېر اهمیت وړ دي، هغه د لیکوال ژبه ده. په دغه کتاب کې د ولسي پښتو رنگ غالب دی، کومه چې زموږ د گران وطن په کلیو او بانډو کې ویله کېږي. بله نښه یې داده چې شاعر نیوکې لري او د خپلې ټولنې ټول په خپل فکر باندې کوي. څه بڼه وایي:

ورځونه وچ کړو

په خپلو گوتو

تشو شیلو نه

غورځنگونه غواړو

بیا داسې وایي:

موږ هغه ولس یو

چې سوله په سوال غواړو

جنگ خټو په ژبه

بیا له جنگه ویاړ غواړو

په رښتیا چې سوله په سوال نه غوښتل کېږي او د سوال په اوبو ژرنده نه گرځي. ښاغلی حسام بل ځای داسې وایي:

موږ هغه ولس یو

چې دښمن نه دوستي غواړو

بیا هم د اوبو پرځای

د وینو لښتني غواړو

حاجي صاحب په هېواد کې د سولې د ټینګښت ته په دې ډېر
اندېښمن دی چې دلته غوښه په پېشوگانو او کورنۍ په موږکانو
ساتل کېږي:

په پېشوگانو ساتو غوښې

بده خو لا داده

په غلو چې ښکته او پورته

د ښارونو

دا گزمې وهو

هغه موږ یو

ددې ټکیو په اړخ کې دا خبره هم د یادونې و ده چې د حاجي صاحب
په دغه کتاب کې یو شمېر تاریخي روایتونو ته هم اشاره شاته
شوې ده، لکه:

نه پوهېږم

دا د کوم دور وژنه

په موږ سر خوري

گوته په خوله نن

پاتې کېږي

فاتحان

او د مغلو تیمور لنگ

حاجي صاحب د سبا لېواله معلومېږي. په څنگ کې د پرون مخالف
هم نه دی. شاعر چې په حامل زمانه کې د پرون او سبا ترمنځ ژوند
کوي، ددې لپاره غږ کوي چې پرون به د پند لپاره یادوو او د سبا پر
لور به غوټې وهو، ځکه وايي:

که د تېر نه عبرت وانخلو

او نن ځان سمبال نه کاندو

نو

سبا ته به په دې مکتب کې

انشاءالله!

کورگتۍ لنگېږي

د حاجي صاحب دلته اشاره د تورې تلکې خاوندانو ته ده. څرنگه
چې شاعر د سره خرص د تلکې له بدمرغيو نه خبر دی او په دې
برخه کې غني تجربې لري، نو ځکه خپل هېوادوال د تور خرص د
تلکې له راتلونکو بدمرغيو نه هم خبروي:

نن چې دا ستاسو

مريان شول

ستاسې د غاړې تلک

پرون يې موږ نيولي وو

ستاسې په خبر وو

هک پک

حاجي صاحب هغه کسان چې له هغو نه دده په فکر څه شی نه
جوړېږي، غندي او خبردارۍ ورکوي چې نورو ته د تېري لاس مه
وراوږدوئ:

که ته مړ يې

که ژوندی

يې

هېڅ درنه

جوړ نه

دي

چانه چې څه

جوړ دي

هغه مه شرموه

.....

تا هسې د جنت په هوس

خوشې ملاتړلې

وینه چې څوک توی کړي

هغه دوزخ کې لټوه

بیا بیا د لړلو چرو خاوندانو او د وینو سوداگرو ته دا وریادوي چې د

وینو خرڅېدل ارزان او د مینو خرڅول گران دي:

درسته ده چې وینه به ام کړی

خرڅه!

د اوبو په ټیټ قیمت

خو د مینو خرڅول به

یو څه گران ي

د وینو سوداگر ته

لنډه دا چې حاجي صاحب یو رسالتمند شاعر او نثار لیکوال دی.

دی که نثر لیکي او که شعر، په یوه خاصه جذبه یې لیکي او خپل

مظلوم ولس او ړنگ بنگ هېواد ته له افغاني مینې او خلوص نه

ډک پیغام په کې ځلوي.

د شاعر د نورو کامیابیو په هیله

محقق محمد نبي صلاحي

کابل - نوی ښار

۱۳۸۵/۸/۶ ل کال

د الحاج محمد حسن حسام کتاب ته

یوه لنډه کتنه

پښتانه وايي: ((په خوږ کې کاني ډېر دي خو خبره د من ده.)) هو! هره تېره او هر کاني سپړی من نه شي گڼلی او دا باید ومانو چې هر کاني من نه دی.

لکه څنگه چې هر کاني من نه دی دغسې هم د هر شاعر او لیکوال لیکنې ته سپړی د پخې لیکنې په سترگه نه شي کتلی. ښه او پخه لیکنه هغه ده چې د ملت درد ته په کې توجه شوي وي او لیکوال او شاعر د مصنوعي غټانو په خونو نه، بلکې د هغو واقعي دردېدلو، کړېدلو او ژورېدلو انسانانو په زړونو ورننوتی وي چې د داخلي او خارجي غلیمانو له لاسه په کړاوونو اخته شوي او د هغوی د زړه خبرې یې بیا د قلم په ژبه د زړه په وینو په خپلو لیکنو کې بې له ډاره ښکاره کړې وي. خوشال خان خټک وايي:

چې دستار تېري هزار دي

د دستار سړي په شمار دي

پگړۍ، خوهر سړی تېري يا يې په سرولی شي، خوهره پگړۍ پگړۍ
نه ده او نه د ټولو سړيتوب سره برابر دی.

ارواښاد گل پاچا الفت وايي:

د طوطيانو له وينا دا معلومېږي

چې خبرو باندې څوك نه سړی كېږي

سړی نه دی چې يې كار د سړو نه و

په خبرو كه هر څومره ښه پوهېږي

كه موږ د كټ لنډی بازو د كټ د اوږد بازو سره برابروو، نو په
قضاوت پورې به مو د بصيرت خاوندان وځاندي.

كله چې زه د يو شمېر ليكوالانو او شاعرانو سره د ښاغلي حسام
ليكنې پرته كوم، نو هلته راته بيا د (حسام) تله درنه ښكاري. د
نوموړي كمال په دې كې دی چې په نوي سبك په يو کوچني مطلب
كې ډېره غټه مانا ځای كولی شي.

د مثال په ډول كله چې دده دا لاندې ليك په غور ولولئ نو په پوره
اسانۍ سره په كې د افغانستان د نننۍ غم لرلې وضعې تصوير
ليدلی شئ ليك دادی:

دوستانو!

کومه تومنه چې:

تاسې څه موده

مخکې دلته

د اوسنۍ نړۍ په

رحیم کې

د خپل شتون او

پنځېدو لپاره تویه

کړې وه

ددې پرځای چې

د دیموکراسۍ کوکړي

وزېږوي

په تاسف سره

هغه یې

تمساوې

روې

گورگتۍ او

خپسی

وزېږولې!!

نوموړی همدغه د مانا نه ډک لیک کې د افغانستان راگیر شوي او
اثیر ملت ته د اگاهی او خبرداری داسې پیغام رسوي:

چيست ياران طريقت بعد ازین تدبير ما؟

دا هگی خو خوسا شوه له دې وروسته به څه کوو؟؟؟

که زموږ گران وطنوال د ښاغلي حسام ((زه کابل یم)) اثر په غور
ولولي، نو هلته به ورته دا خبره پوره جوته شي چې کابل چا وړان او
چا زموږ په زرگونو بې گناه وطنداران ژوندي د خاورو لاندې او چا
زموږ مادي او معنوي هستۍ تالترغۍ کړه او نن د پارلمان تر
حکومته څوک د اقتدار په څوکیو ناست دي؟؟؟

هو! نن سبا چې د افغانستان له کشالې نه انجره مشوره جوړه شوې
او د پای ټکی ورته سړی نه شي پیدا کولی، لوی علت یې دادی
هماغه خلک چې کابل یې وړان کړ، له ولسوالیو تر ولایتونو له
ولایتونو تر وزارتونو او آن تر پارلمان پورې په دولتي دستگاه کې
نوتي او د ملت وینې د گورگټیو په خبر څېښې.

د ښاغلي حسام بل کمال دادی چې د سرمایې لرلو سره سره د نورو
په څېر نه چې د ورېښمو د چینجو په شان د سرمایو په غوڅو
ورنوتي، بلکې له هغې ډلې راوتلی او د خپل کړېدلي ولس په بده
ورځ ژاړي او خپل خلک یې نه دي هېر کړي.

د غسې اشخاص د قدر وړ او لوی خدای (ج) دې په افغاني ټولنه کې
لږسې زیات کاندې.

زما هیله داده چې زموږ لیکوالان او ویناوال په خاصه توګه ځوان
نسل د (حسام) صاحب لیکنې په غور ولولي.

محمد حسن ولسمل

کارته اریانا- کابل

د ۱۳۸۵ ل کال د لیندۍ ۱۰مه

د ویناوال څو لنډې خبرې

په لومړي ليک کې

دوستانو!

کومه تومنه چې تاسې څه موده مخکې دلته د اوسنۍ نړۍ په رحيم
کې د خپل شتون او پنځېدو لپاره تويه کړې وه. ددې پرځای چې د
دموکراسۍ کوکري وزېږوي، په تاسف سره هغه يې تمساوې، روې،
گورگتۍ او خپسۍ وزېږولې!!!

په درناوي

ستاسې دوست

حاجي محمد حسن حسام

درېيم پروان، کابل، ۱۳۸۵ ل کال

د ليندۍ لومړۍ نېټه

د ویناوال خو لنډې خبرې په یو پیغام او یو لیک کې

دوستانو!

تاسې د خپل مکتب او د خپل مسلک پرونۍ گورگتۍ د خوارو
افغانانو د وینو په رودلو او څښلو دومره څربه او چاغې کړي دي،
چې اوس یې تاسې ته هم د خوارېدو چل نه درځي.

موږ په دې عقیده یو هر استاد خپلو شاگردانو ته ټول چلونه نه
ښيي، د خپل ځان د خلاصون او شتون لپاره یو نیم چل ترڅنګه پټ
ساتي. تاسې مهربانۍ وکړئ د خپل وروستي چل نه کار واخلي، په
موږ افغانانو کې نوره یوه څاڅکۍ وینه هم نه ده پاتې چې ستاسې
پرونۍ ساتل شوې او روږدې گورگتۍ یې وروي.

نو هیله من یو چې دا گورگتۍ همالته وترئ د کوم ځای نه چې له
موږ پسې مو نیسای کړې وي.

په درناوي

ستاسې دوست

حاجي محمد حسن حسام

مناجات

ته یې خالق
دادې مخلوق
دی ربه
که پیدا کوي
که لویوي
که زېږوي
یا پنځوي
په ځمکه
څه دي
کمېږي پرې
نه؟
خیر دی!
لږ یې توانا پیدا کړه.
لږ یې دانا
پیدا کړه

ستا په گره کې نور

نو،

ناتوانه افغان ځای

نه لري.

کله یې یو رېروي او

کله یې بل رېروي د

زمانې د فرعونیانو

نه چې:

خلاص شي

سمدس

بیا نو دخپلې نادانۍ

په وجه،

د ماشومانو په څېر

په خپل منع کې

یو، بل،

بنه ډېوي.

نن بیا؟!

نن بیا د یزید په زړه

د کفر وینبته شنه شول

تیتویم هسکې شملې

او دنگ

سرونه

زمانې بیا زموږ

په لور

اوچلی

تریو کړی

په موږ وېشي د

باروتو

خروارونه

په خړپ ربېي او په

ترپ تربنه

روان شي

تر شاه پرپردي

د سرونو

درمندونه

دا د کومې بورې

شوې

مور

خیرا ده

موږ ته

شوې

چې له:

تنو مو ودروي

فصلي ټلونه.

توبه!

اهورا^(۱) که دومره

بې خبره

او ساده ده

چې اهریمن^(۲)

یې تل

تېرباسي

په ډولۍ کې

د کوه قاف

د بڼا پیرو

په ځای

د یوان موږ ته رالېږي

زموږ د بدنصیبو

او بدشامتو^(۳)

(۱) خوشبختي

(۲) شیطان

گرمانه (۱)

یو ځل نه چې
دا خوم ځل دی
د لوی شیطان
زامنو
د اهورا سره
په
وېش کې
ډېر تورمخي
او بدرنگه
لوی دیوان یې
زموږ د پاکی
ځمکې
د حرم په هره لوبشت
کې

(۳) بډقسمت

(۱) جرم

د مېړو په څېر

خواره کړل

د ولس په گرمانه

بې

بې له کومه

مسولیته

څه خلک یې

کښته

څه نور یې

پاس ولو^(۱) ته

سواره کړل.

(۱) اوړي، شانه

تشي شېلې

تپه تياره کې

موږ رنگونه

غواړو.

په بلمنگي^(۱) اينگولي^(۲)

کې خوندونه غواړو

د هر سهار

سره په

لوڅو، پوڅو

خود ماښام نه

آرمونه^(۳)

غواړو

(۱) بې مالګې، بې نمک

(۲) قطع، کتنغ

(۳) نشان با نشان

د نن په غېږ کې

ویده پراته یو

تل د ماضي نه

شوگیرونه

غواړو

پرون پرست یو

سباته هېڅ نه لرو

لکه هندو نه چې

قرانونه

غواړو

ورخونه^(۱) وچ کړو

په خپلو گوتو

تشو شېلونه

غورځنگونه

غواړو

^(۱) په کوم ځای کې چې اوبه تقسیمېږي.

وبال

[

مور هغه ولس یوو

چې سوله په

سوال

غوارو

جنگ ختو په

ژبه

بیا له جنگه

وبال

غوارو

هسې تش ځانونه

ستایو

په تېرو ځان

تېرباسو

تېر به په خپل

ځای و

د اوس بدرنگ

د لال نه

جلال

غواړو

په ټیټو خړو

سترگو،

دنگ سرونم^(۱)

جزامیانو ته

ورغوو^(۲) کې

نیولی

د ورځې تر قیامت به

د دجال نه

بلال

غواړو.

(۱) جملې د لنډوالي لپاره کارول شوی، په اصل کې (سرونه مو) باید راشي.

(۲) د لاس د پنځو منځنۍ یا کف دست.

شل^(۱) نیلي

مورږ هغه ولس یوو چې:

د دښمن نه

دوستي

غواړو

بیا هم:

د اوبو پرځای

د وینو

لښتي^(۱)

غواړو

ښه ځانونه کاندو

ستري

شیروار وشاربو

له شگو^(!!)

د پښېمانۍ

^(۱) ګود تېز ګام اسونه، اسپ های لنگ تیز رفتار

^(۱) ویالی

پرځای له شگو

غوړي

غوړو(۱)

اوبن پرېږدو

بار يې پرېږدو

او خاوند يې هم

ورپسې پرېږدو(!!)

په وروستو کې

تېز^(۱) خري سره

نښتي

ځونډي

غوړو

او

په پلرنۍ کرونده کې

شنډي^(۱) پرېږدو

باري^(۲) ورېږو له

(۱) د حيوان د شونډک يو قسم حلقوي پری دی.

(۲) بي حاصله

بېخه

بيا:

عجبه خو لاداده(!!)

په شنه زور

د شنډنه

باري

غواړو

يا به خوب وي

يا به خيال وي

يا به تشه افسانه وي

چې:

د شل نيلى سپرونه

د اوږدو

لارو وهلو

بري

غواړو(!!!)

تالان^(۱)

دا قحط وهلي

ملخان خو په هېڅ

شي اسره

نه کړي

اُف!

دا څومره دي

تور زړي

د گل پانو نه

گل

بڼه

خوري

د ښارونو د

^(۱) تاراک، چور

ښکلا

تالان ته وتي په

خاص

نوم دي

وی!

دا خومره دي

سخت زړي

د بابل

نه

کابل

ښه خوري

دا د زوز

او

د مازوزو

اولاده

ده

سترگې په تندو

وړي

اخ!

دا خومره دي

بد زړي

د ازل نه

افضل

بنه خوري

دا زموږ د زمانې

تورې بلاوې

او رېډونه

څه عاجز دي

ويش!

دا خومره دي

شر زړي

د هر بل نه

بلبل

بنه خوري

بنسکلا و خوري

ډانچې

موږ ته

د

تحفو په قسم

پرېږدي

اخ!

دا څومره دي

کلك زېري

د کاکل

نه

اوربل بڼه

خوري

بيا دې خير

کړي

د زاغانو سيل

زموږ په

لور الوتی

هو!

دا خومره دي

ویر زړي

د هر څه نه

(...) مل

بڼه خوري

انځورگره یاره

یه!

انځورگره یاره

او سپین

سپېڅلی

اشنا

زه پېښا^(۱)

مین یم

ستا د انځور په

بنکلا

یو ځلې بیا

راپاڅه

په پستو نړمو

کوټو

^(۱) په غیاب کې

د زمانې په

تندي

یو تن انځور

وکاره

د لوح^(۱) په کوزه

څنډه

د خپلو خلکو

ځنې

محفوظه یې

و نه ساتې

پام کوه، تیر

نه وځې

چې تور ته سپین

او سپین ته

تور ونه وای.

(۱) وینوال مطلب د ځمکې له تختې څخه دی (د ځمکې مخ)

شپو ته شملې وهل

په تېرگو چې خپلې

بښپې وو^(۱)، هغه

موږ یوو،

په شپو چې تورې

شپې وو، هغه

موږ یوو،

د هرې شپې سبا ته

او د هر سبا بېگا ته

د سبا نه یې په

زور اخلو،

او بېگا ته چې:

شملې وو، هغه

^(۱) وهو

موږ یوو،

پیاږو باروو لوگر

ته،

په دارنگه بې فکرو چې

تېکې وو، هغه

موږ یوو.

په لېوانو تل رمې

پیا یو

په پیشوگانو ساتو

غوښې

بده خو لاداده په

غلو چې کښته او پورته

د ښارونو دا

گزمې وو، هغه

موږ یوو (!!!)

گوته په خوله!

په کومه ورځ

چې په

سرونو مو،

نسیا^(۱)

معاملې،

پیل شوې.

پس له هغه،

زموږ وینو

کې

اوښ رڼې^(۲)

سات ترمنځ.

نه د عاد^(۳) وه

(۱) اقتصاد

(۲) خویدل، لڅښیدن

(۳) د عربو ابتدايه قبیله وه.

قبيله

دومره سرکشه،

نه جنگ و

د ثمود^(۱) دومره

بدرنگ

نه سکندر دومره

سخت

زړی

نه اتیلا^(۲) را

پارېدلی

نه هتله

او

نه چرچل^(۳)

چېرته ژوندي دي

نه بناپارت^(۴) مسکو ته

تللی

نه چنگېز دومره

(۱) د عربو یوه ابتدایه قبيله وه.

(۲) په غرب کې فاتح تېر شوی دی.

(۳) د دویم نړیوال جنگ معلوماتي څېړنې دي.

(۴) ویناوال هدف د فرانسوي ناپلیون نه دی، کله چې په مسکو یې حمله وکړه د مسکو ښار یې د انسانانو نه تخلیه شوی ولید. دا پېښه پر ۱۳۸۳ او ۱۳۸۴ کلونو کې په کابل کې هم تکرار شوې ده.

وژلي وو
نه اورنگ
نه پوهېږم؟
دا د
کوم دور^(۱)
وژنه
په موږ سر خوري^(۲)
گوته په خوله
نن
پاتې کېږي
فاتحان
او د مغلو
تیمور
لنگ.

(۱) زمانه، وخت

(۲) برابرولی، سایز، اندازه

سنبال!

مور!

د همدې کلي

استوگن

په ډبره زغرده

شاهدي

ورکوو

چې پرون

زموږ

د ماشومانو په

لوبغالو

او په

همدې ښوونځي

کې

برگو کوڅه

ډبو

سرو، سپو،

او

تورو، لېوانو،

انگولا کوله.

که؟!

د تېر نه عبرت

وانخلو

او نن ځان

سنبال نه کاندو

نو!

سباته به په دې

مکتب کې

انشا الله؟!

گورگتی

لنگېږي.

تلك!

پرون،

ستاسې د همدې

جومات

چریانو

څه اوس دلې^(۱)

او څه لښکې^(۲)

دلته یې د ژوند

لویه

ښکلا خپله

د هر افغان

خرمن

یې،

په خپلو پخو

او

(۱) دلته.

(۲) هلته کوز

ورستو چرو!

بنکته نه پورته

او پورته نه

بنکته په نوکو

ويستله

د شر، شريعت او

حور حوريت،

نغاړه

کله يې

دلته او

کله يې

هله،

په ډېر شور او

په ډېر زور

وهله.

څوک چې به يې بدې

ايسه

په دې کنډواله شوي
مُلک کې
په آن^(۱) وفان په کوم
تپاڼه چې اوس ترې
ټول ویرېږي
د هغه کم بخت په
تندي لیک
به یې ډېر ژر
مښله
نن چې دا ستاسو
مریان
شول ستاسې د
غاړې تلک^(۲)
پرون یې موږ
نیولي وو
ستاسې په خبر وو
هک پک.

(۱) سمدس، فلهان، فوراً

(۲) مخصوصه اله ده چې ښکاریان یې هوا د مرغانو او وحشي حیواناتو د نیولو لپاره کاروي.

دا خو!

دا خو!

ستاسې هغه شاگردان

دي،

چې د ښکلا سره يې

پتنه ده.

د رڼا نه ډېر یرېږي^(۱)،

د تور تم سره يې

شپه ده،

مینه عشق يې

بدې

ایسي،

خو وژنه يې ښه

(۱) د کونړ اکثره خلک د (ویرېږي) پرځای (یرېږي) تلفظ کوي.

حرفه ده،

د تاریخ سره نا

اشنا

دي.

دغه توره يې

نور ورسته ده!

د ویاړنو

دي

بېلونکي

د افتخار

سره يې

پرتۀ^(۱) ده.

^(۱) دا اصطلاح د دښمنۍ په مانا اکثره پښتانه يې کاروي.

بقا او که پنا؟!

اغښکلي
درېښلي،
خو نور مه لمدوه
خه چې دې
وران کړي
خیر دی
نور مه وړانوه
د پنا او د بقا،
خالق خوبل دی

چې هغه يې
تر خو پايي
ته يې مه قتلوه
ژوند خو يو
نعمت دی
چې الله (ج) ټولو
ته ورکړی
ستا که بدې
ایسي،
ځان الوزوه (!!!)
که ته مړ يې که
ژوندی يې
هېڅ درنه جوړ
نه دي
چانه چې څه جوړ
دي هغه
مه شرموه

تا هسې د جنت

په هوس خوشې

ملا ترلې

وینه چې څک توی

کړي

هغه دوزخ کې

لټوه-

څړبول!

دا د کومې

کریلا

تندې وهلي

چې د اوبو نه وینې

بنې څښي

د خپل ځان

په

څړبولو،

له هلوکو غوښې

بنې خوري

څوک یې وخوړ

په ولاړه

د چایې
وشپېل (۱)
هډوکی
چانه یې
ورودلې وینې
خوبیا هم ماړه
نه شول،
دا د لږم په څېر
بچي دي،
په خپل منع کې
یو که یې سر
نوبل یې
بنسپې خوري.

د ښامتا سالو!!

ښه ښایسته،

غوټه موده

مخکې،

دا هریمن میره^(۱)

زامنو!!

د اهورا د ناوې

شال تر پردې

لاندې،

چې نغښتی و

د ښامتا په تور

(۱) هغه اولاد چې د یو مور او پلار څخه نه وي زیږېدلی.

سالو کې
خو په حقیقت
کې،
یوه ځاله ه د
غټیو
موږ بې وسو به په
غټیو، غټیو
سترگو
په رڼو، رڼو
کتل،
ژبیم^(۱) پرې^(۲) وې
په تالو کې
دې دشمر^(۳)
پاتې شونکو
ټول د خېلمې^(۴)

(۱) ژبې مو

(۲) غوڅې

(۳) په عربو کې سخت زړی کافر د اسلام په اولو وختونو کې تېر شوی دی

کړو راجمع،
څوک د خپل
انگړه په غولي
څوک د برکلي
وستل^(۵) کې
څوک د کوز جومات
په تل کې
له یوه
تېغه یې
تېر کړو
څوک یې
سپین او
څوک یې
تور کړو،
خو!

(۴) له مخې، ټول.

(۵) هغه ځای ته ویل کېږي چې د چا شخصي ملکیت نه وي، د کلیو جرگې او مرکې په کې کېږي.

بیا هم؟!

عبرت نه اخلو

د یزیدیانو

کارنامو ته

حوسپرو

پزیم د اوږو

دي او

د بنسپونه پرې

ساء

اخلو.!!!

د زورور اوبه...

دلته د ستړو

کاروان سرای

لوټ

پوټ دی

دلته د ښکلو

ښاپېریو حرم سرای

شوک،

شوک دی

دلته په دې ځنگله

کې

هیله امید په

ځناورو تړل

د لېونتوبه پرته

په کې ستا مال

او زما سر

ټوك

ټوك دى

دلته په دغه

بې تدبیره او

بې تعبیره

مُلك كې

د زورورو اوبه

مخ په،

پېچومي^(۱) خېجي^(۲)

څنبل د غریبو

وینې،

په سړښت نه

خو په تاوده

گوټ

گوټ دى.

(۱) مخ په نېغه.

(۲) خېژي.

زمونږ ویره؟!

که شملې په زور زیاتي

شي له سر کښته

باک^(۱) یې څه دی

خو وېره مو

په دې ده

چې د سرونو

سودا گرتنه یې

(۱) عیب، پروا

په سر نكړي؟!

بڼه دی تر یو وخته،

د وخت تقاضا همدا ده

سخته به هغه وي

چې دا ملك

د ټول عمر

بستر نكړي.؟!

بې وباله!

زموږه د

کاروان

لوتماران

او زموږه د

خاروان

قاتلان

په توره شپه لا

څه چې؟

په سپین سبا

او په رڼا

ورځ گرځي.

په خپلو،

ننگینو او شرماورو

کړو

د افتخار نغاري

هره لحظه،

ډنگوي.

چانه د باج^(۱)

په نوم

هسکه شمله په

غنیمت ټیټوي

چانه د راج

په نوم!

سپېڅلي څلي

بې وباله

د جانان

ډنگوي.

(۱) د یو چانه د یو شي اخیستل په زور باندې.

د وینو سوداگر

د سرونو

پرېکېدل

که

د جلاد په

ساتول

وشي

ډېره بڼه

ده

شرم اور دی

د سرونو

خرڅېدل

د جلاب^(۱)

په لوی

جبونو

درسته ده چې:

وینه به ام^(۱) کړي

خرڅه،

د اوبو په

تیت

قیمت

خو د مینو خرڅول

به یو څه،

ګران وي

د وینو سوداګر

ته.

(۱) کمېشن کار د معاملي جوړونکی په دوهم لاس
(۱) وینوال (به مو) په ځای د جملې د لنډیز لپاره به ام، کلیمه کارولې چې د داسې کلیمو او جملاتو استعمال د شرقي پښتنو په ژبه کې کارول کېږي.

جلایان!!

ای!
زما لویه خالقه،
دا څنگه،
شر غوبل دی
چې ترپایه
نه خلاصېږي؟
دلته،
پتې څه
قیصې دي
او د ژبې
لاندې
څه

خبرې؟

خو موږ پرې نه

پوهېږو.

دلته وینه هېڅ

رنگ نه اخلي

د اوبو نه يې

قيمت ټيټ

دی

دا په دې چې

د سرونو

سوداگر مو

جلابان

دي.

زموږ مخې ته؟!

د پنجاب د جادوگرو
خپې بیا په ملک
خوړې دي
خدای دې خیر کړي
څه ادلې او څه
بدلې
افسانې دي
څوک یې ښکته
دموي څوک یې په پورته
ورانې جارې^(۱) مشورې^(۲) دي
څه په کوزه
څه په بره
رانه پرېکړل
یو وجود دی
که مې لاس او که مې
ښپې دي

(۱) انجر، گدود

(۲) پخوا به په څرخه باندې د پاغونډو نه جوړېدلې، چې هغه به خام تار هم باله.

څوک د چل او څوک

د ول ځنې کار اخلي

په بهانه د

القاعده وو

په کې

گرمې نغارې

دي.

پښتانه خو

د ازله بدبخت

نه وو

اوس پرې

څه بلا پرېوتې

چې ښکته یې

شملي دي.

گودال

چې حساب نه وي

کتاب نه وي

مکافات،

مجازات نه وي.

دا خو؟

يو گودال^(۱)

دی

نظام نه

دی.

چې بريځو يې^(۲)

بډو درغلی.

او شوکماری.

(۱) کثافات خای

(۲) فرمانبردار، طرفدار، ساتونکی، خوش خدمت

ته

ملا ترلې

تر غړې وي

دا اوپره^(۱)

پوشال^(۲) دی

زمام نه

دی

چې نه جمعه یې

د جومات وي

او نه وعظ

په ممبر

نه غږ د

محاسب په

مقتدي وي

تش ویاړي

چارچوبی^(۳) ته

(۱) توسن، په ډېر اندک فشار باندې له منځه تلونکی.

(۲) غلام.

اما نه

دی.

چې نه گرم کړي

وجود

او نه خواي

کړي زير

پوتکي

نه وباسي له

زړونو

خيرن خيري

دا يڅچال دی

حمام نه

دی.

امن

په سوله او سلم

که شپې

سبا کړي په

یو بڼې کې

باز نه نیولې

آن ورپه

چرچری

خومره به بڼه وي

چې

یو باغ

کې

نښتي د

پورې

پانې، اغزي

او غوتۍ

امن کې
باتې که شول؟!
د پرانگانو او
لېوانو
ځنې
واړه
زیرېه^(۱)
حيوانات او
هم د غرو غرخنۍ
زما په آند
چې
هلته به کېني
عدالت په
کورسۍ.

^(۱) نوی تولد شوی

مشوره

بسم الله ګړه

د پښتو دا

متل ښه

کلك ګړه

حساب په

کلك

بخشش په

لك ګړه

دا، واړه

خدايان!

لږ څه

هك

پك كړه

له بدو يې

وباسه

دا،

غت، غټ او بنان

نور پرې

شرمېږي

دغه

خوار افغانان

هم ترې

ځان خلاص

كړه

او هم موږ

ترې

بیچ^(۱) کړه

د شا اړولي^(۲)

ولس به

درته مخ

وگرځي

بیا،

دې کوه

پاچهي^(!!)

(۱) خلاصون، په څنگ کېدل

(۲) رویکردان، خفه، مانیجن

جوارگره یاره

یه!

زما

جوارگره

یاره

جواړي دې

بیلودله

داو^(۱) کې اوس

ږدې

سرونه

خپل خو دې

هېڅ

نشته دی

(۱) د جواړی میدان ته د پیسو، زېوراتو او نورو قیمتي شیانو غورځول، عبارت له داو نه دي.

ورکای^(۲) د

بل

مالونه

سودا^(۱)

پوڅی

ته وتی

حریف ته

کای

سوالونه

دادې په

گټه نه ده

ځان نه گرځی

مخونه.

(۲) ورکوی

(۱) دا اصطلاح په خرید او فروش کې هغه وخت کارول کېږي چې یو جنس د دوکاندار نه څوک په ټیټه بیه وغواړي یا پخوا به چې د پوڅ لپاره چا خریداري کوله جنس، یې په نازل نرخ اخیسته نو دې به یې ویلي سودا پوڅی.

پاروگره یاره

یه!

پاروگره^(۱)

یاره

شاتو کې ډک له

زهړه

شپېلۍ دې

بیا

پوکره

ډولکی دې

^(۱) مداري، د مارانو او نورو ضرر رسونکو حشراتو نیونکی

وکرنگاوه

اوږده

اوږده

ویده

ویده

نار ونهر

بنا ماران

دغه تور سري

ماران

سپېره

سپېره

شنه او

سره

غونډلان

کربوړي پرېږده

ان دا

بور^(۱) منگریان

ټول دې د

خېلمې^(۲) په جنتر

او منتر

بیا راوینن

کړل

پام^(۳) دې وي

چې:

پخوانۍ

اودې^(۱) دې

کار نه کوي

دا خل دې

ما او تا ته

یو شان

الله(ج)

(۱) هغه رنگ ته وايي چې نه تور وي او نه سور وي.

(۲) له مخې، ټول

(۳) فکر

(۱) په دم باندې د کنترول لاندې راوستل.

خیر پېښوي

داسې ونه شي

چې:

دا تور بلاگان

يو ځایم^(۲) ونه خوري

سره.

(۲) يوځای مو.

زما بدگره^(۱) یاره

یه!

زما بدگره یاره

موږ خو نیولې

وې

په بنو فالونو او

په نېکه لاره

او هم په دې

شگون، چې:

ته به زموږه

^(۱) په شرقي پښتنو کې هغه چاته ویل کېږي چې په خپلو پېشگويو باندې غلا او غله رسوا کوي.

د لوټ شوي
کاروان غله
ومومي
او د څاروان د
قاتلانو پسي
د پلزنو^(۱) په څېر
پل راواخلي
په دم دعا
په کف او چف
خپله کوزه
وگرځي
گنې؟
معلوم کړې
د بڼپو ځاپونه يې
او د لاسونو
نښې

(۱) دا خاص خلک وي چې پل او منډ معلومولی شي او تر ډېر ځايه پورې مشکوک اشخاص تعقيبولی شي.

او په بله شوي

اوبنان

چې:

اوس یې

بڼې

بڼکته

زانگي (!!)

لړلې چرې

هغه!

زموږ په وینو

تکې سرې

او لړلې

چرې

چې:

دوی لا اوس

هم په بډو گرځي

کله پرې تا

کله پرې ځان

ګواښوي

کله پرې ما

کله جهان

ګواښوي

د قربانی گډوډی

د قربانی گډوډی

په نوم

موندیو خو تنه

پیایي

وخت چې د

ذبحې او د

حلالولو راشي

نو په خپله خوښه

د قصاب چرې ته

مړی اوږدې

ونیسو

په تویدو

سره سم

د زمانې

وچو

خلویه^(۱)

سپلی

وینه ام^(۲) شي

پرنده^(۳)

اول:

کارغان په کې

مېنوکی

مېني

بیا:

(۱) د څلوېښتو د شمېر لنډیز دی په دري کې چهله ورته وایي د ژمي څلوېښت ورځي.

(۲) مو باید راشي، خو لیکوال د کلیمې د لنډیز لپاره (ام) کارولی.

(۳) په دري کې ورته لڅ او بعضي پښتانه ورته څکر هم وایي.

سپي او

لېوان يې

ختي

په غوښوم

وبونېږي^(۴)

مچۍ، غومبسې

او ارمانجنه

مچان.

خدايگو!

زموږ د

بې عقلۍ په

وجه

نه، نه،

غلط شوم ومې بښئ

د خپل جانان

په فرېب^(۱)

^(۴) هغه اواز چې افهام او تفهيم په کې موجود نه وي.

د ثواب په

ځای عذاب

گټو

بیا:

هله

په بله

دنیا

ارواویم پاتې

وي

په پورې

اړه

پل صراط تر

څنگه.

سپینې وینې

څه موده مخکې:

دوی(!!!)

زموږ وینې سرې

نه گڼلې او:

ویل به یې چې:

د سپینو وینو

بهول مباح دي

نن ولې بیا کوم

اسماني کتاب کې؟؟

دا روایت ددې راوي

په خوله

په تنه ژبه

په نښتي

اواز

په ټیټو سترگو

په ژېړ زېښلي

رنگ

د ملا او امام

د پادری^(۱) او خاڅام

په فتوا وايي

نه، نه موږ

غلط شوي په

مودو، مودو

وو

اوس د سپینو وینو

پر ځای

د سرو وینو تویول

حلال دي.

(۱) د عیسویانو او یهودیانو مذهبي پېشوايان

مباح!

پرون چې:

تاسې زموږ

وينې

د کرسټل په جامونو

کې

د شرابو پرځای

په سراپول

په دې پلمه

چې:

زموږ وينې

سپينې او

مباح وې

نن بيا:

څه پېښه ده؟

چې د ایاچي

په وړيته گرو

داناكونډا په

نوم او يا د غرود

زمرې

او هم د

غره د يرغل

په شر غوبل

کې

او سم غوښې

وريتوی

په مزه، مزه

هلې وکیم

د چجو سره

خوری

زموږ د کلي ملک

زموږ د کلي د ملک

د کاله

په سره وچه مړی

د کوڅه ډبو سپو او

زموږ د زیارتونو

منجاور و او

خیراتگر و تر

منځ

د کلونو او پېړیو

په اوږده پتنه کې

او کله نا کله

د پردو په ژبه

د دوی د تقدیر په

جنگ کې

نصیب ویده او

تدبیر عاجز پاتې

شي

بیام^(۱) د کوڅو روونه^(۱)

او یا:

هغه پورې زیارت

زموږ د کلي وستل

هم پېغلو توگودر

د دېرې هر یو نیالگي

د هوځرې کوزه خوا مو

یا لولپه شي

(۱) بیامو د لنډیز لپاره کارول شوی دی

(۱) لاري

يا په برخو
يا په بندو^(۳) وېشي
خود ملك په مشري
دغه سپېره جگړې ته
په تريو ترينگلو تندو
نوم د بري ورکړي.

د ملکی تیره^(۱)

زموږ د کلي په

وستل کې

د ملکی تیرې تر

خنګه

داهریمن^(۲) سکه

زامنو

بنه ناولې

تاغوتی^(۳)

او بنه چو^(۴)

کړې

(۱) په وستلونو کې د ملکی تیره نسبت نورو تیرو ته یو څه فرق یې په همدې کې دی چې یو څه نقش او نگار لري.

(۲) د شیطان پلار وزیزی او مور وزیزی ورور- یا زوی

(۳) دروغجن، کاذب

(۴) د اوښ ملاست حالت ته ویل کېږي.

بار پرې پروت

دی

په امبار^(۱)

د پرې^(۲) شوو

ډېر سرونو

انډی^(۳) ډک

به پروندو^(۴)

وینو

ځیگر وای

کاندي

او غمبېرې

شنه ځگونه

له خولې

باسي

د سرونو او د

(۱) په یوځای باندې د یو شي راغونډول په ډېره پیمانه باندې، دا اصطلاح ورته کارېږي.

(۲) غوڅ

(۳) دوري يا د بار یوې برخې ته وايي.

(۴) خون لڅ شده يا خکر شوي وينه.

وینو

سوداگریې

شاوخوا ته

راپنډ

شوي

یا به توت^(۱) ځي

د جنتیانو سرې

وینې

او د

بلهاریانو^(۲)

دنګ^(۳) سرونه

یا به ورکړي

پرې سکې

او ډېر فونډونه

(۱) حذر، هسي، مفت.

(۲) شهیدانو.

(۳) لور، اوچت، جگ.

گوراء (۱)

گوراء!

پرون زموږ د کلي

يو خان سپی وژلی

ډېر گران

سپي وژلی

او جانان

سپي وژلی

په گومان

يې

بې گومان

(۱) د افغانانو پخوا انگلسانو توتنه دې اصطلاحوي کارولي دي، انگرېز پرنګی اوگورا.

سړی وژلی

زموږ د بدنصیبو قافله

کې چې دی ښه ته

د څاروان

سړی وژلی

د کاروان

سړی وژلی

تینگ لکه

سندان

سړی وژلی

په گومان یې

بې گومان

سړی وژلی

د زلمو د جلسو شمع او

د زړو د جرگو جمع

په رښتیا د

دسترخوان

سړی وژلی

خوان

سړی وژلی

په گومان

یې

بې گومان

سړی وژلی

ځانته د خپلو لوی

پلار نه و په پردو

یې

مهربان

سړی وژلی

په خوله یې

تل قربان و

همدغسې

قربان

سړی وژلی

د بېوزلو يې

درمان

سړی وژلی

په گومان

يې

بې گومان

سړی وژلی

په سړو کې ښه صورت و

خدای ورکړی

په خدایگو!

با ایمان

سړی وژلی

مسلمان

سړی وژلی

په دنگوالي

يې

افغان

سړی وژلی

په گومان یې

بې گومان

سړی وژلی

فیض د ځمکو یې خیر

خیرات به و د ټولو

په مټ

یې

پهلوان سړی وژلی

دهقان سړی وژلی

او باغوان سړی وژلی

په گومان یې

بې گومان

سړی وژلی

اشیل

دا منظومه

ښاغلي حسام دادی په پښتو ادب کې یو بل نوی گل وغورځاوه او د اشیل منظومه یې ولیکله. د خپل هېواد تاوده او اورني حالات یې په تودو احساساتو له لرغونو اسطورو او حماسو سره وتړل.

ماته حسام صاحب دا منظومه په خپله واوروله، د اورېدو پر وخت زه په خیال - خیال کې د پنځه دېرش وړاندې کلونو وخت ته لاړم، هغه وخت ته چې په هېواد کې ارامه ارامي وه او د هېواد لوی فیلسوف اروښاد شهید ډاکټر پوهاند سید بهاء الدین مجروح د ((نا اشنا سندرې)) په نامه یوه فلسفي منظومه کښلې وه، د یونان له اساطیرو سره غوټه شوې وه او ماته یې د لوستو لپاره راکړې وه.

د شهید مجروح نه اشنا سندره رښتیا هم نا اشنا سندرې وې او نوې ادبي ښه یې درلوده خو پ زړه پورې داده چې د حسام صاحب دا منظومه هم همغه ډول سکښت، جوړښت او نوښت لري او مهمه داده چې زه باور لرم نا اشنا سندرې

حسام صاحب ته نه دي رسېدلي او نه يې لوستي، دوی دا کار د تقلید په بڼه نه بلکې د توارده په بڼه کړی او یو نوی ادبي اثر یې خلق کړی دی.

حسام صاحب دا کمال لري چې په خپل اثارو کې د خپل تاوجن عصر- تاوده حالات په مهارت او خوږه ادبي ژبه ځایوي او په هنري شکل یې انځوروي.

زه یو ځل بیا حسام صاحب ته ددې نوي کوچني خو عالي اثر مبارکي ورکوم.

په درنښت

حبیب الله رفیع

۸۶/۵/۱۶

د اشیل یاد

اشیل په لرغونې زمانه کې د یوه یوناني اتل نوم و، ددغه اتل په لوبو کې د یوې پښې غټه پله پرې شوه.

کله چې له دغې پښې وروسته سخت زخمي شو، نو له مسابقو نه یې لاس واخیست، نوموړی ددغې پښې په سبب مړ هم شو.

درانه لوستونکي، ددغه کتاب د پښتۍ په لومړي مخ د لرغوني یونان د اتل اشیل خیالي پورتریت هم کتلی شي.

کله چې امریکایان، انگلیسان او نور بهرني پوځونه افغانستان ته راغله، دوی د طالبانو پر خلاف خپلو بریدونو او حملو ته مختلف نومونه ورکړل چې یو له دغو نومونو د اشیل نوم و.

محترم الحاج محمد حسن حسام د اشیل په نامه پیل شویو بریدونو ته په پاملرنې سره، خپلې شعري مجموعې ته د اشیل نوم ورکړ، تاسې په دې برخه کې ددغه لیکوال او شاعر قضاوت لیدلی شئ.

ښاغلي حسان د هېواد په روانو حالاتو د سیاسي ادبیاتو د لیکلو په برخه کې د مخکښو لیکوالو پ ډله کې د حساب وړ دی.

د ازاد شعر په بڼه دغه ټولگه ډېره اوږده منظومه ده، په اوسنیو دري ادبیاتو کې نامینالیستي شعر ته د (کوتاهه) او دغه ډول منظومې ته د (شعر بلند) نوم ورکړل شوی دی.

په منظوم او مقفي کلام کې له پنځلسو نیولې تر دوو سوو او یا له هغه نه د زیاتو بیتونو شعر ته قصیده وايي، مگر دغې منظومې ته د قصیدې نوم ځکه نه شو ورکولی چې د شاعر په خپل شعري سبک د ((منظوم نثر)) په بڼه لیکل شوې ده. په هر حال، په دغه اثر کې افسانه او حقیقت دواړه سره اغېرل شوي دي. د یونان د لرغونو افسانو او د اشیل د تاریخي حیثیت تر څنګ، د افغانستان د لرغوني تمدن یادونه هم شوې ده.

دغه کتاب چې د ښاغلي حسام نهم اثر دی، په پښتو ادبیاتو کې یوه نوې هڅه ده چې ویناوال ته یې په لیکلو مبارکي ورکوم.

په درنښت

خېرونکی محمد نبي صاحبي

خو لنډې خبرې

د ۱۳۸۶ هـ ل روان کال د وري په میاشت کې مې د ازادۍ رادیو نه یو نوم واورېد چې له دې نوم سره مې په ادبیاتو او تاریخ کې د پخوا څخه بلدیت درلود.

ددې نوم په اورېدو سره چې ماته جالب و، د ازادۍ رادیو ویاند ته ښه ځیر او غوږ شوم، په نوم یې توضیحات ورکول. خو د ازادۍ د رادیو د نطق توضیحات ډېر کم، کمزوري نیمګړي او ناقص و.

خو دومره پوه شوم چې د غرب لوی ګډ جنګي ماشین هلمند کې او حتی د افغانستان په ټوله جنوب غربي حوزه کې د ((اشیل)) په نوم پوځي عملیات یې پیل کړي دي.

دې جنګي عملیاتو ته به البته سترو، سترو نظامي او پوځي جنرالانو همدا نوم خوښ کړی و چې همدې جنګي عملیاتو ته یې غوره کړ.

زه خو دې سترو، سترو جنرالانو سره په فکري لحاظ همغږی او هم رکابه نه شوم او د یونان د مفرغ د عصر نه ماتېدونکي پهلوان ((اشیل)) په نوم مې یوه کوچنۍ او لنډه شان منظومه په ازاده شعري ټولګه کې د پښتو ادبیاتو په وره په ساده ټکو کې د ټولو نیمګړتیاوو سره د یو تاریخي ضرورت له مخې نویسته.

زموږ د هېواد په خورو، ورو څنډو کې د پاکستانی پټ تربیه شوي بې سرحدو ترهگر پوځ او نړیوال ائتلاف تر منځ عملیات د پیکه او بدرنگو نومونو د چتر لاندې کله د اناکونډا په نوم، کله د غرونو د زمرو په نوم، کله د غرونو او کوهستانونو د یورش په نوم او کله د باستان یونان د نه ماتېدونکي ((اشیل)) پهلوان په نوم روان دي.

دلته پهلوانان د کمزورو په سملولو لگیا دي، زورور ته یې ملا ماته ده. دلته ښاماران او اژدهاوې هر څه په یوه نواله له ستوني تېروي، ماشومان تنکي رږوي، ښځې خوري، بوداگان شپېلوي، خو خپل دېرش کلن او اویا کلن زېږولي بچي نه خوري، د خپلو لعلونو د موندلو په لټه کې دي. دلته د غرونو زمریان د ځان په خبر ځناورو ته هېڅ نه وایي، ځانته د هوسیو په ښکار اخته دي او هوسی ماتوي.

دلته غورځنه حملو ته ځان سازوي، کوهستانونه په یورش ورځي، په منځ کې گیر شوي بې اسرې انسانان رېز مریز کېږي او هېڅوک پرې رحم نه کوي، گناهگار او بې گناه ته نه گوري د غرونو زړونه له کانو جوړ دي په سترگو کې یې نو (نم) نشته، په هېچا اسره گیر نه دي، خپل دوست او دښمن نه پېژني، ځان نه پېژني، بل نه پېژني، ما نه پېژني، تا نه پېژني، فقط یو څه پېژني چې:

هغه مرگ دی، ورانی دی، تنفر دی، وینه ده، وېره او وهم دی، ویر او ماتم دی، شور او غوغا ده، ژړا ده انګولا ده او هاها ده...

ای خالقه چې نه یې غواړم مه یې راکوه! موږ افغان ولس خو نور جنگ جنگ نه غواړو، دودۍ غواړو، پوهه غواړو، مکتب غواړو، کار غواړو، ژوند غواړو او د خپل هېواد ابادول غواړو. موږ اوس پوهېږو چې جنگ جگړې انسانان، افغانان او مسلمانان د مرگ په کومي خپلې وږې دوزخي او جهنومي گېډې ته د تل لپاره په مقدسو او نامقدسو نومونو ننباسي او نابودوي یې.

ای پهلوانانو، د پردو د غرو زمريانو او بنامارانو! زموږ په سملولو، ماتولو او خوړلو ستاسې نوم نه کېږي، خپل مدعي او پټ دښمن د خپلې ږیرې لاندې وپېژنئ، لږ ښکته ورپسې ورتېر شئ، ستاسې غولولو ته یې دلته په سیمه کې ښه کلکه ملا تړلې، دوی پخوا نورو ته هم دلته په دې هېواد کې دامونه ایښودلي او تاسې ته یې هم په دې هېواد کې دامونه خواره کړې دي. هسې په ځان باندې د غټو او پیکه نومونو په ایښودلو هېڅ نه کېږي. نوم په ځان کوچنی کېږدئ خو کار غټ او ښه وکړئ، الله په هغه ((وحشت جزیره)) کې ستاسې د کیمیاوي تعاملاتو او تعدلاتو په وجه چې کوم څو سري ډېرو خوړونکي او کپچه ماران پیدا شويدي هغه له منځه یوسئ، نو هله به هم ځانته، هم موږ ته او هم د نړۍ وگړو ته نجات ورکړئ او که نه نو...

په درناوي

حاجي محمد حسن حسام

د اريانا کارته

۱۳۸۶ کال، د زمري مياشت

اشیله^(۱)

قهرمانه

پهلوانه

د یونانه

راته وایه

راته وایه

چې:

د خو پېړیو وروسته

۱ : دا د مفرغ د عصر یو نه ماتېدونکی پهلوان و، دلته لیکوال د مخاطب له مخې اشیله کارولای یعنی اشیل دی کله چې امریکایانو د ۲۰۰۷م کال په سر کې په هلمند کې خپل عملیات پیل کړل، نو خپلو عملیاتو ته یې د اشیل نوم ورکړ.

راژوندی شوې

د یو مزاجه

لیونیه

موره ډېرې

کیسې ستا دي

اورېدلې

د یونان لرغون

تاریخ دي

غږولې

وروسته ستاسې

پاتو شونو یې^(۲)

بیا نورو ته

ویلې

اوس چې

بیا ته

راژوندی شوې

ښه شو

۲ : وروستی نسل، یا د یو چا چې یو څوک پاتې کېږي.

ښه شو

چې ته راغلې

د هیر^(۱) مند لویې

لمن ته

او د بخدي^(۲)

زور تمدن ته

کارنامې به دې

په زور او زېر کې^(۳)

گورو

ای سرکشه

او خود سره

د تروا^(۴) د جنگ

اتله

د مفرغ د عصر^(۱)

۱ : د هلمند پخوانی نوم

۲ : د بلخ پخوانی نوم

۳ : پورته او ښکته

۴ : یوه سیمه وه چې پارس پورې مربوط وه، چې ددې سیمې پاچا د یونانیانو خدایه (هلن) وټټوله بیا هغه و چې اشیل ددې جگړې گټل په غاړه واخستل او دا جگړه اشیل وگټله.

مله

د هکتور د سر^(۲)

قاتله

راته وایه

راته وایه

د دوزخ سختۍ دي

ډېرې

که جنت اسان

موندی شي

هلته هم

گوتو په شمېر

پهلوانان شته

یا زورواکي

ده

د خو کسو

او که نه؟!

۱ : د باستان د عصر نه مخکې یو بل عصر هم تېر شوی دی چې دې ته په تاریخ کې د پهلوانۍ عصر یا د مفرغ عصر وایي.

۲ : دا د تروا پهلوان و چې د اشیل له لاسه په جگړه کې ومړ.

زوره وره

ستا په شان

خې

مفت او جفت

اوو جنتو

ته؟!

که کمزورې

ډلې، ډلې

خې

روان دي

زمحریر^(۱)

او دوزخو

ته

راته وایه راته وایه

ای اشیله

سر سبيله^(۱)

۱ : د دوزخ ډېرې سړې برخې ته وايي.

۱ : دا د پښتنو يوه اصطلاح ده چې ياغي، باغي کس ته استعمالېږي.

د یونان د

افسانو

د اوږدو لنډو

کیسو

څه درباندي شول؟

اخ!

پنبه دې وښويږي

د مغرب د جنگ

افسره

د تروا د جنگ

اتله

د مفرغ د عصر

مله

د هکتور د سر

قاتله راته وایه

راته وایه

څنگه تېر شوې!

په دې پلنو

لوی بحرونو

په دې ارتو ^(۱)

لوی ډاگونو

په دې

تنگو خندکونو

په دې سختو

اغزن لارو

په لوړو او

اوارو

څنگه راغلې؟!

د اژه سمندر ^(۲)

زړه نه

په ژورو، ټیټ

او پاسو ^(۱)

څله ^(۲)؟

۱ : پراخ

۲ : پخوا د مدیترانې شرقي څنډو ته اژه سمندرگي ویل کېده.

۱ : پورته او ښکته

۲ : ولې، څنگه

او د څه

نه؟

څنگه تېر شوې

په دې لویو

گړنگو

په دې گرانو

تامبېرو

په دې سختو

تاترو

په دې هسک واورین

سرو

البته!

د بخی په څېر

پرته مورگې

د غره خدای وې

بدل کړی په

ایرو

د هومر^(۱)

وینا له

مخې

ته د پرې

شیل^(۲)

سندره

د تروا د جنگ

اتله

د مفرغ د عصر

مله

د هکتور د سر

قاتله

راټه وایه

راټه وایه

ای اشیله

چې راوړي دې

۱ : د یونان یو خوږ ژبی شاعر دی چې د میلاد نه ۸۵۰ کاله مخکې زنده گي کوله.

۲ : د پنبې شاتنۍ برخې پټې ته وایي.

ډېر څه دي

يا

کم څه

بد دي

او

که ښه

د الماسی.

د توري

څوکه

په سنکيا ^(۱) لړلی

ډال

دې

په کوم ځای کې

تېره کړل

آب دې

ورکړ

ډک له زهرو

چې زخمونو د

ارشاک^(۱) او د

ضحاک^(۲)

پرې تل

ناسور کړې

او د زمبر^(۳) تېر

پرې

سور کړې

لکه وژني

انسانان پرې

د خوارانو نه

خواران پرې

دا په ژوندی چې

پکو^(۱) شوي

۱ : د میلاد نه شو سوه کاله مخکې د بخدې د شهزادگانو او پهلوانانو له جملې څخه وو.

۲ : د میلاد څخه شو سوه کاله مخکې د بخدې د پاچاهانو او پهلوانانو څخه وو.

۳ : د میلاد څخه مخکې د اوسنۍ پکتیا او لوگر په سیمه پهلوان تېر شوی دی، زمبر اصلاً زېردي په پښتو کې قوي ته او نه ماتېدونکي ته ویل کېږي لکه زېر ځواک، زېردست.

۱ : په تنگ شوي، ستړي شوي

او له ژوند نه

ستړي شوي

د پېړيو

دوزخيان پرې

ته چې چا

رامخ ته کړی

ستا تاريخ

خو سر نه خوري

د هغو سره

د سره

د اژاکس^(۲)

د لارې

مله

د تروا د جنگ

اتله

د هکتور د سر

قاتله

۲ : دا هم د مفرغ د عصر يو پهلوان تېر شويدي

د مفرغ د عصر

مله

راټه وایه

راټه وایه

پهلوانه

د یونانه

دې مظلومه

او انډرو^(۱)

افغانانو

د پېړیو، د پېړیو

دې بدبخته

مېسنيانو^(۲)

د ازله پیدا شوو

مینو سیانو^(۱)

تاته یې

شه

۱ : بسواده

۲ : کله چې د اژه سمندر په زړه کې د تراغر وچاودېده د هغې چاودنې او طبیعي فاجعې په اساس دا قبيله له منځه لاړه، دا فاجعه د میلانه ۱۶۰۰-۱۴۵۰ کاله مخکې منځ ته راغلې.

تاوان درکړی

تانه یې

څه په زور

اخستي

که هلن^(۲) ته یې

بد کتلي

تاته یې

کوم بد رسولي

ستا د سخا او د مروت

واتن په منځ کې دا خواران خو

دېرش کلنه^(۳)

کلدار^(۱) کندې

۱: دا هم د مفرغ د عصر یوه قبيله وه چې د اژه سمندر په خوا و شاه کې د مېسنيانو سره یو ځای اوسېدله

کله چې د ترا د غره طبیعي فاجعه منځ ته راغله، دا قبيله د هغې فاجعې قرباني شوه، دا فاجعه د میلاد ۱۶۰۰-۱۴۵۰ کاله مخکې منځ ته راغلې وه.

۲: دا اسپارت د پا (مېلانووس) بنځه وه چې د پاریس تروايي شهزاده و ټېنټوله هلن د یونانيانو خدایه هم وه.

۳: د لیکوال مطلب دلته په هېواد کې دېرش کلن جنگ دی.

۱: کله چې د ترا اور غورځونکي غره د اژه سمندرګي (د مدیترانې شرقې برخې) ولرځولې چې د بشریت په تاریخ کې یې مورخین د لومړۍ طبیعي انساني فاجعې په نوم یادوي کومه کنده چې رامنځ ته شوه هغه کندې ته کلدارا ویل کېږي.

ایرې خوري

هسې خوشې

ته په قهر یې

په غضب دې

د ښپو لاندې

ځمکه رېږدي

په شور یې

هم په زور یې

په کومه لار چې

ته روان یې

دا باغیان

خو

ستا پښو

ته

سجدې نه

ږدي

ځکه د

ترا^(۱) د اور

بخري

خان نه

شيندي

مينو تاوړ روس^(۲)

د يوويشتمې

پېړۍ ته شوې

د انا کونډا^(۳)

کړوسيه

د پردو د غرو زمريه^(۴)

د خان خانۍ

بنامار

لمسيه

۱ : دا هغه غږ دی چې د اژه سمندر په زړه کې د ميلاد څخه ۱۶۰۰-۱۴۵۰ کاله مخکې اور غورځونې منځ ته راوړی.

۲ : د يونان په قيصو کې ده ته نيمایي انسان او نيمایي نر غوايي ويل کېږي.

۳ : اژدها بنامار چې د امريکايانو د يو عملياتو نوم و، البته دا عمليات په ۲۰۰۳ کال کې په پکتيا کې وشول.

۴ : دا هم د امريکايانو د عملياتو نومونه دي، چې په ۲۰۰۶ کال کې په کنړنو او نورو ولاياتو کې يې سرته ورسوله.

خوني سترگې دې

د وينو کټورو غوندې

دې

بقې راويستلي

له پوزې دې

اور وځي

تاو دې

خپږي له

گوگله

د تروا د جنگ

اتله

د مفرغ د عصر

مله

د هکتور د سر

قاتله

راته وايه

راته وايه

قهريمانه

د یونانه

نو ولې دې

بې ځایه

کوکې خېژي

شپېلې کړې

او غرمېږې

غرېږې او

تښېږې

ډکېږې او

پرسېږي

شور او

شر دې

عالم^(۱) ونيو

چې په تنگ

شې

مېړه تون^(۱)

باندي

۱ : دا يوه عاميانه اصطلاح ده چې پښتانه ډېرو وگړو ته د عالم لفظ استعمالوي.
۱ : دلته د ليکوال مطلب د هغه موجوداتو څخه دی، چې چاته ازار او مزاحمت نه شي پېښولای.

پښې ږدې

بې ازاره انسان

وژنې

وهې غرو سره

ډغرې

او په لاس دې

څه

درځي نه

د هوپلېت^(۲)

د سر

لښکره

د تروا د جنگ

اتله

د مفرغ د عصر

مله

د هکتور د سر

قاتله

۲ : په یوناني ژبه کې د درانه بار عسکر ته ویل کېږي.

اشیله!

د یونان د افسانو

ما چې ستا کیسې

لوستلي

ستا چرپرې^(۱)

د ملاو ستنې^(۲)

خو شنه نه وه

تکه سره وه

او سمبول د جنگ

جگړې وه

فیض د سره

ورکې نه و

یو عزا وې

شرارت وې

د ادیانو په پتنه کې

د خوارانو په

وژنه

۱ : د ټوټې یا ټیکې یوه ترانگه یا یوه برخه.

۲ : د ملا د تړلو ټوټه.

د قرنونو مشهوره

مختورنه

هسې مفت

خو

ډالۍ نه يې

د خو کسو

زورواکۍ

او زرواکۍ

ته

هم کوچنۍ شان

شرمېدلی

شورواکۍ

ته

د بې حسابو کلو

وروسته

لا دې بیا هم

تلل وکړل

د سپک کاني په

تله

د تروا د جنگ

اتله

د مفرغ د عصر

مله

د هکتور د سر

قاتله

اي اشيله

سرسبيله

ته چې دې خواته

راتللې

په تکل ددې هېواد

چې:

ته به بې ایل کړې؟!

په همدې نیت دې

د نگلې^(۱)!

د سفر توبنې^(۲) دې ملا

پورې

تړلي

ډال او تورې دې

بلو^(۳) پورې

مښلې

چاته دې ويلې و

مشورې والا دې څوک و

سلا چا درته درکړې

چې افغان په لورې

څه ته

يو خوار په خپته وږی

په تن لوڅ

په ښپو پای ابلې

هېواد

ښپو لاندې

کوه ته

او که نه

۲ : ازوقه په سفر کې د کار امد شى.

۳ : دا يو ډول مخصوصه تېره ده چې جنگي افزار تېره کولای شي.

زما په خیال

په پستو نرمو

خو خبرو

منیروا^(۱) دې

غولولې

د اترو جادوگره

د تروا د جنگ اتله

د مفرغ د عصر

مله

د هکتور د سر

قاتله

ای اشیله

سر سبيله

قهرمانه

د یونانه

کومې ورځې نه

چې دلته رسېدلای

۱ : د پخوانیو یونانیانو خدایه وه.

زموږه د خوارانو

اهورا^(۱) ته

گوانښدلای

په ښپو کړې دې

موزې دي

د فولادو

زنځيرونه دې جربېري^(۲)

سپينې تورې دې

خرېږي، نخېري او پرېږي

له ډېره کبره دېرشمې^(۳)

توره او ډال په زنگنو وړې

خولۍ ډېرې خو

په سر ږدې

خو د سروپو تاج

په خنگ يا په ورنو وړې

چل به نه کړې

۱ : د پخواني اريايانو د خوشبختۍ خدای.

۲ : د اوسپنو دروند اواز.

۳ : د يونان په اساطيرو کې ويل شويدي چې د اشبل توره او ډال دېرش منه و.

ول به نه کړې

خان دې ښه

سمبالوه

چې نه شې په جگړه کې

ته کاواکه او ^(۱)

اوتره ^(۲)

د تروا د جنگ

اتله

د مفرغ د عصر

مله

د هکتور د سر

قاتله

اشيله

سرسيله

د باستان

يونان

تاريخ کې دې

۱ : بې توازنه

۲ : وارخطا

ځان ځای و
هومر^(۱) دې
سندربول و
په ایلیداو^(۲)
اودیسه^(۳) کې
خوندي پروت وې
داسې نه چې دلته
مات شې
خدای مه کړه
چې خلاص نه شي
د بلې ښې له
شيله
اشيله
سرسيله
همدومره ویاړ دې

۱ : ویل کېږي چې د یونان دا خوږ ژبی شاعر چې د میلاد نه ۸۵۰ کاله مخکې تېر شويدي د عمر په اخر کې بیا وړوند شو.

۲ ، ۳: دا په یونان کې دوه کتابونه دي چې د خپلو قهرمانانو په توصیف کې ویل شويدي، په دې کې د دانشمندانو او محققینو اختلاف نظر موجود دي، څوک وایي چې هومره ددغه کتابونو شاعر به ښار په ښار او کلي په کلي ګرځېده او ویل به یې او بعضې محققین وایي چې دا کتابونه د هومر نه دي.

بس و

ستا دېرش منی.

د الماس

توره

تلل شوې وه په

تله ^(۱)

د تروا د جنگ

اتله

د مفرغ د عصر

مله

د هکتور د سر قاتله

۱ : ترازو چې یو شی پرې تلل کېږي.

اشيله
سرسيله
ميوند^(۱) خو
تروانه ده
نه بخدي^(۲)
يونان په
خېر دی
نه دا پېر^(۱)
باستان خېر دی
نه غربي
افغان په

۱ : دا په قندهار کې هغه سیمه ده چې انگرېزانو په کې اتلسمه ميلادي پېړۍ کې د افغان او انگلیس په دوهمه جگړه کې د سردار محمد ایوب خان په واسطه ماته خوړلې وه.

۲ : د اریایانو پخوانی ټاټوبی

۱ : زمان، وخت

څېر دی

پهلوانان خو

دلته نه شته

که ارجن، کرن^(۱) په هند کې

زال، رستم^(۲) په دغه سیمه

ټول د څېرمې دي

مړه شوي

چې ستا مقابله کړي

له افغانانو پاتې شوي

دا د ترپ او خرپ

بچوري

دا د واړه جسم

وگړي

د پاڅه عمر

خوړلي

اکبر خان^(۱) سره

۱ : دا دواړه د تره زامن و، چې په هندوستان کې نامي پهلوانان تېر شويدي.

۲ : په اريانا کې پهلوانان تېر شويدي.

۱ : د ليکوال مطلب دلته وزير محمد اکبر خان دی.

تړلي

د ایوب خان ^(۲) د

لښکر

پلي

د ملالې له تپې ^(۳) نه

په زر وارې

زار قربان شه

ستا د پاره هومره

ټول عمر سندرې

چې بوللي ^(۴)

اسره مه کړه

صرفه مه کړه

ازموده دې

خپل زورونه

د کاپرو نه

۲ : د لیکوال مطلب د میوند د جنگ فاتح دی.

۳ : د لیکوال مطلب هغه تپه ده چې: که په میوند کې شهید نه شوې، خدايگو لایه بهې ننگی. ته دې ساتینه.

۴ : ويلي - یا سندرېزې ويناوې.

کاپره^(۱)

د تروا د جنگ

اتله

د مفرغ د عصر

مله

د هکتور د سر

قاتله

۱ : عام پښتانه ف په پ بدلوي، نو دلته لیکوال د ف په ځای د پ حرف استعمال کړي دي.

اشیله

سر سیله

قهروانه د

یونانه

تا په پس کورکی^(۱) کې

چې زور کړی

دی د گیدر

بچوړي

پهلوان نه دی

۱ : روڼ اندي خو ټول په دې پوهېږي چې غریبانو په پس کورکی کې دلته یې کوم هېواد وزېږېد او د پس کورکی یعنې د سپین ږیرتوب بچي چې دا ډېر گران هم وي نو پاکستان واقعاً په غریبانو ډېر گران هم دي.

د ښه دوست

جامه کې

د احرامي

بخوړی^(۱)

د اوږدې

سمخې خوله کې

د تکو تورو سره

د پیکه سپورو سره

هله په دوو ناست دی

شو ستا د تندي

تبرگی^(۲)

آخر شو تاته

برگی^(۳)

خومره چې

۱ : د لنگې بوره شوې غوا بچي چې مړ شي پوستيکي يې د بوسو نه ډک شي.

۲ : کوم دوست ته چې څوک ټول امکانات په لاس کې ورکړي د هغه امکاناتو په واسطه چې بېرته پرې اولنی شخص تهديدېږي، پښتانه دې ته دا کنایه استعمالوي.

۳ : دوه رنگه نو کله چې څوک په قهر او غصه کې راشي رنگ يې تغير خوري نو ځکه پښتانه دا اصطلاح کاروي.

وخت تېروي

ټوله نړۍ به

ترېنه سر ټکوي

دغه د زهرو حلوا^(۱)

په پسته نرمه ژبه

په جادويي خبرو

تل يې په ما خوړلی

کله يې په تا څکلې^(۲)

ستا خو پروا

پرې نشته

چې پهلوان يې

د وخت

بنياد زما يې

وايسته

ولس يې ټول

راته سرسامه

۱ : دا يوه کنایه ده، چې موږ افغانان خپلو دوستانو څومره تېر ایستلو.

۲ : لیکوال کنایه استعمال کړې، لیکوال وايي که په ما د زهرو حلوا خوړوي، خو په تا يې هم څکي، لکه په لندن کې انفجارات یا د نیویارک د برجونو نړول او په غربي نړۍ کې نور تخريبي فعالیتونه.

لېونی غونډې کړ
په کُف او چُف یې
شپلنی غونډې کړ
د لېمونونو د
سرو زرو
چاره ^(۱)
د هر چا خپته کې
په زوره منډي
دا د ورېښمینو
غوټه ^(۲)
دغه په سم کې
کاره
په کسو ^(۳) هر څه ویني
بیا په لیدو کې
پانده په غوږو هر څه اوري

۱ : لیکوال کنایه استعمال کړې، د سرو زرو چاره خو زموږ لوستونکي حتماً پېژني، د متل سره به یې هم
اشنا وي، چاره که د سرو ده ځیگر د منډلو نه ده.
۲ : دا هم د پښتنو په اصطلاح او حتی متل دی یعنې په نرم کې کلک.
۳ : د سترگو هغه برخه چې لیدل پرې کېږي.

په اورېدو کې

کانه

دا په کلکواي

وراسته

دا په ساده کې

گلدار

دا په غربت

مالدار

دغه د گټو مزدور

دغه د وتو^(۱) باتور

دغه د خټو مېرې

دغه بې رحمه پېرې

نور نو:

ستا په کنډو^(۲) نه درځي

ستا کيميا گرو

۱ : د پيسو بدلول رابدلول وټه هم ورته وايي (صرافي)

۲ : دا د پښتو يوه اصطلاح ده څوک چې د چا په ښه نه راځي بيا نو ورته دا اصطلاح کاروي.

په جنگي ماشین

کې

دغه بې موره بچي

دغه بې پلاره زامن

د مقدسو ارواگانو

په ځای

منجیله شوي

د وحشت

د جزیرې

تورماران

وزېړول

لږ پسې ښکته

تېرښه

دا دومره نه دي

ترېنه مه یرېږه

د حیا سترگې یې

نشته

ترینه مه شرمېږه

هم ترې ځان خلاص

کړه

او هم موږ ترې بچ^(۱)

کړه

موږ لا څه چې؟

نړیوال، به درته

دعا وباسي

ساه به په

ساه وباسي

دا د تیندک^(۲)

۱ : په څنگ، لرې، گوښه

۲ : د پښو د نښتلو په نتیجه کې بې توازنۍ ته ویل کېږي.

وطن دی

د نښتو پلندی^(۳)

دلته سر

مه وه یاره

ته د ډبرو په

ډغره

د تروا د جنگ

اتله

د مفرغ د عصر

مله

د هکتور د سر

قاتله.

۳ : هغه اوښنه (جبهه زاره) ځمکه ده چې څومره په کې خوزېږي همدومره په کې ښکته ځي.

خار

لړليک

سرليک	مخ
تارينا لوشه	۱
اوچېنۍ	۲
افغانستان	۴
خلگنې	۵
جوان آنتې	۷
امه بجوي آيس	۸
وطنس مينۍ	۱۰
ای وطنم	۱۲
ترانا	۱۴
شيميس سنگري	۱۶
نونگابهار	۱۸
پشه يي ملیتس حدي	۱۹
ميس نو منگلی	۲۱
شونیک بوستر	۲۳
مبارکي ديم	۲۴
شاعر آيم	۲۵
آوتيس پولهبه ايم	۲۷
داين	۲۸

۲۹	اما مبارزان
۳۰	پوین
۳۱	وطنس کارهنکي
۳۲	نامېدی مسلمان
۳۳	اما وطن
۳۴	ناتو آتتی
۳۵	کیس استه اشیدی شونیک شن
۳۷	انقلابس بار وانتی
۳۸	مینا احسسم
۳۹	پشه یی جب
۴۰	جس خدمتی
۴۱	شریم او وطن
۴۲	اما دوستین
۴۳	وطن
۴۵	پشه یی ملیت
۴۷	بوجوې جب
۴۸	شهید
۴۹	ارمنم
۵۱	وی آیام
۵۳	تومتیدی اوړه چی

۵۴	ويي ويام.....
۵۵	اږ شجوى.....
۵۷	اږيم.....
۵۸	ورچيس لشكىي.....
۶۰	خول نه اوږيان.....
۶۳	اوږا.....
۶۴	اى بوجوى جبيس شاعري كو ايرگا.....
۶۹	سرباز آم.....
۷۸	اوږا پرنكي
۸۵	افغانستان.....
۸۸	اوسني.....
۹۴	گه:.....
۹۶	مادا.....
۹۹	اوږا.....
۱۰۱	انشيتان.....
۱۰۵	وطن ميني ليلام اس.....
۱۰۷	نونگا كليس مباركيه.....
۱۰۹	پرنكي.....
۱۱۱	نويك مارينس.....

۱۱۳	هندو کش دمن کوچه
۱۱۷	عزام طبعي
۱۱۹	وطن
۱۳۵	سپينې ويني
۱۳۶	نوی انداز، نوې خبرې
۱۴۶	په کوم وياړ؟
۱۵۰	سپينې ويني په سپينو ټکو کې
۱۵۶	د الحاج محمد حسن حسام کتاب ته
۱۵۶	يوه لنډه کتنه
۱۶۱	د ويناوال څو لنډې خبرې
۱۶۱	په لومړي ليک کې
۱۶۲	د ويناوال څو لنډې خبرې
۱۶۲	په يو پيغام او يو ليک کې
۱۶۳	مناجات
۱۶۵	نن بيا؟!
۱۶۷	توبه!
۱۶۸	گرمانه ^(۱)
۱۷۰	تشې شېلې
۱۷۲	وبال

۱۷۴	شل ^(۱) نیلي
۱۷۷	تالان ^(۱)
۱۸۲	انځورگره ياره
۱۸۴	شپو ته شملې وهل
۱۸۶	گوته په خوله!
۱۸۹	سنبال!
۱۹۱	تلک!
۱۹۴	دا خوا!
۱۹۶	بقا او که پنا؟!
۱۹۹	خربول!
۲۰۱	د بنامتا سالو!!
۲۰۵	د زورور اوبه
۲۰۷	زموږ ویره؟!
۲۰۹	بې وباله!
۲۱۱	د وینو سوداگر
۲۱۳	جلابان!!
۲۱۵	زموږ مخې ته؟!
۲۱۷	گودال
۲۲۰	امن
۲۲۲	مشوره

جوارگره ياره	۲۲۵
پاروگره ياره	۲۲۷
زما بډگره ^(۱) ياره	۲۳۱
لړلې چرې	۲۳۴
د قرباني گډوډي	۲۳۵
سپينې وينې	۲۳۹
مباح!	۲۴۱
زمونږ د کلي ملک	۲۴۳
د ملکي تيرپه ^(۱)	۲۴۶
گوراؤ ^(۱)	۲۴۹
اشيل	۲۵۴
دا منظومه	۲۵۵
د اشيل ياد	۲۵۷
خو لنډې خبرې	۲۵۹
اشيله ^(۱)	۲۶۲
چار	۳۰۲

د تحريك يادښت

د افغانستان ملي تحريك د (۱۳۹۳ ل) كال په پيل كې له خپلو گرانو هېوادوالو سره ژمنه كړې وه چې د دې كال په بهير كې به (شل عنوانونه) بېلا بېل ديني، علمي، ادبي او ټولنيز اثار خپلې ټولنې ته وړاندې كوي. ملي تحريك دا ژمنه د ياد كابل د كب پر (۲۸) مه نېټه پوره او د يوې پرتمينې غونډې په ترڅ كې يې شل عنوانونه علمي اثار هېوادوالو ته وړاندې كړل. ملي تحريك په ياده غونډه كې ژمنه وكړه چې د (۱۳۹۴ ل) كال په بهير كې به انشاء الله د خداى (ج) په نصرت ټول ټال سل (۱۰۰) عنوانه بېلابېل علمي اثار ټولنې ته وړاندې كوي. طبيعي خبره ده چې دا اسانه كار نه دى، ډېر زيات زيار او زحمت ته اړتيا لري، خو ملي تحريك ټينگ هوډ كړى چې خپله دا ژمنه به هم د تېرې ژمنې په څېر عملى كوي. دا اثر چې ستاسو په لاس كې دى د همدې (سل عنوانونو) ژمنه كړو اثارو له جملې څخه دى، چې د چاپ جامه اغوندي. ملي تحريك هيله لري چې له دې اثر څخه به زموږ هېوادوال په زړه پورې گټه پورته كړي. ملي تحريك له ټولو هغو ليكوالو، ژباړونكو، سمونچارو، مالي او معنوي مرستندويانو او چاپ چارو څخه چې ددې اثارو د چاپ په دې ټول بهير كې يې يو بل سره مرسته او ملگرتيا كړې او دا فرهنگي بهير يې بريالى كړى، د زړه له كومې مننه كوي او كور وداني ورته وايي.

د هېواد د فرهنگ د ښېرازۍ په هيله

د افغانستان ملي تحريك فرهنگي خانگه

د الحاج محمد حسن حسام منظوم کلیات

۱۳۹۴ ل کال

د کتاب پېژندنه:

د کتاب نوم: د محمد حسن حسام منظوم کلیات

لیکوال: الحاج محمد حسن حسام

خپرونډی: د افغانستان ملي تحریک، فرهنگي خانګه

وېبپاڼه: www.melitahrik.com

کمپوز/ډیزاین: ضیاء ساپی

پښتۍ ډیزاین: فیاض حمید

چاپشمېر: ۱۰۰۰ ټوکه

چاپکال: ۱۳۹۴ ل کال / ۲۰۱۵ م

د تحریک د خپرونو لړ: (۱۰۲)

یادونه: د چاپ حقوق له ملي تحریک سره خوندي دي او د کتاب د محتوا مسوولیت لیکوال پورې اړه لري.

ډیوه

دا ډیوه په لاس کې واخله
پام چې مړه درنه باد نه کړي
د هېواد تیاره کونجونه پرې رنې کړه
لټوه په کې د یو انسان دوه څلي
قدمونه دې ښه ټینګ او
په احتیاط ږده.
هغه توره ځمکه خواي^(۱)
خویوي د پښو تلي
ته په مخ څه خیر که:
زه درنه شوم پاتې
پروا نه کړي!
زه او ته و
د یو مکتب ملګري

شمع مړه کړي،

شیشه ماته

د پولادو په ورغوو

بیا لټوي په توره شپه

دا عجب شانته ولس دی!!

بیا لټوي په توره شپه

تورو کودنیو کې

مخونه

پوچ ککړې

هر ئخه تېر کړي په

لوی کومو

د دوزخ خټې ته یې

واچي

لاپرې ماړه نه وي

بیا هم غواړي نور پخري

نه پوهېږم؟!

دا د کوم فخر سمبول

او د کوم وخت؟؟

دروغجن دي

چې خبرې شي د لافو

بيا اسمان په توفو ولي

هر کار چې کړي خراب

نو بيا په لوی خښتن يې

واړي

صفتونه د ښه کار

او د سمون چارې يې ځان

پورې تړلي

زمانه

زمانه هېڅکله

د چا په خوبښه

تگ نه کوي.

نران هغه دي

چې:

د وخت سره په تگ

قدم

په شمار واخلي

زمانه اوس

ډېرې خبرې

قبلولې نه شي.

پوهان هغه دي

چې

د کار کالم

په شمار واخلي.

د وینو جامې

دلته د وینو جامې

مینزې^(۱) په وینو

وینځي

دا د باروتو ښار دی

په لوگو پټ مخونه

پټ یو له بله

گرځي

دلته د اوښکو څپې

د وینو موج کې لامبي

ځان خوله سره

وینځي

دا د زاغانو کور دی

بازان یې وخته مړه دي

هم په مردارو پایي

هم دوی مېسوکې

څنډي

دلته کوتري الوتلاي

نه شي

بورا د گل ترڅنگ ويلاي

نه شي

د توتکیو ځالي!

دوی په ټونگو^(۱) وړانوي

دا د چرو او سوتو کوڅه ده

لرونه هر چا په خپل ملا کې

ایبني

دلته نودی^(۲) او تاندې، تاندې

ځانگې

له رنگ نه ډکې

وړانگې

د گلو ټول قسمونه

د ثواب په نوم

له بېخه ربېي

دا د لېوانو ځنگل

دا د وحشت جزيره

او د خرمستيو انگړ

په کې ويده بڼاماران

د گورگتيو رمې

دلته د سوړو مړې

د پښو نه لنډې يړې

په مغزو روږدې روې

دا د تمساح بچوړي

دا د هر چا پاتوړي

افتخار څه پېژني؟

د امیدونو هوسی

دا د ښکلا غرځنی

خپلو بچو سره یوځای

ماتوي

د ښاپېرو حرم کې

دیوانو سمځې په پنجو

وښکلي

دا د سرونو په بورجونو

سواره

د کوزېدلو نه دي

همېش په خو^(۱) کې ناست

دي

دا د پېرانو د رنجو کڅوې

اوس انسانان د بل

په سترگو مښي

د فیل په غوږ کې دا

ویده وگړي

که له نږدې وويني

د جنتونو حورې

د بل په وینو.

بې باکه

دلته د چا څوك؟!

د بېر سرونو

پرواگير نه دي

د یتیم د اوښکو

چې پلار یې توی کړې

مباح!

دا خپلې سپینې وینې

د بل لپاره

په مقدسه جنگ کې^(۱)

دلته د کونډو تور پورې

بې واکه پر بوتل له

تور سرونو

او هر چا ښکته کړل

بې باکه!

په سرو خومونو

خو رنگ يې رانه وړ

له بدبختونو

د شملو هسکې څوکې

د خادر ټولې پیسکې^(۱)

هر چا خرڅ کړي دي

په نیمه بیه

په سوقه^(۲) سپینو ږیرو

د چا په ارمان؟!

د خپل ځان په گټه

او د بل په تاوان

دلته د چا څوک

پوروړي نه دي

او که دي نو!

څه پرې؟!

دا د سرونو په بورجونو^(۱)

سواره

د کوزېدلو نه دي

او د

پرمخ تللو نه دي

ثواب، عذاب، اجر

او مزد

دوی اخرت کې ویشي

دلته چا خپل مسولیت

ونه مانه

ځان مبري^(۲) او بل څوک

گرم گڼي تل

دوه گوتې تورې کاندې

بيا په بل پورې کاندې

بيا په بل پورې کاندې

د گنډوانو رږېدل

د بل په مرگ کې ويني

لاهو کې ډېر مېرني

عمل مو هېڅ که ضرب دی

هېڅ چې په هېڅ کې ضرب شي

بيا هم هېڅ راوځي.

وخت خو همدومره و چې:

او ما ويلو تېر شو

دا کوم مرض دی خدايه!

له موږه ولې نه ځي؟

موږ سره مله دي

حتماً!

دغه خو بد پایوځي^(۱)

کاره واگه روان دي

به درسته لاره نه ځي.

کوټی

د خره کوټی چې:

ورکوټی او تنکی وي.

ډېر بڼکلی او ترندی^(۱) وي

هم وي خُغلنده، هم

گړندی^(۲) وي.

مور چې روي لاندی وي

خوک يې شونډې بڼکلوي

او څوک یې ستایي
بوڅ غوږونه
څوک یې رنگ
خاوند یې نازوي
بهان یې بولي
په ورستو او تورو ختو
شانتي لېنگي تري
ورته په درنگ
کوټی د القابو او
بهان د صفتونو
چې غټېږي
هر ورځ ټکه پرې ولېږي
د کلیوالو له انظارو
هم شي پیکه هم شي بدرنگ
که ذات یې بد ذات وي
اول کچل شي

بیا نو ناچل شي

څه موده وروسته

دا خوار نه خر شي

نه قچر شي

نه آس شي

او نه کورنگ.^(۱)

د کونړ سیند ته

ای د پېړیو خونړیه

کونړیه

روانه لارویه

راته وایه!

راته وایه!

چې:

دا ستا د تندي لیک دی

یادې خوی^(۱) دی

پرې پوه نه یم؟

چې:

یاغي یې

له ادمه^(۱)

تر دې دمه^(۲)

بهبېرې

او بهبېرې

تشیرې

او ډکېرې

خې.

روان یې

اوړې، ژمی

سرگردان یې

خلاصېدل دې هلو^(۳)

نه شته

بند بدل دې هلو

نه شته

وچېدل دې هلو

نه شته

ودرېدل دې هلو

نه شته

خې.

روان يې لارويه

سکون دمه دې نه شته

شاته نه گوري خود سره لېونيه

کونړيه!

د خپو په هريوول^(۱)

او هريو خل کې

د سينې په ساړه تل کې

لېږدوي

دا پخواني

((راسا))^(۲) یادونه

ستا په اوبو کې اغگل^(۳)

شوي.

صفتونه

غیبتونه

فیضونه

تاوانونه

بڼه او بدشانته خویونه

ته د سیندونو یې

سرخانه

دا ټول موږه منلي

او منو به لېونیږه!

خونړیږه!

کونړیږه!

دا یو سوال مو قبول کړه

هلمند ونیسه په غېږ کې

سپرغۍ وڅنډه له ځانه
د مرغاب مرغان به ستا
په څنډو گرځي
کوکچه مخکې غغلوه زار شم
له تانه
لکه لعل د بنامار خوله کې
یوه لمبه د شونتۍ^(۱) واخله
جاذبه له غولۍ^(۲) واخله
واهمه له ولۍ واخله
د هسپاني د نڅاگرو^(۱)
د شین کمیښ گردابه
لارویه!
د دواښه^(۲)
ډېر موده کېږي
هلهته خو بدسرتنبوو
د جهان سودا پوځۍ^(۳) ته

بازارونه یې

دې پرانستي

خرخوي په کې د سرو

اوبو خو څاڅکي

او د ږيرې دوه تارونه

زموږه د ورېښمو کاروانونه

يې بې ځايه و درولي

معاوېزه کې راته لېرې

دوچغنو^(۴) تور شالونه

شابه!

ځان ورته تکره کړه

پرمخ تلل ورته ورزده کړه

خونړيه!

کونړيه!

خود سره لېونيه!

هر يو ول دې

کرېشمه^(۱) د پښتنې دی

شور او شر د هر یو

چر دې د نخرې دی

کونړیه!

دې کې ستا قصور به نه وي

خیر که موږ له تندې مړه یو

پروا نه کړې.

دا زموږ بدقسمتي ده

د سېلابونه انډیواله!

توفانونه دې په موږه

لورولي^(۲)

خفه نه شې تا اوبه د حیات

نورو ته بښلي

د نقرې ښکلی سالاره!

ستا له سپینو^(۱) نه اوږې^(۲)

مې جوړه نه کړه

او نه مې جوړ کړل

چمکلي^(۳) د وطن د

مور لمنې

او سيني ته

نه د مور په

سپينو متيو مې

وښی^(۴) وليد تراوسه

نه مې ستا نیل^(۵) تصفيه کړل

نه غمي مې د ياقوتو

او مرجانو درنه وښکل

نه مې ستا په رنجو

تورې کړې

د خپلې ليلا سترگې

نه مې ستا په اوبو کړ^(۱)

سپينه ښه

کړه

چې د مور پیوند

پرتوگ مې کړم

پرې نوی

نه کونجکې^(۲) مې کړې

جوړې

ستا له شنو صدفو

د خپل ماشوم پښې ته

نه مې ستا په شوړو^(۳)

تود خپل نغری کړ

نه مې ستا په برېښنا

لیک ولیکه

شپې ته

نه مې ستا په اوبو

خور^(۱) شوه

دا خاره تبجنه^(۲) ځمکه

په کاسه کې مې ځای نه کړې

په وار وار درنه

بښنه غواړم ځکه

کونړیه!

خونړیه!

روانه لارویه!

ته زموږه د ټولنې

یو ژوندی

شانته مثال یې

زورور او

کمزور

تانه معلومېږي

نو!

ګاڼه او وسله

ستا ډېرې اوبه شي

غاوړ شي

مغروړ شي

او مفروړ شې

اخر!

ظلم ته شا ورکړې

ډډ دې نرم

زړه دې کلک شي

ياغي شې

ځمکې ويسې

هوجرې ويسې

هر څه واخلي

پوپناه کړې

د غريبو ولسونو

بيا!

چې کمې دې اوبه شي

کمزوری شې

غريب شې

معصوم شې

او مظلوم شي
ارام درومي
خپل بستر^(۱) کې
د ډېرې مودې
وروسته
هوش دې راشي
په دې خپل
لېوني سر کې
نه پکار دې وي
چا ځمکه
نه دې چا سره څه
کار وي
ای جانانه!
بغاوت درنه
خپل هېر شي
مستي پاتې شي

له تانه

ژبه نرمه کړې

پسته کړې

زړه دې ماغسې

کلك غروي

د کمرو او د ګاګرو^(۱)

لېونیه!

کونړیه!

خوک د ګوت

پسې پانده

چاته لپه کې څه ورکړې

چانه جام ویسې

نسکوره

په منگو کې پېغلې

وړي درنه په

زوره

مالیدلی چې

وېرېږي

د کونړ پېغلو له

توره^(۲)

چاته هسې

شگې وشیندې

پتو کې

اوبه بل یو ته

بخشش کړې په

ویالو کې

پرواگیر

ته د ښېرا او

دعا نه یې

تابع ته د خپل

جرم او

سزا نه یې

ته د خپل طبعې^(۱)

پاچا يې

زوروره

بنه به دا وي

چې

له تانه به ځان

ساتو

ای!

خود سره

کونړیه!

لېونیه!

بنه مې یاد دي

چې:

یو وخت کې

جاده د یو

طرف وې

د سواريو او د بارونو

په تلوونو او جالو کې

مسافر دې لېږدول

لويو جسرو کې

خو!

هېڅکله باري

نه شوې

څوک ورسې په

ولو

څوک شاتوری

بې له زینه

خپل منزل ته

چاته داسې لته

ورکړې

چې بې غوښتې

شي

خوراک ستا د

ماهیانو په

اوبو کې

خونړیه!

کونړیه!

بنه مې یاد شي

ته پخوا

چېرته زموږه

د یوې نیمې

گرگې^(۱) غل وې

په پټه

په وړیا

به دې کوم

غله په لاس کې ورکړه

په خیرات

په سخاوت

او صدقو کې

په تا کې چا

قاچاق نه شو کولی

او نه ته خپله

قاچاقبر وې

کونړیه!

لارویه!

بڼه مې یاد شي

ستا له هر یوه ګودر نه

د ثواب اوبه

چې څښلي

ستا په غاړه مې

بڼې، بڼې ښکلې

لیدلي

سرو غومبسو ډ پر

مخونه پر سولي

ډېر ځوانان

آن تر دکنه^(۱)

ستا له لاسه

تنبتېدلي

کونړيه!

خونړيه!

خو د سره لېونيه

فقط ستا په

خويو کايو

ما په ماشومتوب

کې

لوبې کړي

ستا له شگو گوټنۍ

مې

جوړې کړي

ډېر ماهي مې درنه

غلا باندي

نيولي

ستا!

خپو کې په شنار^(۱) مې

دي لمبلي

خو!

بيا هم دې

خو ځل وړی

يم

هسې خداى به

زه ساتلى

يم

په خپل پلار دې

ډېر دگلى

اورتلى

يم

کونړیه!

بنه مې

یاد شي

دا هار^(۱) گرمی

چرگ بانگ کې

د خرمنو بنه

خر خاری^(۲)

ارجای^(۳) او

منډانو^(۴)

نخچین^(۵)

سویاری^(۱)

او

زموږ د زېږو

غواوو

د کوچولو لوی

غوندې پاری

د شیروار کټی

دې

وړې زما مور نه

هم په گودر کې

دې

بنکځنځلی یم

په پېغلو

هغه کله زما زړه نه

درته وځي.

لارویه

ای!

لارویه!

ستړی مشې!

خه په مخ چې:

مزل ډېر دی

مخکې پروت

دی

دا د اوسپنو

خپلی

درسره واخله

هغه پورې

ځمکه گورې

یوه ټوټه د

سرې تېۍ ده

سوزوي

د پښو تلي

شپونکی

ای:

د کڼو رمو

شپونکيه!

رمې ټولې دې

ويدې دي

بسم الله کره!

دا شپېلۍ درسره

واخله

وينبول غواړي

له تانه

ماتوي يې

تور لېوان

په لويو دارو

په لوړو بيو يې

راوستي

آن له پخوا نه

چا ساتلي.

د ژمي پسرلی

ای!

د ژمي پسرلیه

تاته چا ویل

چې بې وخته

دلته راشه؟!

اوس د موسکا په

ځای

سلگی در سره

واخله

دلته!

الوزي

برو د تاوده

اوړي

يا د ژمي يخ

بادونه

تورېدلي

لېونیه

ای!

د میالی^(۱) صاحب!

لېونیه

د پیرانو د لوی

پیر بابا

لمسیه

د تسبویه ځای

مری^(۱) در سره

واخله

سلسال، شاماما^(۲)

نه شته

اودې دلته

اثر نه کړي

ټول د خپلمې

مداريان

او د بنگال^(۳) جادوگر

دلته رسېدلي.

د ژمي ماښام

ای!

د ژمي ماښامیه!

مولانورديم

خوانيمرگ کړه

تاته چا ويل:

چې یو لنډغر

قبول کړه

نامراده!

دا چمنۍ^(۱) درسره

واخله

ورځ شوه

تېره

شپه اوږده

درېسې

راغله

ورشه كېنه!

هغه پورې زيارت

وره كې

زنگ وهلی قلف

بې مات كړه

كه سوالونه دې

په زړه كې وي

شاربلي.

د پاڅه عمر سړی

ای!

د پاڅه عمر سړیه!

په ملا کړوپ

لکه لینده یې

ددې سره اسمان

په دښته

تومنه مه لټوه نوره

دا کونټی د سره

واخله

مسیحا شه

د پیړیو

دغه مړ ولس

ژوندی

کړه

د فکر خاوندان

ورنه

نور پوزې

ته راغلي.

زړگيه

ای!

زړگيه، غرخنيه

تاته چا ويل

چې

مينه شه

ته ټوټه يې د

سرې غوښې

اوس نو!

نر شه

اننگو

نه سره خولگی

درسره

واخله

دا د ټوکو سودا

نه ده

دې خبرو

زاړه پرېږده

لاخوانان یې

په شرمونو

شرمولي.

سپېلنیه

ای!

د وختونو سپېلنیه

د دوزخ توره

لوگيه

تر خو به نظرماتی

د بنایسته وو

یې نړۍ کې

شابه

لږ څه نر شه

د ښاپېرو رانجه

کړه پورې

خو سپرغی

درسره واخله

لېږد وای شي

د پیرانو په

وزرو

دیوان نه دې

شي لیدلی

د اوسپنو نینې

دې بڼې

چیچلي

د غور نیکه بچیه

ای!

د غور نیکه بچیه

بنايسته بڼکلی

زلمیه

توپک لري کړه له

ولو

دا وخت اوس ددي

نه دی

مشوانی^(۱) درسره

واخله

قلم وباسه له

جیبه

خیر که ټول دې

نه زده کېږي

پرې لیکه:

دغه خو توري

(قلم وو په تقدیر کې

تدبیرونه به بیا خپله

خو زېدلې.

ایم ورگی

موتي اگت

کاو دواس پورې قلمس لړوبني (قلم ټولنه) آنتي پيوآ آيکم لهه دې بولککالي، شاعران او ادبس خاوندني قلم لړوبني آنتی ايوي اينیچ. اول پيري مېنا محترم سمع حامد امه هیودس بو تکرې جوان، بجوا او ایلوا لککالا پلا پینوام بیک. ایله جوان ادیب جازباس قوتیدې مینه ودای خواهش کیکن اگه پشه یې جیس شعریلی دی. دارگاتي تي ایکوټو کیا او مینه شره سپارا. مي جوني ممي مریکن: جانه پلا عهد کیوام شی گه پشه یې شعرنا مجموعستا چاپ کیمي، سه آیک گه محترم حامد صاحبس ایریک او تقاضا آنتی جواب دیکم او تانک پشه یې شعریلام لړو کیچم او قلمس لړوبني (قلم ټولنه) آنتي دیچم.

تانک وار پلا محترم سمع حامد صاحب ودای بو تشکر او منیک کیم که مینا پشه یې اشعارنا مجموعیې چاپ انتي بو پراخ مسکیدی پورې ککین، وري گرای گه تاریم می دنه کوچه چنتي جیلایني بوبکار خدمت شاپو شي. خولگه چنتي جیلا اساسي قانون پلاسم چوئ علمي موسسایه کوچه اخول (لکه) معارفس وزارت، علومنا اکاډمي، ملي رادیو تلویزیون وری او وري جای دیوا شي. دولت او حکومتس توفیقي ایریم گه افغانستنس چویه جیلاینا خدمتي صداقت پلا شره پولیدی.

البه ايچن کتب عنون شره، گه کتب شره کو نام او عنوان جامن.
بو فکر او سوچ و دای آخر جانه پلا فیصلا ککم او محترم محمد زمان
کلماني و دای نظر ایرچم، کتب شره (ایم ورگ) نام جیکن. خدای
کریان گه محترم پرکالي و دناي بو استفادا کرن، آخر کوچه محمد
زمان کلماني و دای ایریم گه اي موتي کوی پښتو جبيدي او محترم
حامد صاحب او دای خواهش کیم گه دري جبيدي مقدما کتب شره
لکېن.

بو احترام ميدي

حاجي محمد حسن حسام

کابل

۱۲/۲/۱۳۸۵

د ((ایم ورگ)) په هکله

که څوک د اوړي په تودو شپو ورځو په تېره زمونږ د هېواد د ختیزو سیمو په دښتو کې سترې ستومانه او تېرې اوسې او هغه ته د اوړي سرې او یخې اوبه پیدا شي او ویې څښي. نو خامخا او هرو مرو زمونږ د خلکو په خبره زړه به یې یخ او ډېره خوښي به ورپه برخه شي. نو باور وکړئ چې د ((ایم ورگ)) په لیدو تردې لایات خوښي او هوساینه راپه برخه شوه او زما د هیلو غوټیګانې نور هم په غوړېدو شول.

((ایم ورگ)) چې په پشه یي کې د اوړي اوبه او برف آب ته وایي د ښاغلي محمد حسن (حسام) ورور څلورم خپلواک چاپي اثر او درېیم پشه یي شعري ټولګه او مجموعه ده. د ښاغلي حسام صیب په پښتو کې (زه کابل یم) او په پشه یي کې (تاراینا لوشه) او (اوړا پرنگې) په نامه درې نور اثرونه تردې وړاندې د چاپ په ګاڼه ښکلي او مینه والو ته وړاندې شوي دي.

زمونږ مېړنی ولس په تېره پشه یي وګړي دغه راز فرهنگي هڅو او لاسته راوړنو ته ډېر خوښېږي او درناوی یې کوي. ځکه سره له دې چې پشه یي ژبه زمونږ یوه ډېره لرغونې، افغاني او آریایي ژبه ده او د

کاپیسا، لغمان، ننگرهار، کونړ او نورستان په ولایتونو او د هېواد په نورو سیمو کې په تېره د پښتو او دري ژبو تر څنګ په پراخه پیمانه کارول کېږي او د پشه یي مېلمه پال قوم ژبه ده. خو پخوا دغې ژبې ته هېڅ پاملرنه نه وه شوې. دا د ښاغلو لیکوالو او شاعرانو هېوادنۍ او ملي دنده ده چې خپلو خلکو، فرهنگ او ژبې ته خدمت وکړي.

چې ښاغلي محمد حسن حسام په دې برخه کې د یادونې او د قدر وړ خدمتونو جوګه شوی او دا یې یو بل ډېر ارزښتمن ګام دی چې دده په خبره د هېواد ګران او فرهنگپال ورور ښاغلي سمع حامد په مرسته یې اوچت کړی دی. هیله من یم چې د داسې نورو ګلانو په غوړېدو او زیاتېدو سره زموږ د پشه یي ادب ګلبني لا پسې ښکلی، زړه وړونکې او بډای شي.

په پای کې د ښاغلي سمع حامد ورور څخه، خپلو پشه یي وروڼو سره د مرستې په خاطر مننه کوم او ښاغلي محمد حسن حسام او نورو مینه والو ته د دغه ادبي ویاړ په خاطر مبارکي وایم او لا نور بریالیتوبونه یې غواړم.

په درنښت

محمد زمان کلماني

د وطنداران د خپرونو رییس

د حسام د شعر گلورینې پانې

څه وخت مخکې د هېواد گڼ شمېر شاعران، ادیبان او نور فرهنګیان د کابل په تاریخي ښار کې د پښتو او پشه یي شعر او ادب د حساس او نوښتگر شاعر او لیکوال ښاغلي محمد حسن حسام د دوو نویو چاپ شویو کتابونو (زه کابل یم) او (وړا پرنگې) د مخ کتنې د جشن گوټي په مراسمو کې راغونډ شوي وو. په دغه پرتیمینه غونډه کې چې د میوند سالون ته څېرمه هوټل په انگرې کې جوړه شوې وه، زه هم وربلل شوی وم، ویناوالو وار په وار د دغه خوږ ژبي او مبتکر شاعر او پیاوړي لیکوال له ملي او هېوادنۍ جذبې نه ډک احساسات ستایل او د جگړې د سختو او کرغېړنو کلونو د بېلابېلو پېښو حالات یې په خوند خوند سره ولوستل.

(زه کابل یم) د جنګ و خونړیو پېښو مستند اثر دی او لیکوال د خپلو سترگو حالات په ډېر زیار، رښتیني او ریالیستیک میتود باندې لیکلي دي. دغه ډول اثار له تاریخ نه هم ډېر اهمیت لري. ځکه تاریخ پوه د تاریخ لیکلو په وخت کټ هرو مرو دې ته اړ کېږي چې، هغه ته ورلاس کړي، وې لولي او د ضرورت په وخت کې د ماخذ او رفرنس په توګه ترې ګټه واخلي. دغه راز، (وړا پرنگې) د پشه یي ژبې د

ازادو شعرونو لومړنی چاپي کتاب دی او دغه ابتکار د دغه اثر د شاعر له خوا شوی دی. ښاغلي حسام (تارینا لوشه) په نامه په پشه یي ژبه د شعرونو بل کتاب هم لري او دغه اثر له دغو دواړو کتابونو مخکې چاپ شوی دی.

د افغانستان د قلم ټولنه ویاړي چې اوس د دغه حساس شاعر د پشه یي شعرونو غورچاڼ اثر چاپوي. د دغه کتاب شعرونه د نوموړي شاعر له دوو کتابونو نه غوره او ټاکل شوي دي.

بې له شکه شکه، د شعرونو په دغه غورچاڼ کې د شاعر ډېر لوړ او اوچت منظوم او مقفی شعرونه، غزلې او ازاد شعرونه انتخاب شوي دي.

زما په نظر کاشکې په راتلونکي کې د دغه شاعر د پشه یي شعرونو کلیات هم چاپ شي، څومره به ښه وی چې دغه شعرونه په پښتو او دري ژبه هم وژباړل شي. ان د نورې دنیا په ژبو ترجمه شي او پشه یي شعر او ادب نه یوازې د گران افغانستان، بلکې له نړیوال شعر او ادب سره ونښلول شي او همدغه بې لاره ده.

موږ په دې ډېر خوشالېږو چې، هر لور ته د پشه یي ژبې شعر او ادب خپل ورېښمین وزرونه وغوروي او زموږ افغان پشه یي وروڼه او خويندې په خپله مورنۍ ژبه زده کړې وکړې او په اړخ کې پښتو او دري ژبې هم زده کړي.

موږ ته د ښاغلي حسام له پښتو لیکنې، سلیقي او شعر نه معلومېږي چې شاعر د پشه یي شعر ډېره پیاوړې قریحه لري او ددې مجموعي

شعرونه د پشه یې ژبې د معیاري شعرونو په لیکه کې راځي او د
شکل او محتوا له پلوه د هېواد د نورو ژبو له شعرونو سره د سیالي وړ
دي.

زه د دغې لنډې یادونې په پای کې، په داسې حال کې چې؛ د اثر
خاوند ته د دې کتاب د چاپ او خپرولو له امله، د زړه له کومې
مبارکي ورکوم، د پشه یې شعر او ادب د نورې سمسورتیا، بډاینې
او ښکلا هیله او دعا کوم.

په درناوي

محمد نبي صلاحي

افغانستان

وطن اما افغانستان

امه شره گېران شې

گېران

میراثایدې دروا

شیرین مشرئ دیوان شی

دیوان

دروا شې که پورې

جپوا، یا دروا

سود رایا ادر

اما شې

اما

ویرین او جانین پره

دیوان شی

دیوان

و پېرین که جانین شې

مالین که شیرین شی

میڅی وطن

میڅی ځتن

پوره نیک کو !

دوان شی

دوان

پاوه شې سود را

اسیا منجه چند وا

خوشبختی می کوچه

اړ جمعی می کچه

لېوان شې

لېوان

وطن اما شې ازاد

مستقل او شروړی

کیمان ننګا

شهامت افغانیدې

وعدان شې

وعدان

صلح واونینا

نه جنگ سالارنا

تې شرویکالنا

نه ناداننا

خو عالمنا

پند لوریک دې

امه

وه حسن حسام

جو پېس ای

نظام

تا دوی بت جیوان شې

جیوان

کابل افغانستان، لهننگل پروان

نه مریکی ممي!

که؟

کوټي جیبس!

مینی

ای او

تاتي جیبس

آسته نامېدي

تستوی

ان

ممې

چوئ لفظېلا

امی

داردي جیبس

شن بوسیلېي

سو دري

مي

پشه يي جيبس

قافيه او

وزنی بوشن

می د موي جيبس

مم لیتان بیچم

چپکه

مي نویوي جيبس

مي

نویوي جيبس

داره گلله کوچه

لعل چندوي

هرای دراکوچه

مي دکوي جيبس

کابل افغانستان

لهمنگل پروان

که:

ماحولې انداتې

تیس

ډشتی او شاتې

دوسو نویوا

ویله پیداتې

نستستا

بویه تیز

پای دې مویاتې

بلېکالا

ایک یواندیتا

جوتیکالا

ایک وطنېنا

شرمېکالا

ایک
اېله چوینا
اچیا کین
نا مېدې
شریعت
ایک چوی
ازیت
ازیت
کیس پایک
کچین موتي
کیس استیا
شن کتوي
کې دورایدې
هنوی
کاو بو سنگسار بوی

لهمنگل پروان

مادا:

مارايو پلا

چوی ریزای پلا

یو بتیل ایو پلا

هر

لهمیلا ایو پلا

می د شمني

کگینچ

هر کوتی

جن پلا

می بینی

کیگینچ

کاو

بې فرهنگ

او بې کلتور

اینچ

مې

انو

نامېدې

مسلمان

او

بې باتور

اینچ

مې

لهمنگل پروان

اوپا

اوپا ای ازاد

اوپا !

فکر

مازاد اوپا

ودنی گورا

خوشبختیس گوراوی

خه شپ

سمیش گوراوی

اوپا ازاد !

اورا

چنچای

ازاد اورا

گه آچې امنې

امن

خه چلپک

چنچا

کابل افغانستان

لهمنگل پروان

نونگا کلیس مبارکیه

چوئ اولسنې

دیم

چارو یا وای کلیس پیغمی

که چې ټیم شې

مې وطن گن اولسنې

او چوئ قومیلنی

دیم

استیل ای دده

محتبس ای وریکو

شاباس، شاباس

ای گیریس مبارکیه

افغانستان هر کوتې

جن نې

دیم وطن شره که دیجین جانیلی

روح ارام تیان

کاو وار

درود

درود

تې شهید نې

دیم

کابل افغانستان

لهمنگل پروان

پرنګې

اوږا ګه ازاد

پرنګې

چنچا

ازاد

پرنګې

اچې امنټې

صلح ترقي

ليونگري

اېځيري

اوړا

چنچای

ازاد اوړا

میس

بنديکيکي

نقصان دارگاه

ايل ارمان دارگاه

کابل افغانستان

لهمنگل پروان

نویک مارینس

شامیک

اوچې

لوش دیکالا

تاراد وویل

الیک

تندر شره

ککین

چتوي اپخیل ای

تاریک

ککپن

تاریک

شامیک اوچا ایک

دی سال

اوچالا جای

دې اوړا

شامک او شا ایک

دې سال

اما لذهن کند

ایمک

انچین اندی کیا چین

البه لشیک کره بیس

البه لشیپک کره بی

کابل افغانستان

لهمنگل پروان

شخړا

امیس مینا

ودای

پیدا

ایم

کیمی ننگا

بو

اړودا

ایم دیو امی

سبق شې

د اریلايه

نرم ایم

مگر نرمي

کوچه

شخرا

آیم

وطن

تېښه نامه ودائی

قربان

بیم

انو نامېستی

گه:

اریمې

بو

شادان

بیم

لهه وقت

مېنا ارمنم

بې پورا

گه:

تېښه

ترقي

اوپو راپیک

کو

ادوان

بیم

آپولهي ايم

وه وطن!

ته مینی

ایام ای

ورپتان

نه بېمې

دشمن کو

گه:

حیام ایې.

غیرت

زانگو

کوچه

آ

تو

لپیکیم

ازنا

کوچه

مړيکي

ګه:

ويام

آبي

کابل افغانستان

لهمنگل پروان

مگا

ګه

پو

امانا موسن

مي دې

ګني بيوي

ايس

امنې

دعا کيکېن

دعا کوچه

هر يکېن

ګه:

گني

بدا

جلدي گني

بدا

ممي خدمت كدا

مم جواني ددا

بواړ جمعې ددا

بوخو شالي ددا

ايله شي حق مېنا

ايله شي حق مېنا

کابل افغانستان

لغمنگل پروان

دشمن

دشمن پلا هچال

آیم

مدافع ننگ او

ناموسس

قوت کوچه گني دار

آیم

نستوا آیم آ

ډشتیدې

قسم شې گه:

ککړایدې

ضمه وار آیم

مې سودرې

وطنس

همت کوچه انگار

آیم

خولگه پولهه

آیم

مې وطنس

ارظالم ممې

جنگیز اس

کمکستا

چریمی

لهه وخت جا

ن اوپیمی

وطن ودای

ډېکیمی

جانستم

شرئ

ماریمی

ایله عهد

مم کیوام شی

گه وطنی

ننگا

کیمی

شریم استام

انشیکم دشمنی

مندی می

استستانه

نه او ږیمی

خوشال کوئ

کني ناتارایم

احمد کوئ

سزا وار

آیم

اپله وطن اما گوشنگن

افتخار شری؛- داریس

خولگه اشین شری

پوشیکن
افتخار شری
داریس
اوغان اولس
خاطرې
بهترین سودري
مرچل شې
نازو نخرأ
کوچئ
داریس
وطن اما ایا ناس
شیرامنی دیکپن
حق شران
دارا
محبت امنې
دیکپن
شرافت امنی
حقستا پنبستی

ریځپښ

شرې انتی

پولېسي

گېڼېن ټنگوي

شن

شهامت دې

ننگا کيسي

دشمن کو

نه اوړیسی

او دشمن کو

نه اوړیسي.

کابل افغانستان

لهمنگل پروان

پاك علم

وړا جلوه گرېې
اسمان شمیس
سوریدې
گه تپې ابله
جهان
سورې
انچېدې
اوړا پرنگی
هرای چنچا
پیغام اچدو
نخرایدې او
مستیدې
گونگو شتو
شمس چرخېدې
اوړا
گه
تپې
کراس
چپکه

ساحی
اورا کہ لش
بن
کراس چپکہ
ساحی
اورا گہ اسمن
کوچہ ارگہرای
انجلی
پاک علم
شمیس
اوزندہ گہی لبئی
کرن
اوتی
اولس
گہ هنوی
جنگپس
افت دی
اپرین
کیمی گہ
فارغ بن
انداراودای
لوشیکو

اورا
اورا
گه
پولې
اېله
ارمان
اما
شريكو

کابل افغانستان
لهمنگل پروان

کوا یرگا

ای

بجوي

جیبس شاعري

پشه یې

جیبس شاعري

د موي

جیبس شاعري

افغانستان

گڼ اوسني

اوجهن

گڼ ولسني

عدالت

اجتماعي

اېله شې

ميس

اېرکي

شيم

اواي گيري

پورا پېک

او ترقي

لېونگيري

برابري

نن تې

يا سبا اېرگا

انخول نظام

پشه يي

جييس

شاعري

ایرگا ابله

شاعر گه

د نیاس خلگي

چپکه سیرتن

اوتی نه تن

تومړی نه تن

لوی نه تن

تونی نه تن

ای وری

تانگ منجه

جنگ انگر

شره

کیمی

جو توی نه تن

دارمارنا

گن دندیډي

مظلومان

منډوي نه تن

مي جهنس

گوراويه گه:

خه صلح شي

ناتارپلار

ويروي نه تن

ترقي کارون وادي

کېمې

دروي نه تن

مگا

يو خوشبختي شي

پشه يې

جېبس

شاعري

دارديس جبه

شاعري

د موي

جبيس شاعري

د د ا

د د ا

ای وریگو

افغاننه !

استیلا

لیونگریس

تینگېده کېنستو

ای کیریس

شاباش !

اوردا

اورجستو

اورپدا

قلمې گوردا

کتبی چالدا

امه وطنس

گني ولسنه

وخت ویتگا

یو قانون شي

طبعتس

ویتو اگبر نه ایگا

شعر جبېدې

کارهنگا

پشه یې

جییش شاعري

کوگو ناشې

گه:

مې خلک

تومړي نه تن

چوی پته تن

بیې چیلایدي

لام بدل بن

شهر یلایدي

مې دشت

مې گمکیرې

گه گور ا

کوچی

اوبرکیدی

وتین

پرتهن

زراغتي زمين

او باغبلایدي

سنگین

ختن بي

عصري قلبایدي

بجلیا

بجلیا

می ولسي

بجلیا

اپله وخت

بت ورچېس

نه شی

یو وظیفای

شې

پشه یې

جېېس شاعري

داردي

جېېس

شاعري

دموي

جېېس

شاعری

اند ارا وېله کوچه

ګه؛

کاني

شچلیسي

دومېدې

ورستن

شامېنگ

کيسي

انګر لوشه

اوستن

پلایایس

ایي

نه مولىس گه
کوشن؛
مادي نعمتिला
کومولىس گه:
کوشن؛ معنوي
نعمتिला
مي مادي او
معنوي
نعمتिला ايه
تانک خلگنې
لوريسي
می کاني لوشې
برقېدې
پر تيسي
جهن انتې
لوريسي
واقيعتس ميکي
گونانشي

ګو نانشي

پشه يې

جبيس

شاعري

داردي

جبيس

شاعري

د موي

جبيس

شاعری

مې کنډراو کنډوالیه

ګه:

لشیمې او لشیمي

مې دوړوې کوشنگېلایه

ګه:

لشېمي

مې سپواد ودای

دور

پولهيلايه گه:

لشيمي

بې ډاکټر شفاخانيه

گه:

لشيمي

مې بوزياتم

مرضېلايه

گه

لشيمي

ايرکسېډې پوروي

انچېلايه

گه:

لشيمي

يوگوناشن

يوگوناشن

لشه

نه بيگما جتگا

انسک

بگځا پشه يې

جېبس

شاعري

مې گوناينا

خاوندنه

وري پندا

مې فقراو عجزييس

خاوندنه

وري

پندا

ساينس ټكنالوژي

ودای

گه:

ميچ

استفاد اکين

تې

انگار ویکالنا

وري

پېندا

اتومي هچا لیکو

ګه

دمن هنین

مدام

تې جنگویکالنه

وري

پېندا

پېندا

پېندا

تانک دوست

او دشمني

وري

پېندا

آی

وپړاو

اکوړ

ولسېلایه

او خوشبختیس

خاوندنه

وری

پیندا

میگا

پیندا

وري

پیندا

پشه یې

جبس

شاعري.

کابل افغانستان

لهمنگل پروان

های!

های!

ویروی وطنم

وی!

بیروی وطنم

ای:

د وروی وطنم

آی!

لوروی وطنم

ادری

کوچه

سودری وطنم

آه:

ورچبوی وطنم

توې

کي ټانگ د پکېن

کې توب

او کي تو پانگ د پکېن

تیني بېلېک

خاطر

کي

کوټا پیسا
اوکې خالي
بانگ د پکېن
انونا میدې
قهرلمانان ورټی
مین
کې؟
ای اوشا، (!!!)
اوکې ست (!!!)
پرانگ د پکېن

کابل افغانستان
لهمنگل پروان

کي؟

کي

کوټا پیسا

اوکې خالي

بانگ د پکېن

انونا میدې

قهرلمانان ورټی

مین

کې؟

ای اوشا، (!!!)

اوکي ست (!!!)

پرانگ د پکېن

کابل افغانستان

لهمنگل پروان

بجوي جب

نويوي آي
كاوو يا سال
ای ميني
آيې او تاتيس
جبيم
کړيوې آي
زقيوي اي

هندو کش

گني

داريلای

کوچه

جانہ شرہ

وہتپکی

بوزخمت

جانی ننگا

کپکي

نویو نہ آی

دکیوی آی

مرتجع

نظامیلاي

کوچه

تبنا

ورچي

پورا بیک

البہ حقوق

توې
دیو اشي
لیوني
ملتیلاى
کوچه
ورېشاباس
پایستی
جیا
پوراپیک کو
پولهیلاى بو
اړوډي آین
وطن
خزمتیلاى
کوچه
دموا فرهنگ
کلتور
داري
وونای

پورټو ټوني

شن

جانستي

بت معلوم کيا

شروړي

قوميلای

کوچه

کابل افغانستان

لهمنگل پروان

شریم او وطن

دیوا
وطن شره
شریم شې
ازادي
بدل کوچه
ملیتیلای کوچه
شروړ
جهن
یاده پیوا آیم
انگریزي او
روسي
امپراطوري
گې کوچی
سورنه
چنده گایچ
تانک زوره
پلامونډیچم
قهرمانی
مم
گتوا آیم
تاریخ لگي

کوچه
استداد آنتي
شریم ننگوي
شې
مبارزا
استعمار
ضديدي
کیوا آیم
کتیمی استعمار گرنا
استیلی
بنده کوچه
د شمنی مېنا
پورا یدی پر جوا آیم

لهمنگل پروان

جېس خدمتی

مم

حبانه پلا

عهد کيوام شی

زندې کیمې

مي

دېنه کوچه

تانک جېبه

خدمت کوچه

که لم اه !

لوانه ایم

تینا

پوره

پیکستی

آرمې شې

مېني

اړه کوچه

لېده قلمې

کاغذ دوره

ودای

دورکمي

که تستېلمې

ليونې

ملیتلای

لېنه کوچه

که:

پیم د کا

اتیم کلا

انچیم آندي

بن

شن محبتس

ولولۍ

پشه يې جییس

مینہ کوچہ

افتخار شری

داریم مینا

جییم شې

نه وتیم ویله

دواس می

مهمه کوچہ

کابل افغانستان

لهمنگام پروان

احساس

دوزخ

کوچه

ارمان

کیما

ای

جنت کو

مساوات

جل

برملا بی

پولہ

ہر انسان

تانک عزت کو

اي

وري

شره

بادار

جهنه متیان

مې پندې دې

چوی شاپن

تي عدالت کو

کابل افغانستان

لهمنگل پروان

تروریزم

ورچستی

ډکيا

تستی

شرستی

ټکيا

ورې ویسته اي

منگل قرنس

اول ایوا

شې

انچېلای

لوسیا

کړستی

چالا

جانستې مولیا

احوال

بدل بیوا

شې

لش سورالک

تاسو رچندک

جا:

جنده پیری

تروریزمې

جب کنوا

شې

چودې گه:

جنگ شې

ترورستان

لهدې حاضر

آن

ماریک مېناهد في

چوئ

د نیاکو

لشواشي

کابل افغانستان

لهمنگل پروان

آایریم

ابادي شې

مېنا

حقم

آایریم

شې

ازادي

دېنه خونا

مېني

کوچه

دروي

آمیر ثايدې

افغانني

دارين

حق لیوني

میلتيلا

مینی

کوچه

آپت کوچه

نیوی

ام

افتخر دې

او:

افتخر دې

بو

زیات این

گني

بیوی

قهرمانان

مینی

کوچه

انتظریدې

نیوی

آم

جوانتني

اي

سود رانظام

جو پپين

ميني

کوچه

د منم شې

بو پاک

اوریشام

تاریخي شن

نهضت شن

بجوي

ميني

کوچه

کابل افغانستان

لهمنگل پروان

بیرغ

نن گیر

ننگ

او غیرت

مرچل شره

بیرغ اما

شونیک شامیک

اوالینا

کابی لپیگا

کارونستن

جلبي شي

استان

ولس مرم

کو

شاروا

شي پولگا

کابل افغانستان

لهمنگل پروان

چوچو

وطن ايي

زخمي

چوچو

کوچه تپوا

میناس

دارويه

لېکن

مې

وطن

هرکوتي

جن

کوچه

قهрман

لېکن

ګڼي

ارمان

لېکن

ګڼي

ارمان

لېکن

کابل افغانستان

لهمنگل پروان

هڅې

آمه

خلگنه

دورستا

سسوي

بوستري

گني

ازنا

شره

چالن

بينچ

مې

وطنس

ازادستا

گېيا

زندا

تيان

او

زندا

تيان

شره

پړن

بېنچ

کابل افغانستان

لهمنگل پروان

اکاډوميک

ای کوټه

بېدا

تانک

ملي

بييرغ

لېنه

پشه يې

جېس جواننه

اکاډوميک

کدا

مي

داردي

جېې

مي

مهمه

علميت

پاشره

پلېتان

بيدا

لکېک، پرک

دې

بورانادا

مي

تاتي

جېې

کابل افغانستان

لهمنگل پروان

خلگنې

بجدا بجدا گه سهار بېوا شې
وردا وردا گه بهار ایوا شې
قلمی گوردا تربکني اوړا دا
توپک استه خدمت وطنس کار هنوا شې
ای پشه یې ملیتس خلگي
ای بلوچ ملیتس خلگي
بجدا بجدا، انچیلایه لوسدا
تاردا سهار بېوا شې البه بئار ابوا شې
انچیلایي چالدا انقلاب بېوا شې

تیس نونگا تگا ملستا کاو پر او ایوا شی
شهید اشیدی کفن سود راشی
ایمه کوچه ای تحول ایوا شی
ای نورستانی ملیتس خلگی
ای پشه یی ملیتس خلگی
بجدا بجدا، انجیلای لوسدا
تاردا سهار بیوا شی البه بهار ایوا شی
کیگه ویریچو کیگه بپلیچو
تانک منجه جنگیدی ویچو
خیمی دشمن البه پینچو
افغانستان ودای ډکیچو
ای ترکمن ملیتس خلگی
ای ازبک ملیتس خلگی
بجدا بجدا، انجیلای لوسدا
تاردا سهار بیوا شی البه بهار ایوا شی
ایمنی گار هنیم قلم جیدی
شاردا انقلاب لوشبیدی
وطني جو پیدا تانک استیدی

پوې ننگا کدا شه زور یدی
ای تاجک ملیتس خلگې
ای هزاره ملیتس خلگې
بجدا بجدا، انچیلای لوسدا
تاردا سهار ببوا شي البه بهار اوا شي

۱۳۲۱/۴/۱۲ - کابل

جوان آنتې

كانتې ورچوا آی مې عصرس جوني در ترقيس بت چالوا شې
كارونې شاپړيا سهار بيوا شې سوريس انچه به الوا شې
اندارا گينچ تارا الينج تينا مزلی بيرو متيا شې
وری وری وخت ویتگا
لهجواتي ویتوا گېر نه ایگا
قانون شي طبیعتس نه تستکا
پتای تاریخس ای گوزار لشه کوچی کو لیکوا شې
تیسې پندې گوره شری شاپړې هدف کو پو لوا شې
خوشبختي ایر تانک وطن کو که شری تينا پوا شې
افغانستان حق دارگا
تینه لهمیدي پورا بگا
قانون شي طبیعتس نه تستکا

کیمې ګه مو چټینچ تینا نفیی استای دیوا شې
هدف وری اسلام بانا یدې جنگ اوږوا شې
کینستې ټنگا و سلسټې ګورا وطن تینا شې
دشمن تینا منجای پګا
تروریزم شامیک تګا
قانون شی طبیعتس ته تستګا

کابل - ۱۲/۴/۱۳۲۱

امه بجوي آيس

استبدد متن جنگ کایس، استثمري نه اورپيسي
ترور اما دشمنن، استعمبري نه ايرپيسي
وطني جو پيسي جو وطني جو پيسي
دشمني نه اورپيسي دشمني نه اورپيسي
ایله اما شعارن، ایلو اما شعارن
وطن ام وطن امه میس ولهیلی آیس
پشتون، تاجک ازبک، نورستاني که پشه یی آیس
ای وریس قربان بیوي آیس
ای وریش دوان بیوي آیس
ایله اما شعاون، ابله اما شعارن
بس شی که بیلچن انگرېزنو می او تي دي
ست و یا سال آوته ننګا کچن او تي دي

وری نه بیلیتان بیدن
وری نه اوړیتان بیدن
ایله اما شعارن، ایله اما شعارن
حق مبارزا شې او مه کامیاب کیسي
حق مبارزا شې او مه کامیاب کیسي
ملي و حرت کوچه، شرې دې پوليسي
جهنې بو جليسي جهنې بو جليسي
قسم شې نه اوړه یسي قسم شې نه اوړیسي
ایله اما شعارن، ایله اما شعارن
افغان وطن سوره خول لوړوا شي
لړوانشی لوشې کو شاپړوا شې
جانين شرئ پیوا شې
پندين لوړوا شي
ایله اما شعارن ایله اما شعارن

۱۴/۲/۱۳۲۱ - کابل

وطنس مینی

وطنس مینیئ شې اړام میس ترقي خاطرې
وړیم مالیم شې قربان میس سوکالي خاطرې
تاګه زندا تما آ، میس ایګري خاطرې
ګین تنګوا توپک استه، میس ارامی خاطرې
دشمنستا منډیمي، وطن اودای ډیکېمي
استستا نه اوړیمي، وطن ودای کتیمي
مینستا آ داریمي مینستا آ داریمي
ایله مینا وطنم، بو شرام ګران شې
وطن ګران شې شرام، داین دروام شې شرام
تاګه دشمني تې وړچ حرام شی شرام
کایمي خدمتستا آ، حقي مدام شې شرام

مینه منستم یو پینوام شې شرام
پوه ختن شې ختن، دریئ عدن شن عدن
منډوي یدی جا برنا زور گرنا، پلتن
شرلاوني دارینا، شرهنوا مې متن
ایله مینا وطنم، بو شرام گران شې
آمي وطنس آیما، وطن مینا شې مینا
آمي ختنس آیما ختن مینا شې مینا
آمي عدنس آیما عدن مینا شې مینا
آمي اتن ایما اتن مینا شې مینا
قربان شریم شې شری
ویریم مالیم شې شری
پو جانیم شې شری
اپله مینا وطنم بو شرام گران شې

۲۷/۱۱/۱۳۲۱ - کابل

ای وطنم

ای مینی گران وطنم ته پو ای شیر مردنا
 الیني شر او باري تي گه چادر آی باتورنا
 مرچل آی اړودینا او زانگو آی سربازنا
 تیني نامه ودای قربان بیم میني سودري وطنم
 میني گوشنگم میني گورم میني تنم
 تینه کچه کچه وطنم نهضت بت بجوي شن
 ایړین که ودان کندي قوت بت بجوي شن
 تیني گله داره کچه غیرت بت بجوي شن
 کونړ کارهنگا، نوڼکي نغما اولس انتې مگا
 اباسین کچه سپلا ب شې امو شاباس دیگا
 ننگرهر ودای انشیتان، تا هرات او بدخشن جا
 هلمند وادي ویتتان، تخار او تاجوزجن جا
 کابل، زابل، فاریاب، پکتیا او تا لغمن جا
 جم وطن نغما نغما شن ارگرای ترانا شن
 انقلابي زندي کیچین او نوڼکي کوی و لولاشن
 مايم گران وطنم ازاديي مبارک تیان
 ظالمنه ودای خلاص اي چو تییني مبارک تیان
 ته جغا اي اسيا س اورني يي مبارک تیان

ابلی گینج تیني وداى سود ري سور شي الوي
 اندر اويل ويتوي شي سود ري سور شي الوي
 انقلب لوشه كوچه اى وطن، پوراپيي ودان بيبي
 اويای بت بجوي ان ختن كوى ابادان بيبي
 وري خوار او فقير نه تي ته بوجل بوستان بيبي
 تيني پراخ فضا كوچه طمعا داريس بيبي زندگيس
 بكار كاروان شاريكن دمتاكتيكن بندگيس
 اى ميني سود وري وطنم مينا افغانستنم
 تيني پوه وداى دوان بيم اى ميني ختنم
 اگه شريم تيني در كړې توې ديمې اى وطنم
 افتخار شراى اكيم، خولگه اړستم آى ارمني
 شريم توې ديوا م شي او جانستم آى ارمني

کابل ۲۰/۵/۱۳۲۲

ترانا

وطن ميني ليلام اس آمجنوني
تاگه زنداتم ميس مديوني
صداقت پلاخذ متستا آکيمي
شن اردار دريئ ممې کانوني

اميس مينا او دای پيدا آيم
کيمي تنگابو اوږودا آيم
ديوا ممې سبق شي داريلاي
نرم آيم مگر نرمي کوچه شخړا آيم

ياو مينه شره گران شي يو وطنم
اي پالي کوچه جهان وري سوتتم
ممې ترازا کوچه گران شي
شمي اي لاميم گه خه پتنم

وه وطن تينه نامه ودای قربان بيم
انو نامينستي گه اريمي بو شادان بيم
بهبه وخت مينا ارمنم بي پورا

گه، تینه ترقي خاطري آدوان بيم

زندا آيم دروا تيني کچه کوچه
گن بيو آيم تيني اره کوچه
نعمتيلای مـم بـو ايويم شن
آنشام تانک بخچه کوچه

آپولهي آم وه وطن، ته ميني ايام ای
اورتان نه بيمې دشمن کوگه حيام آی
غیرت زانگو کوچه آتو لپیکم
ازنا کوچه مریکې گه اويام ای

۱۳۶۲/۵/۱۳ - کابل

شیمیس سنگري

صفا فضا شي، بکار هوا شي
سودورا میناس شیرین دنیا شي
انسان ازاد اس پیریک نوک
متنی فکر بت ارتقا شي
پرډا چرینچ شامیک او چاس
ویشین بیک لوش سورالوا شي
پلان بینچ شنډ بېلیکا لاس
صفا اړیس پاک عقیدا شي
هر کي اړه کوچه میناس انگری
هر کي دوره کوچه، شیمیس سنگري
یو باغ جو پیک، شونیک گلنا
سودوری نغما شن شامیک بلبلنا
چراغ شچیک عشق او میناس
جو تینچ وزر شلیک پتگنا
نه خفتاني شي نه چرت و فکر

شیرین دنیا شی بت انساننا
نه بت تخریب شن نه میچ تهتمت
تانک منجه واقعی دو ستنا
وطن جو پیک کو ، لهمیس انسري
هر کي دوره کوچه شیمیس سنگري
لیونگري برابري او عطوفت منجیکه ایک
انسان او عدالت منجیکه ایکه
ارپیوی شن انگر مینای دې
لاړ شره گني قضاوت منجیکه ایک
که گه صادق اینچ امه وطن کو
خلگه پلا خه قهرمان منجیکه ایک
خلک بت ای آن جهان اما شی
فکر پر جکس او معرفت منجیکه ایک
اما خلکنا یو شی شو عري
هر کي دوره کوچه شیمیس سنگري

۲۰۸/۱۳۲۲ کابل

نونگا بهار

نونگا نونگا لشییم، دو کنا برین بدل لړین
نن ارایي موجود کوچه، تازه گي او جل و بل لړین
نه لشییم او تاریم، دو کونارنگ یدې
نونگي نونگي ایوي شن، کوناس وري اجل لړین
وخت نونگا موسم نونگا نونگا بهار شي
طبیعتي نونگي کیچین، سانگ شې او که دار شې
نونگا موخانا، او نونگا سقي یدې ایوا شې
وتتا تازا شراب نونگا بت خو تکیوا شي
نونگا مطربي جیکین، کوتا شره رباب
نونگا سازو غزل، ارکي دوره ودای نیوا شې

نونگا ناپ نونگي چورې، نونگا نگار شي
طبيعتي سودوري کيچين سانگ شي او که دار شي
وخت نونگه ايوا شي خلکه ايردانونگا چار
نونگي تقاضاشن نونگي بين نن لهام و بار
نونگي پشکين گريس او کوني نه شن درکار
نونگا اما مقصدن او نونگي اما افکار
نونگا اما مزلمن، نونگا گوشينگ او نگار شي
طبيعتي سودوري کچين سانگ شي او که دار شي

کابل - ۵/۱/۱۳۲۲

پشه يي مليتس حدي

انشیتان گلبهار شتل و دای

سر آلك جاپیچ درا کنای

کابل کونړ نندي منجای

هند و کش جنوبی دمن و دای

چند واپشه يي مليت

کوچه شپته اي وحدت

کنیا وطن شره غیرت

دارین ککړا شهامت

تاریخ لگي کوچه اصیل وای ثابت بیوي این می وطنس

لیوني ملیتیلاي کوچه عاجز آين بت توجو مینې بیوا شې

درنا ماشې که اسکین، تگاو شې که اوزبین

الیشنگ او یا پوشکین، الینگار شې که تتین

ان پشه يي مليتس قومیلی

ای جییس لایلی
افغانستانس پولهیلی
وطن شره دیوین جانیلی
تاریخ لگی کوچه اصیل وای ثابت بیوی ان مه وطنس
لیونی ملیتیلایه کوچه عاجز آن توجه مینی بیوا شې
آریت شلت او واماگل، شماش چلس یا کنه گل
دره نور شې که نور گل، کیل کورییک یاد یوه گل
سواد و دای دورنگا بیوی آن
پوره کونی رواجیلای دې تستوی آن
عنعنای دې پوروی آن
لیونگری دې تریوی آن
تاریخ لگی کوچه اصیل وای ثابت بیوی آن می وطنس
لیوی ملیتیلا کوچه عاجز آن توجه مینی بیوا شې.

۱۷/۱۲/۱۳۲۱ - کابل

شونیک بوستر

کوشې ګه هوسس چپې انجه لګا
ساقې نیسا او هرو تاپورن بګا

سنگې ګر سینی چالیچان الینې شی
خوی اسمن شره وطن پورن بګا
محنت وری باغونس منجای نیکین
شونیک بوستر پلا هر گل چالن بګا
تنسلیک پتای لینه ازین ګله خاطری
الینا بخمل کوچه شونیک گل لشن بګا
چلیک دور او شونیک چیرا غاټولس
بلبلس مینې باغه شره منهن بګا
هر طرفیکه تاریم گل و بلبل آین ازنایدی
طبیعت کوچه محبتس بقي پرې بګا

شونیک که نن چمنس شي دوره هر جای کوچه
شهید ا شیس شي رنگي جلکن بګا

۵/۲/۱۳۲۲ - کابل

شاعر آیم

انوا شاعر آیم
ابروا شاعر آیم
آویروا شاعر آیم
خو بجوا شاعر آیم
مینا مرمم، مینا مطلبم
مینا هدفم، مینا مقصدم
تانک وطن کو، تانک ختن کو
خدمت کریک شې
زحمت کشنې کومې مریک شې
آپشه بیس شاعري
آریا بیس شاعري
آدیگا نیس شاعري
آیم کارگریس شاعري
تانک جیبیدې تانک اړیدې
تانک مغزیدې تانک استیدې
افغانستان کو، تانک وطن کو

خڅمت کړیک شې
لهمه گارنې کومې مریک شې
آخو شاعر آیم جییس
نه گه شاعر آیم خالیس
وخت ویتوا شی خطیس
وچستی اوړا بجیس
جور او جفا اوړیکم مجنون لیلا اوړیکم
خوشحال خفا اوړیکم ویرازنا اوړیکم
افغانستان کو تانک وطن کو
خڅمت کړیک شې
دهکاننی کومې مریک شې

۵/۲/۱۳۲۲

آ اوتیس پولهه ایم

آ اوتیس پولهه آم گه انگرېز کو شکست دیکین

چنگ مرچل کوچه جانه اشې دې شنه لیکین

تانک وطني ننګا کییکین

تانک وطني ننګا کییکین

آ اوتیس وای ایم گه استعمار متن جنگ کییکین

ظلم او استبداد تې زمانه کوچه منډ لیکین

تانک جانه ماریکین

تانک جانه ماریکین

امه تینا او لدی اوتیس پند یا شاریکن

وطن متن اېله عهد او قول کیکن

که تو کامیاب کیکن

گه تو کامیاب کیکن

خواري هنکاليو می دوسس ارمان کیکېن
شره شې که ماله شې که جانه شې قربان کیکېن
وطنس بیرغي کویې دې سود وراکییکېن!
اشیدې سود راکییکېن
آوتیس پولله آیم که انگرېز کو شکست دییکېن

کابل - ۵/۲/۱۳۲۱

داین

وطنس داینی قربانی شې، قربانی گن افتخار
آسان لهام نه شې، میس گتکی شې درکار

هر او غنس وظیفی شې که می داینې ادا کندي
قربانېدي ازادي استه ایگای گوزار تار
ایله رسم شي اما که درواشې پوره کنې دې
گوراگننا پایسه مندیچن بونا کار
انخول قدرت جهنه نه شې که مې مچیدې تارن
امه داین ودا یی بین گن گن استعمار
وطنس داینی امه شوره پولیسې بوبکار
مرامن انسانی شي، هدفیکه پولیسې بوبکار

مسستبد ناکوری کنوی القوه ودا ی
ارتجاس عس لروا، خفاس اسستمار

۲۸/۱۱/۱۳۲۱ - کابل

پوین

پوین اما بو مساعد ، هر خټنا کو جنگلي اليني شن
دور پټ درای کوچه ، خزاننا تخول چندوي شن

کوچئ نندی شن ، اوکټا شلیک چیریس
تستوي گن داریلا ، ایمی ډي نووې شن
شلیک شې که شونیک ، المونیم شې او که مس
مې پویس محصلول ، باتورنې دورې شن
اما وظیفان شی که مه پویس داریلا یه گلا کمان
سنگستن هرونته ، بوزخیرای ډې پوروي شن
شاباس ای جواننه ، مې زخیرای لهمیدې وایمان
شام ویتوا ، مریخس تاریی بت الوي شن

ساینس تکنالوجي علمه شره جانستې مولیا
پوستې جوپیا انچیلای بت چالوي شن

کابل ۵/۱۲/۱۳۲۱

وطنس کارهنکي

اصیل ویا م، دهکان او لهماګار اېن
اکثريت مېسې جو پېن مېنه کوچه

ابادې شې مېنه حق م آاي مړم
شې ازادي دنه هونا مېنه کوچه
دروي امي راتشای دی، افغاناننې
داري ن حق لیوني ملیتیا مېنه کوچه
آپت کوچه نیوي آم افتخردې
انقلابس گن ییوي قهرمانان مېنه کوچه
انتظريدي نیوي آی م جوواننې
ای سودورا نظام جو پین مېنه کوچه
د منم شې بوپاک اوریشام تاریخي
نهضتیا شن بوجوي، مېنه کوچه

اچیک مین پرتیني خواري هنکالو
ایواشې تحول، او جنبش مېنه کوچه

۱۷/۸/۱۳۲۱ کابل

نامېدی مسلمان

کې آين ارتجاع پلاگې اکتوييوي آپن
تينا موقف طبقاتي استای دیوا شي مه وطنه

خواري هنکالينا اشه پیکېن صدويا کال
البه دشمن کچې کوپنا نیکېن تيسي جنه
کارهين سرچندک کوگې امه مجاهدین آيس
اسلام شی چند و اخطر کوچه افغانسته
هنچالی طبقاتي شی اسلمې بانا کیندي
کوتي جنايتستالوريمي مي اسلام شره مينه

جومات شي که مکتب، شفاخانا او که گوشينگ
انگرو دای کنچېن مي نامسلمان داپه مارنه

۵/۵/۱۳۲۱ کابل

اما وطن

اما شونیک اشيدي گتوی وطنن
اورپتان نه بیسي گرداړه مارننې

مالین شیرین شرای پیواشي
دري دهکان او زحمتکش لهما گارننې
تېنه اړه کوچه میناشن لکه آیس
کچستې نه اورپسي شو کمارننې
خذمتستې اکیمي گه اما اي
اي دیلستې به نه دیمي مکارننې
مکار نه بیلوي آی ست ویا سال
خلگه جواب دیکین جبارننې
استبددس کنجاگتي چوتوي تېنه کوچه
چماری گوزار دیواشي عدارننې

ازادي توي دیواشي طبعتي
شرې ننگوي نه شي انگرېزننې

۱۳۲۱/۹/۱۵ کابل

ننډي آنتي

سـيـلـاـبـي چـپـاـيـنـا آيـي اس شـاړـو ي
سـرچـشـمـيـي بـو سـر شـاړ او د مـو ي شـن

کوشش کين غلیمان گي تنگېدی می سوئیدی
خبر نه آن گي میس چپي انقلابي شن
میس جلبستا کیمي انشیتان نه بیندي هیلای دی
هیله مارنا چلو ټی منجای نیوي شی
ډیل او وار، خس او خاشاک ئس وایکالی
طوفانی چپت دروی دی انوی شن
تاریخ لگا کوچه افتخردی یاده کیسي
سکندر س پلتنی یدي منډوی شن

تسته نه بین جباران تیني پوري کو
ټکی ورگستي طوفاني کوی شاوروی شن

۲۰۱۰/۱۳۲۱ - کابل

پشه يي جب

داردي ګرــوــپ منجــه
جای پشه يي جب دار ګا

ريشــی پــوړه کــونــي او تــارــيخــي شــن
هــنــد وکــش د مــن کــوچــه مــرــين بــګــا
آيــی د اــردــي جــب ايســ اس
لېنــه تــاثير وري جــنــا نــه اېــګــا
صــدا قــت پــلا خــدمــتــي بــوا نــشــې
الــبــه جــا حــرــوف الفــانــه د اړــګــا
جــبــيس ګــونــی مــي کــوچــه نــه شــې
بــا قــدرت رژيــمــنــا ګــونــی تــګــا
رــتــوــي آي ډيکيــوــي آي د اړيــلــا يــنــې
وړي تينــا کــلتــور فــرھــنګــي نــنګــېلا

حــق تــوې د يــو ا شــې وري جــبــه پــلا
وــلا د اې تينــا خــذ مــت کــګــا

۲۰/۱۱/۱۳۲۱ - کابل

وطن

اي مشيت پويستې شونيك زريدي نه ديمي
دروا ممي تاتي دي گن ميراث شي مي وطنس

ممي زيات شي گل بوتې ختن مشک و غنبر دي
هر در ا سويزر لين دي بوسودرا شي مي وطنس
هر جنگلي افريقا کوي گن موتې دي پوروي شن
هر نديا اباسين چپا چپايدي شاپوي شن مي وطنس
همالي اي هر دارستا کوشير جيکېن طايعتس
هر ورونتي لعل و جوهر و داي بي زيات شن مي وطنس
اي جوهرې چوي دنيا پلا بدل کريتان نه بيم
پوشيکين شريئ آش هر کوتي جوه نې مي وطنس

چيکه ميوي قند او نبات و داي شيرين شن
ورگو هوپي بو مساعد هر ختنا کومي وطنس

شونيك گل که مم لشم شهيد نا خاطري لهدې ياده کيم
هر گل بوتالېنه جيوا شونيك کفن شي مي وطنس

ایله وطن جنت پلاسیالی کگا بهارو
هر کتالیا جنتی حوری غلمان اپن می وطنس

جوانتی اړودی مرچل کوپاین وطن خاطرې
کتالیواسته بیرغ شن ملالی کوی مه وطنس

لهمگار بی استعداد دارین عالی تانک مسلکه
وطن جو پیک کو، هر دیکان گین تنگواس می وطنس

روشنفکرني، کارگری ایډیالوژي شره مولین
ای سود وړا نظام جو پین گه خوشبختی تی می وطنس

که وطن صفته ویلو دواس (حسن) لگیات تی
پورانہ کریتان بېدی ای حقہ به می وطنس

۱۳۲۱/۳/۱۲ - کابل

ارمنم

که ای گوزر لشمې
ارمنم نیوا شې
اړیم نشوا شې
ګر ارمنم نیوا شې
که ای گوزار لشمې
تینا لگا چالې
تینا اورا نستې
مم ګه لشوام شې
مم ګه لشوام شې
ګر ارمنم نیوا شې
که ای گوزار لشمې
انچیلای سودوري شن
ایرک دې پوروي شن
سورما انوا شې
سورما انوا شې
ګر ارمنم نیوا شې
که ای گوزار لشمې

چوبل شاپوي ای
کینا پروي آی
اړې خول نیوا شې
اړې خول نیوا شې
ګرارمنم نیوا شې
که اي ګوزار لشمې
تینا خوي او خصلتي
بوبيي تینا صورتې
سوره خول لشوا شې
سوره خول لشوا شې
ګرارمنم نیوا شې
که اي ګوزار لشمې

۱۳۲۱/۲/۱۲ - کابل

اړیم

نن ممی لړی ته بو خفا اړیم
کی مینا یدی بکي رسوا اړیم؟

پټي مرحمس که ته بیي بي شریې
مړی که کی وډای گورم دوا اړیم؟
یار ستي جدایي کوچه خوبو ویریکی
اوپه کی دنیا کوچه مینا اړیم؟
پوړا خوشحال یکی تومت پلاته
البه تومتیډي لړی، خول وار خطا اړیم؟
شری استه کوچه انشیا کی تا مینا یدی
بت خول بیوا آی بی پروا اړیم؟

مینا یو قانونی شی خفا مه به هیچ کودن
خفگن کوچه کوفایدانه شي مندوا اړیم

۱۸/۳/۱۳۲۲

کابل

ورچېس لشکۍ

سأه انشيوأ تينه درگاه انتي ايوأ آم
مينستي دنيا كوچه مدام اه نووأ آم
تينا خيالي دنيا ممى لپو ناشي
مه لپونا كوچه بيدريخ اه لپوأ آم

كمگوى نزديك په كاو جتيك توى ديم
انچيلاى چالا كاو ويريك توى ديم
اړستم شره جيا د اشنا استستي
غه تپي تننا استي كمگوى تپيك توى ديم

اړه كوچه سادى آى دوره كوچه بو نرم
دوستي يى شي شدال مينا كوچه بو گرم
جانستي دركيا هميشا مينه ودأى

لړوی نه بیا مینستی، داري انچیلایه کوچه بوشرم

ورچه کوچه لشمی ته درخوای اه آم
مري ممي مري گه ته کیس ای جواب دم
جواب نه مایی اوازي ازنا کوچه ویری
مایی گه میتان نه بیم ایله راست شی کوکدم

۲۱/۲/۱۳۲۲

شوری

پشه یی جیس شعرنا شوریا جیچم
ادبی نظم پندی یو شاپیچم
دموی وزن سیلبي بوجو پیچم
شور انقلب لوشه کوچه یو جب بو آلیچم

ایر مېو

زور او زوردار کالینا، گین منډ کستا ایریمي
خول که مینه پلا کیواشي ظلم بو
ایچین مادي او معنوي نعمتिलाچوي مه وطنس
مینه شره ونټچین چنټي کوی ایر مېو

دوخلگه

مه دو خلگه امه پلا ظلم کيوا شي
که ای زراو وری زورس خاوند نه
ظالمان امه کنده شره نیوی آینچ
اشین اما پواشی ست و یا سال فیوډالنه

درییکیم

ترقي او پوپا پیک کاروان ودای که اه درییکیم
سه زور او زوردار کالي اینچ مه وطنه
نه ایرین که خواری هنگالي استه قدرت تی
مچ تارین نهضتیلای کو چوی جهنه

حق

ارظالم آنتي مظلوم منجه ايو آس
مین چو دی که فرعون لهه دی موسی آس
حق باطل شره مدام کامیاب بوا شي
ابراهیم خکه آذر گوشنگ پیدا آس

لهمه گارس شيله

اړستازوره ورگی بیان غمیډي
لهمه گار شيله پلا انن بیان مه مندیډي
زرس خاوندني شاپړوی آن جنگ پندیډي
ظالمان بوجل تباه بیان مه مندیډي

۱۷/۱۲/۱۳۲۱

کابل

پشه يې جبېس اوتي لغتي گه اما ولسن تي پلانونگی اشنا بېن پښتو جبېدي مانا بيوي شن

شماره	لغت	مانا	دورپتا
۱	موتي	لنډې	
۲	اگېت	خبرې	
۳	كاو	خو	
۴	دواس	ورځ	
۵	پېوام	تلي وم	
۶	لهه دي	هله	
۷	لكېكالا	ليكوال	
۸	پيري	حل، كرت، مرتبه	
۹	بجوا	وينس	
۱۰	اپلوا	پوه، زيرك	
۱۱	اگه	كه چپرې	

۱۲	پینوام	پېژندگلوي	
۱۳	ایکوټو	یو ځای	
۱۴	ایپیک	غوښتنه	
۱۵	لړو	راتول	
۱۶	مسکېدې	په تندي	
۱۷	دنه	وخت	
۱۸	کودن	کوم وخت	
۱۹	اخول	همدارنگه	
۲۰	وري	نور	
۲۱	چویه	ټولو	
۲۲	البه	اوس	
۲۳	جامن	کيبيدو	
۲۴	ایم	واوره	
۲۵	ورگ	اوبه	
۲۶	ایم ورگ	د واورې اوبه	
۲۷	گېران	گران	
۲۸	دروا	پاتې	

۲۹	دیوان	ورکپی مودی	
۳۰	شرین	سرونه مو	
۳۱	شری	ورباندي	
۳۲	پوړا	مخکې	
۳۳	جپوا	جوړ	
۳۴	دېوا	وران	
۳۵	سودرا	بنایسته	
۳۶	ادرا	بدرنگ	
۳۷	اما	زمونږ	
۳۸	ویړېن	ځانونه	
۳۹	جانېن	ارواځگاني	
۴۰	میڅي	همدغه	
۴۱	دوان	لوگی	
۴۲	پوه	خاوره	
۴۳	منجه	منځ	
۴۴	چندوا	پروت	
۴۵	لیوان	مندلی	

۴۶	شروړې	اوچت سر	
۴۷	ننگا	ساتنه	
۴۸	واوینا	پیروي	
۴۹	تې	هغوی	
۵۰	شروایکالنا	شراچوونکي	
۵۱	پندلوړیک	لارښوونه	
۵۲	بت	اوس	
۵۳	جیوان	ایښودی	
۵۴	کچه	غېږ	
۵۵	مریک	ویل	
۵۶	کوتي	کوم	
۵۷	مینی	زما	
۵۸	آي	مور	
۵۹	تاتي	پلار	
۶۰	استه نامېدي	لاس په نامه	
۶۱	تستوي	ولاړ	
۶۲	چوئ	ټول	

۶۳	داردي	مطلب يې دهند داردي ژبو څخه دی
۶۴	شن	شته
۶۵	دموي	مره، بډای
۶۶	چېکه، چوئي	ټول
۶۷	دار	غر
۶۸	گله	خوږ
۶۹	چندوي	پراته
۷۰	ډکوي	شرل شوې
۷۱	گه	چې
۷۲	تیس	د هغې
۷۳	ډشتی یا جشتی	مشر
۷۴	نستستا	د پزې
۷۵	موتیا	لنډ
۷۶	استیا	لاس يې
۷۷	هنوي	وهلي
۷۸	جن	تن، شخصي

۷۹	بني	ويړول، ترهگر
۸۰	بتیلا	بتان
۸۱	آینچ	وو
۸۲	مې	دوی
۸۳	وریو	نورو
۸۴	مولوي	پوه
۸۵	اوپا	پرېږده
۸۶	گوراوی	ناوه
۸۷	شیم	سوله او صفا
۸۸	چنچا	مرغی
۸۹	چلېک	سپین
۹۰	دیم	ورکوم
۹۱	گڼي	لوی
۹۲	چارویاوی	۱۳۸۱
۹۳	دیچېن	ورکړیدي
۹۴	تې	هغوی
۹۵	پرنگې	واولوځي

۹۶	اېځيري	يووالي
۹۷	لېونځيري	ورورولي
۹۸	دارگا	لري بې
۹۹	نويک	ورک
۱۰۰	مارني	مرگ
۱۰۱	شامېک	تور
۱۰۲	اوچې	سيوري پې
۱۰۳	لوش	رنا
۱۰۴	تارا	ستوري
۱۰۵	وېل	شپه
۱۰۶	اليک	ختل
۱۰۷	جتوي	سېزل شوی
۱۰۸	تاريک	ليدل
۱۰۹	دې سال	لس کاله
۱۱۰	انچيلای	سترگو
۱۱۱	اوشا	شکون؛ يو قسم ځناور دی

۱۱۲	کاچین یا کیاچین	کړي و	
۱۱۳	البه	اوس	
۱۱۴	لشیک	لیدل	
۱۱۵	آ	زه	
۱۱۶	بو	ډېر	
۱۱۷	اړودا	زړه ور	
۱۱۸	انو	هسې	
۱۱۹	بیم	شم دې	
۱۲۰	پولهي	زوی دې	
۱۲۱	وړتان	پرېښودی	
۱۲۲	لپیکیم	زنګولې يې يم	
۱۲۳	مگا	وايې	
۱۲۴	دې	په ده باندې	
۱۲۵	بدا	شي	
۱۲۶	جلدې	زر	
۱۲۷	کدا	ويې کړئ	
۱۲۸	اړجمعې	خاطرې	

۱۲۹	ددا	وربې کړئ	
۱۳۰	هنچال	جنگ او جگره	
۱۳۱	تستوا	ولا	
۱۳۲	ککړا	کلک	
۱۳۳	ممې	ماته	
۱۳۴	کتکستا	تنې يې	
۱۳۵	چريمي	خريکوم يې	
۱۳۶	نه اورپمي	نه يې پرېږدم	
۱۳۷	ډېکيمي	شرم يې	
۱۳۸	کيوام، کوام، کيم	کړی مې دی، کوم يې	
۱۳۹	انشيکم	نيولی مې دی	
۱۴۰	کوئ	په شان، په خبر مثل	
۱۴۱	گوشنگ	کور	
۱۴۲	پوشیک	شیندل	
۱۴۳	اوغان	افغان	
۱۴۴	پوليسي	رسوو يې	

۱۴۵	گېڼ	ملا، کمر
۱۴۶	ټنگوي	تړلی
۱۴۷	اوړیک	پرېښودل
۱۴۸	سور	لمر
۱۴۹	ټپې	تود شي
۱۵۰	انچېدې	په سترگو
۱۵۱	اچدو	رادي وړي
۱۵۲	کراس	د ځمکې کره
۱۵۳	هن	شي
۱۵۴	انجلې	وخوزېږي
۱۵۵	اوتې	هغوی
۱۵۶	هنوي	وهل شوي
۱۵۷	اېړين	غواړي
۱۵۸	اندارا	تورتم
۱۵۹	پولې	ورسېږي
۱۶۰	شريکو	سرته
۱۶۱	اېله	دغه

۱۶۲	کواړېکا	څه غواړي !
۱۶۳	اوتي	وږي
۱۶۴	تومړي	برېنډ
۱۶۵	لوي	مړه
۱۶۶	نه تن	نه دې وي
۱۶۷	توني	تږي
۱۶۸	جوتوي	سوزېدلي
۱۶۹	دندۍ	غابښونه
۱۷۰	ويروي	ژړېدلي
۱۷۱	اوردا	پاخېږئ
۱۷۲	اوږدا	پرېږدئ
۱۷۳	گوردا	وايې خلی
۱۷۴	چالدر	پرانزئ
۱۷۵	ويټکا	تېرېږي
۱۷۶	گېر	بيا
۱۷۷	ايگا	راځي
۱۷۸	کارهنگ	نارې، سوري په غوږ

	و هل، غوږ ته رسول		
۱۷۹	چيلا	جامې	
۱۸۰	لام	کلی	
۱۸۱	گورږا	آس	
۱۸۲	او بریک	مندې	
۱۸۳	وتېن	ستړې کېږي	
۱۸۴	پر تېن	اړول کېږي	
۱۸۵	ختېن يا کتېن	کشت او کر	
۱۸۶	کاني	شونډی، درگيران	
۱۸۷	شچیک	لږول، در دادن	
۱۸۸	دومیدي	یه لورې	
۱۸۹	دورستن	مخونه مو	
۱۹۰	یایس	د اور بشوډوډی یا اور بشینه	
۱۹۱	اوستن	خوړو یې	
۱۹۲	ایسي	بنکاره کوو یې	
۱۹۳	دوړوي	وران او ویجاړ شوی	

۱۹۴	سیواد یا سواد	لوستی	
۱۹۵	ابرکېدې	په اوښکو	
۱۹۶	اسک	ایره	
۱۹۷	پېندا	و بې پېژنی	
۱۹۸	میچ	بد	
۱۹۹	وړ	پورته	
۲۰۰	اکوړ	ښکته	
۲۰۱	بېروبي	کباب شوی	
۲۰۲	لوړوي	ملاست، غورزېدلی	
۲۰۳	توې	تاته	
۲۰۴	توپانگ، توپک	توپک	
۲۰۵	بېلیک	غولول	
۲۰۶	کوټا	ناچل، تقلب	
۲۰۷	سست	اوه	
۲۰۸	کاوویا	خوسوه	
۲۰۹	وېټېکې	تېردې کړل	
۲۱۰	ورې	پاخېږه	

۲۱۱	پایستی	پنبه دې	
۲۱۲	جیا	کېده	
۲۱۳	آین	دي	
۲۱۴	وونوی، واني	رواجونه تکرارول	
۲۱۵	پورکوني	پخوانی	
۲۱۶	دیوا	ورکړی	
۲۱۷	مندیک	ماتول	
۲۱۸	لگي	په اوږدو کې	
۲۱۹	کتیک	پرېکول، غوڅول	
۲۲۰	پرجوا	پوه	
۲۲۱	لم، لوا	ومرم، مړ	
۲۲۲	لېنه	قطار	
۲۲۳	پیم	غونښه مې	
۲۲۴	دکا	وڅنډل شي	
۲۲۵	انتیم	هلوکي مې	
۲۲۶	گلا	سوری	
۲۲۷	اندیې	ړندې	

۲۲۸	کیمیا	کوم یې	
۲۲۹	بې	شي دې	
۲۳۰	متیان	نه دې وي	
۲۳۱	شارن	روان دې شي	
۲۳۲	ډکيا	ويې شپه	
۲۳۳	ټکيا	وي خنډه	
۲۳۴	ويسته اي منگل	يوويشتم	
۲۳۵	لوسيا	پرانزه	
۲۳۶	چالا	بېرته يې کړه	
۲۳۷	جنده	مار	
۲۳۸	لشوا	ليدل شوی	
۲۳۹	ايريم	غواړم يې	
۲۴۰	لنډېن	جوړوي	
۲۴۱	کوچه	ماکې، خيټه کې	
۲۴۲	الينا	شين	
۲۴۳	شونیک	سور	
۲۴۴	لپېکا	زانگي	

۲۴۵	پولگا	رسپري	
۲۴۶	چوچو	تی، پستان	
۲۴۷	تپوي	توده	
۲۴۸	لېکن	بیا موموند	
۲۴۹	گې	سندرہ	
۲۵۰	سسوي	وچ، وچې	
۲۵۱	پرک	لوستل	
۲۵۲	پلېتان	رسولی	
۲۵۳	نادا	یوسی	
۲۵۴	لوسېدا	بېرته یې کړئ	
۲۵۵	بئار	پسرلی	
۲۵۶	اش	وینه	
۲۵۷	ویچو	اچولي استي	
۲۵۸	جونې	خوان	
۲۵۹	دُر	ور، دروازه	
۲۶۰	الینچ	وختل	
۲۶۱	لهجوا	مرور	

۲۲۲	پتای	پانې
۲۲۳	موچتینج	تنبډلي دي
۲۲۴	بیرو بو	ډپر
۲۲۵	نفی	گتې، فایدې
۲۲۶	منجای	له منځه
۲۲۷	جل	زر، چټک، بیره
۲۲۸	ایلو	دغه
۲۲۹	بیدن	نشي، نه یې شي کولی
۲۷۰	جهني	جهان، نړۍ
۲۷۱	تما	یمه
۲۷۲	داین	پور، قرض
۲۷۳	ختن	د شاعر مطلب و چین د ختن نه دی
۲۷۴	عدن	د شاعر مطلب د عدن د ښکلي ښار نه دی
۲۷۵	پلټن	پوځونه

۲۷۲	شرلاوني	سرخوږی	
۲۷۷	اتن	د مقدوني پخوانی د علم او فرهنگ مشهور ښار	
۲۷۸	شیر مردنا	زمریالیو، د زمريو	
۲۷۹	چادر	لونگی	
۲۸۰	باتورنا	د باتورانو	
۲۸۱	گوشنگم	کورمې	
۲۸۲	دیگا	ورکوي	
۲۸۳	ننگرهر	د ننگرهار نه مطلب دی	
۲۸۴	انشیتا	نیولي	
۲۸۵	بدخشن	د بدخشان نه مطلب دی	
۲۸۶	ویتتان	تېر شوی	
۲۸۷	جوزجن	د جوزجان نه مطلب دی	
۲۸۸	لغمن	د لغمان نه مطلب دی	

۲۸۹	جا	پورې	
۲۹۰	ارگیرای	هر طرفته	
۲۹۱	چوتینېې	خلاصون	
۲۹۲	جغا	تاج	
۲۹۳	اورني	پاخون	
۲۹۴	ابلي	وريخ	
۲۹۵	اويای	اولادونه	
۲۹۶	ډمتيا	پړی	
۲۹۷	درکړې	پکار دې وي	
۲۹۸	بيي	بنه، خوب	
۲۹۹	ارمني	ارمان مې يې	
۳۰۰	ممې	ماته	
۳۰۱	سوتنم	د ليکوال مطلب د دره نورو سوتن کلی دی	
۳۰۲	پالي	د تلې يو تاروزو	
۳۰۳	ترازا	تله	

۳۰۴	پتہم	نور گل پتہ کلی
۳۰۵	اریمی	اورم
۳۰۶	اڑہ	ذہ
۳۰۷	بخچہ	بخشش
۳۰۸	ازنا	خدا
۳۰۹	پیریک	زیبناک
۳۱۰	ویشین	خپور
۳۱۱	انگری	اور
۳۱۲	خفتانی	خفگان
۳۱۳	اڑتپوی	پہ گرم زہ
۳۱۴	لاڑ	دروغ
۳۱۵	خہ	ہغہ
۳۱۶	پرچکس	د پوہی
۳۱۷	شوعری	شعار
۳۱۸	دوکنا	پرونی
۳۱۹	ہرین	زارہ
۳۲۰	لہرین	بنکاری

۳۲۱	کوناس	د پخواني، د زار په
۳۲۲	موخانا	می خانه، می کده
۳۲۳	کوټا	زنګون
۳۲۴	چار	کار
۳۲۵	لھام	کار
۳۲۶	پشکین	ورپسې
۳۲۷	ځار	کور کول
۳۲۸	ځنډ	شماره
۳۲۹	شتل	په چاریکارو ولایت کې یو ځای
۳۳۰	گلېهار	په چاریکارو ولایت کې یو ځای
۳۳۱	سرالک	لمرځاته
۳۳۲	پیچ درکنای	د پیچ د درې پورې
۳۳۳	کونړ	کنړ
۳۳۴	شیته	شته
۳۳۵	کیل خېوه	د ننګرهار مربوطات

۳۳۶	گورییک	د خېوې مربوطه یو خای
۳۳۷	تړیوې	کلک ولاړ
۳۳۸	کوشې	خه دي
۳۳۹	وتا	جام
۳۴۰	پورن بگام	ډکېږي
۳۴۱	بوستیر	شونډې
۳۴۲	نیسا	نشته دي
۳۴۳	چالن	بېرته کېدل
۳۴۴	تسلېک	غوټی
۳۴۵	جلکن بگا	خلېږي
۳۴۶	نوا	ورک
۳۴۷	بروا	وریت، کباب شوی
۳۴۸	انجه لیک	خوځېدل
۳۴۹	کریک	کول
۳۵۰	دیگانیس	د دیگانو یا پشه یې ژبې شاعر

۳۵۱	لهمه گارنې	کارگرانو ته
۳۵۲	دهکانتي	دهقانانو ته
۳۵۳	اوتيس	د هغه
۳۵۴	پولهه	زوی
۳۵۵	شنه ليکېن	لمبولى دى
۳۵۶	زمانا	په هغه وخت او زمانه کې
۳۵۷	شاريکن	روان کړى مودى
۳۵۸	دوسس	د ورځې
۳۵۹	کويې	په څه
۳۶۰	گورگنا	د شاعر مطلب د انگرېزانو نه دى
۳۶۱	تارن	وگورى
۳۶۲	بين	وېرېزې
۳۶۳	کورې	مړى، گوله، لقمه
۳۶۴	القه	تالو، مړى
۳۶۵	لېوا	ملاست، په گونډو شوى

۳۶۶	استه ایگا	لاس ته راځي
۳۶۷	کنوي	ويستلې
۳۶۸	پوين	زموږ خاوره
۳۶۹	ختنایاکتېنا	کشت او کر
۳۷۰	دورپټ	مخ پټې
۳۷۱	تخول	همغسې
۳۷۲	چندوي	پراته
۳۷۳	ندي	سیندونه
۳۷۴	کتا	ويالې، نهرونه
۳۷۵	چیریس	د شیدو
۳۷۶	ونته	حیصه، برخه، ویش
۳۷۷	شام	مانېنام
۳۷۸	وايمان	وايې چو
۳۷۹	گلا	سوری
۳۸۰	ایمېدی	په وارو
۳۸۱	داريلا	غرونه
۳۸۲	مړيخس	مطلب د ستوري نه

	دی		
	پخوانی	دنه هونا	۳۸۳
	په افتخار سره	افتخردې	۳۸۴
	یو ځای	ایکتو	۳۸۵
	ورکړی	دیوا	۳۸۶
	همغه کسانو	تیسې جنه	۳۸۷
	د مور	اییس	۳۸۸
	یوه لوټه دې	ای دیلستې	۳۸۹
	پرستن یې	کنجا کټي	۳۹۰
	غونډه شوې	چوتوي	۳۹۱
	اوسپنیز	چماري	۳۹۲
	سردې ښکته شوی نه دی	شرې ننگوي	۳۹۳
	په شکو	سېویدې	۳۹۴
	فرب، چلول	چلوټی	۳۹۵
	لوټه او گټه	ډیل، وار	۳۹۶
	خپېره	چپات	۳۹۷
	خاڅکی اوبه دې	ټکي ورگې	۳۹۸

۳۹۹	مرین بگا	ویل کپري
۴۰۰	بوا	شوی
۴۰۱	گونۍ	گونا، قصور
۴۰۲	کگا	کوی یی
۴۰۳	گڼې	لوی
۴۰۴	موتې	ونې
۴۰۵	ورونټۍ	کانی
۴۰۶	کریتان	کړی و
۴۰۷	اش	وینه
۴۰۸	جوه نې	تنکی خوان
۴۰۹	ورگه هوپې	اب و هوا یې
۴۱۰	لهدي	هله
۴۱۱	بوتا	بوتی
۴۱۲	لېنه	لاندې
۴۱۳	پلا	سره، ورسره
۴۱۴	کتالیا	جنگی، نجوته
۴۱۵	تې	ویلوداس
۴۱۶	ویلودواس	اي

۴۱۷	اي	وتلی	
۴۱۸	نیوا	له منځه تللی	
۴۱۹	نشوا	اوږد	
۴۲۰	لځا	وېښتان	
۴۲۱	چالې	اوچت، جگ، لوړ	
۴۲۲	اورا	ډک	
۴۲۳	پوروي	چېرته یوه مانا لري	
۴۲۴	چوبل، کېنا	رغېزي پرې	
۴۲۵	بيي بي	راغلی	
۴۲۶	ایوا	ټال	
۴۲۷	لپونا	نوکتې، لږ شانه	
۴۲۸	کمکوی	ورک	
۴۲۹	نوا	تودوخې	
۴۳۰	تپیک	ساده	
۴۳۱	سادي	سور	
۴۳۲	شدال	ښکاره کول	
۴۳۳	لړوي	خه وکړم	

۴۳۴	کو کدم	نور پای، زینه
۴۳۵	شوري	ومي خېژوله لوړو
۴۳۶	اليچم	پورپو ته
۴۳۷	ايرمو	غوزان، چارمغز
۴۳۸	گين	ملا
۴۳۹	چوئ	ټول
۴۴۰	ايچين	خوړلي يې دي
۴۴۱	امه شره	په موږ
۴۴۲	ونتيچين	ويشلي يې دي
۴۴۳	چنتي کوئ	د ماشومانو په خپر
۴۴۴	کيوا، کوا	کړی يې دی
۴۴۵	کنده	اوږده، شانه
۴۴۶	دريپکيم	پاتې کړی يم
۴۴۷	ودای	ورنه، ورڅخه
۴۴۸	منجه ايوا	منځ ته راغلی
۴۴۹	چودې	چپرته
۴۵۰	بواس	شویدی

٤٥١	شیلهه	توره
٤٥٢	بیان	شي دې
٤٥٣	مندیدې	ورمېگ، گردن
٤٥٤	پندیدې	په لاره
٤٥٥	نندې دې	په سین دې لاهو شي
٤٥٦	گناد	شماره
٤٥٧	دورپنا	مخ پانه

یو خوب دوه انځوره

خداى دې خير كړي

هم مې چپه سترگه

رېي

هم خوبونه گډوډ

وينم

د پرون شپې نيمايي

كې

چې نه بانگ د چرگ

له خولې وت

او نه غږ د سپي

له خولې خوت

کاینات ټول خوبولي
ځنگېدل په خپل سوچونو
او فکرونو
په درانه خوب د نیسان
بنکالو نه وه د حیوان
او د انسان
خو!
زما د بد نصیبه کوم
حس وینې و
د غمونو په خوراک تالو مې تریخ و
کله ځان کله جهان، کله
سپوږمۍ سره مې وې
پټې خبرې دوره سر کې
نا ارامه په هر لوت به
اوبستم په خپل بستر کې
هر اندام مې کړیکې کړې

د ډېر درد نه

ټول وجود مې سيخ په

سيخ و

د وختونو دې حالاتو ته

هينس پېښ و

د اندېښنو په چاپېرچل کې

د اهار گرمۍ په تل کې

د يلدا د شپې سيلۍ به

شوې رالنګې

پور، بورۍ به ترېنه

جوړې شوې هوا کې

د چورتونو په دنيا کې

د هېواد په هره خوا کې

د ماضي او حال په ژبه

د جنگونو زور زياتيو

چپاول صحنو مې

ذهن کې خطور خوړ
فکر تم احساس به مې شو
تش کالبود رانه شعور اوړ
نه پوهېږم؟
په کوم وخت کې به مې
سترگې وې ورغلې
د خوبونو یو ناپاکه
دنیاګۍ ته
دې خود سره
او
بې باکه
او بېواکه
خپلواکۍ ته
خوب کې وایم:
په شرک اوري
په موږ اوري

په کاسو ، کاسو

رااوري

د باروتو باران

اوري.

تالنده ، برېښنا

يې

لرزوي او

رژوي

د ځمکې غرونه

له ډېر تاو نه

ايشوي

سمندرونه

خوب کې وايم:

يو ځل بيا موږ

رابنګل شوي يو

جګړو ته

او

پتنو ته

بې ویاړه، بې بنیاده

بې ثوابه

کارنامو ته

په بل ځل مو ملا

تړلې

د خپل ملک وړاندو ته

خوب کې وایم:

د جگړې فرهنگ پېرزو

وه

په موږ دومره

ورور د ورور په

وینو لامبي

لور د مور سره په

جنگ ده

خور د خور وینسته

وباسي

پلار د زوی ځنې

بېزاره

او زوی

له پلاره

کور په کور

او قوم په قوم

کلي په کلي

پتنې لنگې شوې

لښکر د تورو سپو ورنه

پیدا شو.

زموږه د خوارانو

ټول ویاړونه او

دودونه یې

د یو څو ټکونه

څار کړل

خو، خو واره

نور یې نه شم سپین

ویلاى

یو، یو پټ په

زړه کې شماره

ای د دېرشو کلو یاره

د اتفاق د مېوې ونې جرړې وچې شوې له

بېخه!

پچې ورکې، برخې ورکې،

حق ناحق شو

جرگې شور شوې

نرخ بې نرخو

لاس کې پرېوت

ترې ماتې

ناغې ماتې

تیرې ماتې کړې
تور مخو کاډبانو
د تورو نو په پلکونو
ترېنه یې جوړې کړې
مېچنې د سرونو
دلوي ددې خوارانو
پرې هلوکي چې:
رانجه شي
رڼوي پرې ړندې سترگې
د پېړيو
او پرې گټي او ه جنتونه
ژوي خپل ټول گناوونه
سپینې یې خوی دي
د زیان تورو لښکرو
د بې موره او پلاره افغانانو
د جنگ پرو قربانیانو

له خولې یوه چیغه راوځي

تکراروي دغه دوه ټکي

موږ ته یې څه؟

او په موږ څه کي؟

خوب کې وایم

په شرک اوري

په موږ اوري

په کاسو، کاسو

را اوري

د باروتو باران

اوري

تالنده، برېښنا

یې

لرزوي

او رږوي

د ځمکې غرونه

له ډېر تاو نه
ایشوي سمندرونه
سېلابونه د اوبو
خې، پر
روان دي
زموږ ښار کې
زموږ کلوپه باندې
اوپه دیار کې
زېږ له زوو
وبالې ډکې ځې
له وینو.
هر څه وړي
د ځان په څېر
چې:
مخ ته یې راشي
زنده سر او که

بې ساه دي
ماشومان دي که
سپين ږيري
سپين سرې که
نيم زالي
ټول له مخې په
ژړا او په
دعا دي
د باروتو خړو خټو
مخکې زغلي د يرغه اسپو په څېر
دا د ايرود توفانونو
لپوږجن يې
دي را اخيستي
نامعلومه لور ته يې
بيايي
پرې گټي دنيا د زرو

او د اخرت ښکلي قصرونه

حورې ټولې دوی ته

ناستې دي په طمعه

په تحفه کې ورته وږي

اره سرونه

نه پوهېږم:

چې به کوم اسمان سوری و

ترې راتوی دي دوی ته

دا وږ فرمانونه

سېلابونه دي

د اوبنکو یا د وینو

په کوڅو په وستلونو

کړوندو په مکتبونو

بازارونو، په باغونو

سېل ځایونو کې

په شرنده

بهبېرې.

ددغه سپلابونو

اوبه تورې دي

هم سرې دي

هم د خټو يو بلا ده

په کوم لور چې شي

راماتې

لارې باسي

کوڅې باسي

جوړوي لوی تالابونه، گردابونه

پروا نه ساتي د لوی

او د وړو تمدونونو

اوسنۍ ټکنالوژۍ

خو!

څېړنه ده د خپل زوره

د ژوندون یو هایولا ده

هم دې، دې ده

هم ها، ها ده

کله دلته، کله هلته

هر چا سره

د سر په سر

سودا ده

زړه کې وایم:

دې د زیان تورو لښکرو

د عصیان تورو لښکرو

د سرونو دلالت یې مهار نه کړل

دې د ځمکې دوزخیانو

د جنگ پرو قربانیانو

له خولې

یو چیغه راوځي

تکراروي دغه

دوه ټکي

موږ ته يې څه؟!

او په موږ څه کی؟!

په شرک اوري

په موږ اوري

په کاسو، کاسو

رااوري

د باروتو باران

اوري.

تالنده، برېښنا

يې

لرزوي او

رژوي

د ځمکې غرونه

له ډېر تاونه

ايشوي

سمندرونه

خوب کې وایم:

یوه عجیبه شان وریاده

کوټه خاڅي

دالان خاڅي

سمه خاڅي

او غر خاڅي

بیابان خاڅي

سیابان خاڅي

اسمان خاڅي

د هر چا سترگونه

دارې وهي وینې

هم د هغه په گران خاڅي

هم ستا په گربوان

خاڅي

هم زما په گربوان

خاڅي

دا د زیان تورې لښکرې
او د عصیان تورې لښکرې
دا د جنگ مړه قربانیان یې
تر مری پورې ډوب
کړي
او له خولې یې یوه
چیغه راوځي.
تکراروي
دغه دوه ټکي
موږ ته یې څه؟!
او په موږ څه کی؟!
خوب کې وایم:
په شړک اوري
په موږ اوري
په کاسو، کاسو
رااوري

د باروتو باران

اوري.

تالنده، برېښنا

يې

لرزوي او

رژوي

د ځمکې غرونه

له ډېر تاونه

ايشوي

سمندرونه

خوب کې وايم:

ددې ښار په هره څنډه

کشتۍ خغلي بې

مهاره

بادبانونه يې

تک تور دي

تنابونه یې

تک تور دي

بیرغونه یې

تک تور دي

لنځرونه یې

تک تور دي

بندرونه یې

تک تور دي

د مانوگانو د جوسونه یې

معلومېږي

چې:

د وحشت د جزیرې

نه لاهو شوي

د جزایانو لور ته

درومي

دوی د خېرمې

مازو زیان دي
د عمل ډگر ملاماتو
د خبرو، لاقواو
پتیاقواتلانو په
کوڅو باندي
ورسم دي
یو، یو نیسي
پوزه، غوږ
ترې پرېکوي
اعداموي
سنگساروي
او
رجموي
دوی ورته خاندي
دا لټان د زمانې
ورنه راضي دي

خو، خو واره شکر

باسي

دا د زیان تورې لښکرې

او د عصیان تورې لښکرې

په همدې یې قناعت دی

ددغه قانع شوو

تابع شوو

رنځور غاړو

بې همته جزامیانو

دې د جنگ پرېو قربانیانو

له خولې

یوه چیغه راوځي

تکراروي

دغه دوه ټکي

موږ ته یې څه؟!

او په موږ څه کی؟!

خوب کې وایم:

په شرک اوري

په موږ اوري

په کاسو، کاسو

را اوري

د باروتو باران

اوري.

تالنده، برېښنا

يې

لرزوي او

رژوي

د ځمکې غرونه

له ډېر تاو نه

ايشوي

سمندرونه

خوب کې وایم:

د مهرباب، کور

اور اخیستی

د «ززال»، «رستم» یادونه

مړه دي

«رودابه»، یرغمل شوې

لور له موره ورکه شوې

زوی له پلاره

خور له ورور نه

لادرك دی

ډېرې خویندې شوې

بې وروره

هر څه ترمې شول تالا

تالا ترغیه

د پېکي گل داسې

بویه

زموږ ښار څو ځل تش شوی

له سړيو

د خپل او د پرديو

دا ځل هم انسانان ورك دي

ددې ښار پاسبانان

ورك دي

ځوانان ټول مرچل

ته تللي د

بريو

گنې ځان سره څه

راوړي

د خلاصيو

(بدبخت قومونه تل

د خپل ښار دروازي ساتي

په غلو

او په غديو)

خوب کې وايم:

زموږ د ماشومانو

په لوبغاو کې

سپي غاږي

غوټه اچوي په

پټه

کله مات په رڼا ورځ کړي

لوی افغان د بل

په گټه

یرې ټولې لنګې شوي

خواو شا نږدې

ملکو کې

مدرسو کې

جوماتو کې

په کلیسا او مندرو کې

دا ناوړه

په سپېڅلو

مکانو کې

په تیارو او په تورتمو

محلو کې

روې ټولې بلارېې شوي

د مظلوم افغان د وینو په

رودلو

دا بې ننگه د زیان تورې

لښکرې

دا د عصیان تورې

لښکرې

په رڼو، رڼو ورگوري

چاره یې ستوني ته رارسي

دوی بیا هم پرې

نقل شدي د ویاړونو

دوست، دښمن

پېژندای نه شي

دې د جنگ پرو

قربانیانو

د پېړیو دوه

مخیانو

له خولې یو چیغه

راوځي

تکراروي

دغه دوه تېکي

موږ ته یې څه؟!

او په موږ څه کی؟!

خوب کې وایم:

په شرک اوري

په موږ اوري

په کاسو، کاسو

رااوري

د باروتو باران

اوري.

تالنده، برېښنا

يې

لرزوي او

رژوي

د ځمکې غرونه

له ډېر تاو نه

ايشوي

سمندرونه

خوب کې وایم:

ښار مو ټول وینو

نیولای

لر او بر نه بحر جوړ دی

وږم ځي له پرندو وینو

لوی غونډان په کې

ورغړي

د خړو او ناولو وینو

زوو

له اوبو نه

ځمکه ټوله له بدیو

ډکه شوې

د کشتۍ د خپټې

لاندې

د سپلاډ خړې اوبه

وینه

او اور

چې:

ټول ستمېري

فرياد کاندې

د باروتو امبارونه

يې

لامده شوي

سرمایې خو د بنامار

په خېر

اوږده ژبه د ملا نه

تاوه کړې

راکاپي نوالې

ته

د مازیګر یوې

ناشتې ته

شخوند پرې نه وهي

تېروي په لویو

کومو

دا د زیان تورې

لښکري

او د عصیان تورې

لښکري

ددې عصر جزامیان

دا د جنگ مړه

قربانیان

چې د هېڅ نه خبر

نه دي

بس همدومره یې له

له خولې وځي

تکراروي

دغه دوه ټکي

موږ ته یې څه؟!

او په موږ څه کی؟!

خوب کې وایم:

په شرک اوري

په موږ اوري

په کاسو، کاسو

رااوري

د باروتو باران

اوري.

ای د بدشامت وطنه

ای د بد تقدیر مدفنه

یې کوره د ذوب آهنه

له زرتشت تر برهمته

د بودا نه بیا تر ننه

د زمانو تورونالو

تار گرو

د شمند روز تورو ټوټو نه

د پېړیو پخوانۍ

د مخ خلتې موږ ته کنډلي

یخې، پخې تختې

هماغسې د دار بېخ ته پرتې دي

قیل، فاني او کوندې

ټول ورسره دي.

څوك چې يو ټكی په سر كې

گرځوي.

ستاسو کالی ته

خوشالی ته

پرمخ تگ او ترقی ته

هسې تش قدم چې

کېږدي

زر يې غوڅ کې

سر له تنه

قربان شوي دې بچي دي

پرې څرېږي

پرې ځورېږي

پرې ژړېږي

د کلونو ارمانجن

د وختونو مانيجن

د ازله تر ابده

پرې پوه نه شوې

دا د زیان تورې

لښکري

او د عصیان تورې

لښکري

دا د کلونو رنځوران

دا د جنگ مړه قربانيان

ورته د لرې تقې کاندې

فقط دومره يې

له خولې وځي

تکراروي

دغه دوه ټکي

موږ ته يې څه؟!

او په موږ څه کې؟!

خوب کې وایم:

په شرک اوري

په موږ اوري

په کاسو، کاسو

راوړي

د باروتو باران

اوړي.

تالنده، برېښنا

يې

لرزوي او

رژوي

د ځمکې غرونه

له ډېر تاونه

ايشوي

سمندرونه

خوب کې وایم:

هلته لرې یو نا اشنا

شان سپری ناست دی

زور، بوډا شان

سړی ناست دی
بې پروا شان سړی
ناست دی
اوږدې لمنې خنډو
بې
وراخیستی
دموي سپرغی د
جنگ
ایلوي سپرغی د
جنگ.
کموي سپرغی
د جنگ
خولې ته یې قلف د
سربو پروت دی
اشارو او کنایو کې
دومره وایي

دغه، دغه چې:

نن وینې

پاڅېدلي په شپېلۍ

د اسرافیل دي

وارثان د عزرايل دي

دوی په خټه د هاییل او

د قابیل دي

هر څوک وژني

بې بازخواست

بې له جرمه

بې له فکره

خپل ځان وژني

تا وژني

او ما وژني.

نه پوهېږم؟

دا د کوم افت

سمبول دي

ځناور دي

د همنوعو

چې:

ورگړه د مرزگو مېړو

په لوی شپول دي

خوب کې وایم:

ای خالقه د وختونو

موږ دې څو واره

پانسی-کړو

آخر ته زموږ خالق یې

موږ مخلوق د بې وسۍ یو

بنه فکر ورته وکړئ

ای د فکر خاوندانو

دا د زیان تورې

لښکري

او د عصیان تورې

لښکرې

خوري روزي د

د انسانانو

لږ د رحم اوبه توی کړه

بې له دې هم موږ پسان

د قربانۍ یو

بې فرياده حلالېږو اوږدې

غارې مونیولي

د قصاب سپینو چرو ته

لارې باسو د دوزخ په

سرو تیبو

لنډو دا سخت مزلونه

ناسپاسه او پردو ته

دا ولس مې د ناپوه سړو ګله ده

دې د جنگ پړو

قربانیانو

له خولې یوه چیغه راوځي

تکراري

دغه دوه ټکي

موږ ته یې څه؟!

او په موږ څه کی؟!

خوب کې وایم:

په شرک اوري

په موږ اوري

په کاسو، کاسو

رااوري

د باروتو باران

اوري.

تالنده، برېښنا

یې

لرزوي او

رژوي

د ځمکې غرونه

له ډېر تاو نه

ايشوي

سمندرونه

خوب کې وايم:

دلته پورته

هلهته کښته

نامحسوسه

نامعلومه

څوک کسان دي

بهوي ويالې د وينو

دا حريمن سپېره زامنو

دا هورا خرمن يې مخ

باندي رابښکودې

غولوي د مقدسو ارواگانو

جسدونه

زړه کې وایم:

دا د کومې زمانې غله

راتول شوي

چې جمدر په سروی

او په جمدر قلموي

هسك، رنگ

سرونه

زمانه یو خواته په

زغاست ده

په گړندو ګامونو زاغلي

دوی په بله خوا

روان دي

چپه ځي او په شا ږدي

قدمونه

خوب کې وایم:

یو ناخاپه مې زړه

تنگ شي

د خوبونو دې پلیته

دنیاګۍ کې

یو څوک راشي

تخنوي مې وینېږدو ته

د اوسون د جوړولو

هیله من یم

زما هم د ساده ګانو

ددې دور افغانانو

دا د جنګ مړو قربانیانو

دې د پېړیو دوزخیانو

په څېر:

همدا یوه چیغه

راوځي

تکراروي

دغه دوه ټکي

موږ ته يې څه؟!

او په موږ څه کی؟!

خوب کې وایم:

په شرک اوري

په موږ اوري

په کاسو، کاسو

رااوري

د باروتو باران

اوري.

تالنده، برېښنا

يې

لرزوي او

رژوي

د ځمکې غرونه

له ډېر تاو نه

ایشوي

سمندرونه

بیا وایم

پاس اسمان په

لوگو پټ دی

پوروړو لمر، سپوږمۍ

ده حلقه کړې

او کېکاري

لاندې ځمکه سور تنور ده

سات په سات د اور

خادر په ځان

راکاري

دا د لوی ځمکې قابض

چې اور انسان دی

په نری، نری، سپرغیو کې

ساکاري

غراو سمي اور اخیستی

هر څه خوري

ځانته راكاري

دا زموږ د توتكيو اوږ

بنارگوټي

دا زموږ د كروندگرو

شنه فصلونه

دا زموږ د چوپانانو د رمو

واه ورغومي

دا زموږ د كسبگرو په لاس جوړ

ټول اسبابونه

اخترانو كې چې زانگي مستي

پېغلې

يو د بل پسې راشكېږي د هغه

ټال تنابونه

دا هستي چې تباه كېږي

یو د بل پسې لوتېږي

او نیستی ته سپارل کېږي

ولې ولې؟

څه لپاره؟

چا لپاره؟

بیا وایم چې:

هماغه بودا راشي

اول سر ته شي

بیا پښو ته

غټه گوته مې کړي کلکه

کونټی بنځه کړي

په ځمکه

راته وایي مسولیت دې د اوبن بار شو

زه بیا وایم:

ای سړیه

بنه سړیه

او بنایسته

بنکلی سړیه

گل سړیه

زه وینن نه یم

ویده یم

څه بابۀ مې خوزوه

زه یو فرد ددې جامعې یم

واکدار نه یم

سالار نه یم

مالدار نه یم

بادار نه یم

مسولیت ته

غاړه نه ږدم

دوی د بار کاره

لرگي دي

هېڅ وخت نه رسي منزل ته

تکفیروي مې په رښتیا

سپینو خبرو

دا د عمل ډگر ملاتي دي ازل ته

دا د زیان تورې

لښکري

او د عصیان تورې

لښکري

ورشه کښېنه دغه مړه

هېواد ولس ته

چې دلایه یې

پچه نه اوړي

په تېرو یې وخت

تېر که

وهي لافې تش په ژبه.

دا د خبرو اتلان

دا د جنگ پر قربانیان

تکراروي

دغه دوه ټکي

موږ ته يې څه؟!

او په موږ څه کی؟!

خوب کې وایم:

په شرک اوري

په موږ اوري

په کاسو، کاسو

رااوري

د باروتو باران

اوري.

تالنده، برېښنا

يې

لرزوي او

رژوي

د ځمکې غرونه

له ډېر تاو نه

ایشوي

سمندرونه

ورور د ورور غوښو ته

وږی

پلار د زوی وینو ته

تږی

هر خوا ظلم او وحشت دی

بربریت د انسان گوره

ددې وخت دا ټیټ فطرته حیوان گوره

خوب کې وایم:

دوی دلاسه

ددې ښار کوترې ټولې

مړې پرتې دي

فضا ټوله

هوا ټوله

ځمکه صفا ټوله

د زاغانو د وزرو چتر

لاندې

ځگپروای کاندې

یوه توره شانته

شپه ده

توده نه ده بڼه

سره ده

له موږ نه زموږه

اهورا ډېره خفه ده

تل تېروځو.

اُف

په اهریمن باندې د ژوند

لارې بیامومو

نو ځکه په موږ شامدام

تورتم دی

غرمه غم دی

سحر غم دی

شپه لاشه چې ورځ

هم غم دی

اختر غم دی

برات غم دی

هره عاشورا

بې له دې غم دی

زړه کې وایم:

کاشکې خلاص وای

د باروتو د لمبو نه

دې تورو

لوگو نه

د کارغانو د ټونگو نه

او پنځو نه

بیا وایم:

دا هسې یوه هیله او

ارزو ده

دا ممکن به تر هغه

ناجود وي

چې د زیان تورو

لښکرو

او د عصیان تورو

لښکرو

خوله کې دا شعار

موجود وي

او تکراروي

دغه دوه ټکي

موږ ته یې څه؟!

او په موږ څه کی؟!

خوب کې وایم:

په شرک اوري

په موږ اوري

په کاسو، کاسو

رااوري

د باروتو باران

اوري.

تالنده، برېښنا

يې

لرزوي او

رژوي

د ځمکې غرونه

له ډېر تاونه

ايشوي

سمندرونه

بيا واييم:

لاندې ځمکه سره تې ده

پاس اسمان په وينو

رنگ دی

دلته جنگ دی

هلته جنگ دی

همداسې جنگ دی چې

بیا جنگ دی

دا خواران خو سوله په سوال

غواړي

خلک وایي زموږ د ښار

مشر ملنگ دی

کندکچکول یې دی

په غاړه

لاس یې اوږد پاتې

شوی

خیر، خیرات هر چانه

غواړي

لاس یې تنگ دی

غواړي چې دا درې وږي ماړه

کړي

دوی لپاره یې په جهان

ایبسی قلنگ دی

لومړی مږې نازوي

غوندي پرې ساتي

بل لېوانو ته یې رمې

حواله کړي

پیشوگان یې د غوښو

کوټوالیان دي

زما په اند چې:

د مشورې والایې

امیان دي.

ددې ښار وږی انسان چې

خپل تقدیر بدلوی نه شي

د جگړې خوله په جگړه ماتوای نه شي

د زور اورونه

خپل ځان خلاصوای نه شي

دا د زیان تورې

لښکرې

او د عصیان تورې

لښکرې

داد جنگ پره قربانیان

همداسې بڼه دي

تکراروي دې دا دوه

ټکي

موږ ته یې څه؟!

او په موږ څه کی؟!

خوب کې وایم:

په شرک اوري

په موږ اوري

په کاسو، کاسو

رااوري

د باروتو باران

اوري.

تالنده، برېښنا

يې

لرزوي او

رژوي

د ځمکې غرونه

له ډېر تاو نه

ايشوي

سمندرونه

بيا وايم:

دې سر ټنبه مغرور ته گوره

ورته توت ښکاري د ټول

انسان سرونه

راجواړه گڼي د درست

جهان ملکونه

ځمکه سپزي

اسمان سپزي

انسان سپزي

حيوان سپزي

دی د لرې ورته گوري

ترېنه اخلي بڼه

خوندونه

دلته څو په گوتو شمېر لوی

دلان يې ودرولي

هلته هم يې دغه حال دی

تل سودا کړي په بې عدلو

په ټيټ بها د وینو

د بېوزلو

او د عدلو

پرېکوي ژبې پر بېخ

په سرونو کې چېر وي
هغه سر چې شمله ور وي
غوڅوي يې
رغړوي يې
کولوي يې
غورځوي يې
د جگړې د ملک کوڅو ته
خو راوړ کوټه سپو ته
خوب کې وایم:
دا د زیان تورې
لښکري
د عصیان تورې
لښکري
ددې ښار پوچې
ککړې
شیشې وولي په کانیو

بیا لتوي تورو کودنو کې

دا خپل خیرن

مخونه

هر څه انگری د لوی دربار

له ربه

دې کې پاڅېدم له خوبه

د یو بد اواز

له ضربه

اول کېناستم

بیا پرېوتم له کټه

ټول وجود مې خوله

شوی و

له هیبته

زه به لیکم خپل

خوبونه

دوی دې کېني

ترقیامته

چې اوس به بابا

غوبښه ډوډۍ راوړي

تکراروي دې دا دوه

ټکي

موږ ته یې څه؟!

او په موږ څه کی؟!

۳۰۳	ډيوه
۳۰۶	زمانه
۳۰۸	د وينو جامې
۳۱۳	بې باكه
۳۱۸	كوټى
۳۲۱	د كونړ سيند ته
۳۴۳	لارويه
۳۴۵	شپونكى
۳۴۷	د ژمي پسرلى
۳۴۹	لېونيه
۳۵۱	د ژمي ماښام
۳۵۳	د پاڅه عمر سړى
۳۵۵	زړگيه
۳۵۷	سپېلنيزه
۳۵۹	د غور نيكه بچيه
۳۶۱	ايم ورك
۳۶۲	موتي اگت
۳۶۴	د ((ايم ورك) په هكله
۳۶۶	د حسام د شعر گلورينې پاڼې

۳۶۹		افغانستان
۳۷۲		نه مریکی ممی!
۳۷۴		که:
۳۷۶		مادا:
۳۷۸		اوپا
۳۸۰		نوٹگا کلیس مبارکیہ
۳۸۲		پرنگی
۳۸۴		نویک مارینس
۳۸۶		شخرا
۳۹۰		مگا
۳۹۲		دشمن
۳۹۷		پاک علم
۴۰۰		کوا پرگا
۴۱۴		های!
۴۱۶		کی؟
۴۱۷		بجوی جب
۴۲۱		شریم او وطن
۴۲۳		جیس خدمتی
۴۲۶		احساس
۴۲۸		تروریزم

آايريم		٤٣١
بيرغ		٤٣٤
چوچو		٤٣٦
گې		٤٣٨
اکادومیک		٤٤٠
خلگنې		٤٤٢
جوان آنتې		٤٤٥
امه بجوي آيس		٤٤٧
وطنس مینى		٤٤٩
ای وطنم		٤٥١
ترانا		٤٥٣
شیمیس سنگري		٤٥٥
نونگا بهار		٤٥٧
پشه يي ملیتس حدي		٤٥٩
شونیک بوستر		٤٦١
شاعر آیم		٤٦٢
آ اوتیس پولھه ایم		٤٦٤
داین		٤٦٦
پوین		٤٦٧
وطنس کارهنکي		٤٦٨

.....	نامیدی مسلمان	۴۶۹
.....	اما وطن	۴۷۰
.....	نندی آنتی	۴۷۱
.....	پشه یی جب	۴۷۲
.....	وطن	۴۷۳
.....	ارمنم	۴۷۵
.....	اریم	۴۷۷
.....	ورچبس لشکی	۴۷۸
.....	شوری	۴۸۰
.....	ایر مبو	۴۸۰
.....	دوخلگه	۴۸۱
.....	دریکیم	۴۸۱
.....	حق	۴۸۲
.....	لهمه گارس شیلهه	۴۸۲
.....	پشه یی جببس اوتی لغتی گه اما ولسن تی پلانونگی اشنا ببن	۴۸۳
.....	یو خوب دوه انخوره	۵۱۲

مننه او کور ودانی

د افغانستان ملي تحریک له هېواد پال او فرهنګپال شخصیت
بناغلي (انجنیر ذبیح الله حسام) څخه د زړه له تله مننه کوي چې د
دې اثر چاپ ته یې اوږه ورکړه. ملي تحریک ویاړي چې د علمي
اثارو د چاپ لړۍ یې پیل کړې ده. دا لړۍ به دوام لري. موږ له ټولو
درنو هېوادوالو څخه په خورا درنښت هیله کوو چې په خپل معنوي
او مادي وس د کتابونو د چاپ دا لړۍ لا پسې وغځوي.

یو ځل بیا ددې اثر له لیکوال او چاپوونکي څخه د زړه له تله مننه
کوو چې ددې اثر د لیکلو او چاپولو جوګه شول.

په فرهنګي مینه

د افغانستان ملي تحریک

چاپ شوي اثار:

- زه کابل يم
- اورا پرنگی
- تارينا لوشه
- ايم ورک
- سپينې وينې
- سر خلاصي ليکونه
- يوه شپه دوه خوبونه
- د يوويشتمې پېړۍ انساني دلالان
- اشيل
- يو خوب دوه انځوره
- څار

الحاج محمد حسن حسام

د افغانستان ملي تحریک

www.melitahrik.com

د خپرونو لړ: ۱۰۲

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library